

Lagrådsremiss

Hund under kontroll

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 4 september 2025

Peter Kullgren

Eva Kalling Lundberg
(Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

Varje år skadas ett förhållandevis stort antal människor till följd av att de blir bitna eller angripna av hundar. Det är angeläget att myndigheterna kan arbeta ändamålsenligt och effektivt för att skydda omgivningen från skador och olägenheter som hundar kan orsaka.

I denna lagrådsremiss föreslår regeringen ändringar i lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter (tillsynslagen) och i djurskyddslagen (2018:1192) som syftar till att effektivisera arbetet enligt de båda lagarna. Ändringarna gäller bl.a. möjlighet för länsstyrelserna att utöva tillsyn enligt tillsynslagen, få tillträde till bostäder och andra utrymmen för tillsynen och att besluta om omedelbara omhändertaganden i större utsträckning. Det föreslås också en möjlighet för Polismyndigheten att besluta om avlivning av djur som omhändertagits enligt djurskyddslagen i vissa fall.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 april 2026.

Innehållsförteckning

1	Beslut	3
2	Lagtext	4
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter	4
2.2	Förslag till lag om ändring i djurskyddslagen (2018:1192)	12
3	Ärendet och dess beredning	15
4	Länsstyrelserna ska kunna utöva tillsyn enligt tillsynslagen	15
5	Tillfälliga omhändertaganden för mentalbesiktning	27
6	Omhändertaganden enligt tillsynslagen och avveckling av hundinnehav	30
7	Omhändertaganden enligt djurskyddslagen och möjlighet för Polismyndigheten att besluta om avlivning	39
8	Länsstyrelserna tar över kostnadsansvaret för omhändertagna djur	45
9	Ikraftträdande	49
10	Konsekvenser	50
11	Författningskommentar	56
11.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter	56
11.2	Förslaget till lag om ändring i djurskyddslagen (2018:1192)	64
Bilaga 1	Sammanfattning av Statskontorets rapport Hund under kontroll	67
Bilaga 2	Rapportens lagförslag	70
Bilaga 3	Sammanfattning av promemorian Komplettering till Statskontorets rapport om Hund under kontroll	74
Bilaga 4	Promemorians lagförslag	75
Bilaga 5	Förteckning över remissinstanserna	85

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter,
2. lag om ändring i djurskyddslagen (2018:1192).

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter¹

dels att nuvarande 11 a och 18 a §§ ska betecknas 11 c och 18 h §§,

dels att 8–11, den nya 11 c, 12, 15, den nya 18 h, 20 och 23 §§ och rubrikerna närmast före 8 och 11 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 18 a § ska sättas närmast före 18 h §,

dels att det ska införas tolv nya paragrafer, 11 a, 11 b, 12 a, 15 a, 15 b och 18 a–18 g §§, och närmast före 18 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Förelägganden och förbud

Om någon brister i tillsynen över eller skötseln av en hund, får länsstyrelsen *meddela* de förelägganden *och förbud* som behövs för att förebygga skada eller avsevärd olägenhet.

Såväl förelägganden som förbud får förenas med vite.

Föreslagen lydelse

Förelägganden om att förebygga skador och om märkning och registrering

8 §²

Om någon brister i tillsynen över eller skötseln av en hund, får länsstyrelsen *besluta* de förelägganden som behövs för att förebygga skada eller avsevärd olägenhet.

Ett föreläggande får förenas med vite.

9 §³

Länsstyrelsen får *meddela* de förelägganden som behövs för att bestämmelserna om märkning och registrering av en hund eller en katt i denna lag ska följas.

Förelägganden enligt första stycket får förenas med vite.

Länsstyrelsen får *besluta* de förelägganden som behövs för att bestämmelserna om märkning och registrering av en hund eller en katt i denna lag ska följas.

Ett föreläggande får förenas med vite.

¹ Senaste lydelse av rubriken närmast före 18 a § 2018:54.

² Senaste lydelse 2018:54.

³ Senaste lydelse 2022:186.

10 §

Den som är under femton år får inte meddelas förelägganden eller förbud enligt 8 eller 9 §.

Ett föreläggande enligt 8 eller 9 § får inte riktas mot någon som är under femton år.

**Omhändertagande av hundar
m.m.**

Omhändertagande av hundar

11 §⁴

För att hindra att en hund orsakar skada eller avsevärd olägenhet får länsstyrelsen, om inte andra, mindre ingripande åtgärder anses tillräckliga, besluta att den ska omhändertas.

Länsstyrelsen får besluta att en hund ska omhändertas, om

1. det behövs för att hindra att hunden orsakar skada eller avsevärd olägenhet och andra mindre ingripande åtgärder inte anses tillräckliga, eller

2. ett beslut om hundförbud enligt 15 § eller avveckling av hundinnehav enligt 15 b § inte följs.

Om det är nödvändigt att omedelbart omhänderta en hund för något av de syften som anges i första stycket, får Polismyndigheten besluta om detta.

11 a §

Länsstyrelsen eller Polismyndigheten får besluta om att omedelbart omhänderta en hund om det är nödvändigt för att hindra att den orsakar skada eller avsevärd olägenhet eller för att ett beslut om hundförbud ska följas.

Om Polismyndigheten har beslutat om ett omedelbart omhändertagande, ska myndigheten skyndsamt informera länsstyrelsen om beslutet. Länsstyrelsen ska skyndsamt pröva om beslutet ska fortsätta att gälla.

11 b §

Ett beslut om omhändertagande enligt 11 eller 11 a § omfattar också

⁴ Senaste lydelse 2018:54.

avkomma som den omhändertagna hunden föder under omhändertagandet.

11 a §

Om ett beslut om omhändertagande har meddelats av Polismyndigheten, ska myndigheten skyndsamt informera länsstyrelsen om beslutet. Länsstyrelsen ska skyndsamt pröva om beslutet ska fortsätta att gälla.

Den beslutande myndigheten ska ansvara för att omhändertagandet verkställs. Om länsstyrelsen beslutar att Polismyndighetens beslut om omhändertagande ska fortsätta att gälla, ska länsstyrelsen skyndsamt ta över ansvaret för verkställigheten av beslutet.

11 c §⁵

Den myndighet som har beslutat om ett omhändertagande ska ansvara för att omhändertagandet verkställs.

Om länsstyrelsen beslutar att Polismyndighetens beslut om omhändertagande enligt 11 a § ska fortsätta att gälla, ska länsstyrelsen skyndsamt ta över ansvaret för verkställigheten av beslutet.

12 §⁶

Om en hund har omhändertagits med stöd av 11 §, får ägaren eller innehavaren inte förfoga över hunden utan tillstånd av den beslutande myndigheten. Länsstyrelsen får, efter utredning, besluta att hunden ska säljas, skänkas bort eller, om hunden utgör en fara för människor eller djur eller om det annars finns särskilda skäl, avlivas.

Länsstyrelsen ska ansvara för att beslut enligt första stycket verkställs.

Om en hund har omhändertagits med stöd av 11 eller 11 a §, får ägaren eller innehavaren inte förfoga över hunden utan tillstånd av den beslutande myndigheten.

12 a §

Länsstyrelsen får, efter utredning, besluta att en hund som har omhändertagits med stöd av 11 eller 11 a § ska

⁵ Senaste lydelse av tidigare 11 a § 2018:54.

⁶ Senaste lydelse 2018:54.

1. säljas eller överlåtas på annat sätt, eller
 2. avlivas, om
 - a) hunden utgör en fara för människor eller djur,
 - b) det inte går att verkställa ett beslut om att hunden ska säljas eller överlåtas, eller
 - c) det finns andra särskilda skäl.
- Länsstyrelsen ska ansvara för att beslut enligt första stycket verkställs.

15 §⁷

Länsstyrelsen får *meddela förbud* att ha hand om hund (hundförbud) för den som allvarligt brister eller tidigare har brustit i tillsynen över en hund.

Vid bedömningen av om ett hundförbud bör *meddelas* ska det särskilt beaktas om den *mot vilken förbudet avses gälla har begått brott där han eller hon har använt en hund som vapen eller vid upprepade tillfällen har varit föremål för föreläggande eller förbud enligt 8 § eller har haft hand om en hund som har omhändertagits enligt 11 §.*

Hundförbud ska inte meddelas om det är uppenbart att de omständigheter som gett upphov till att ett hundförbud övervägs inte kommer att upprepas.

Hundförbudet får avse viss tid eller gälla tills vidare.

Den som är under femton år får inte meddelas hundförbud.

Länsstyrelsen får *besluta* att den som allvarligt brister eller tidigare har brustit i tillsynen över en hund *ska vara förbjuden* att ha hand om hund (hundförbud). *Förbudet får avse en viss tid eller gälla tills vidare.*

Vid bedömningen av om ett hundförbud bör *beslutas*, ska det särskilt beaktas om den *som förbudet avser*

1. har begått brott med en hund som vapen,
2. vid upprepade tillfällen har varit föremål för förelägganden enligt 8 §, eller
3. har haft hand om en hund som har omhändertagits enligt 11 eller 11 a §.

⁷ Senaste lydelse 2018:54.

15 a §

Ett hundförbud ska inte beslutas om

1. det är uppenbart att de omständigheter som ligger till grund för att ett hundförbud övervägs inte kommer att upprepas, eller

2. den som förbudet skulle riktas mot är under femton år.

15 b §

Om den som ett hundförbud riktas mot äger eller håller en eller flera hundar, ska länsstyrelsen i samband med beslutet om hundförbud förelägga honom eller henne att inom en viss tid göra sig av med den eller de hundar som omfattas av hundförbudet.

Ett sådant föreläggande behövs dock inte om länsstyrelsen i samband med beslutet om hundförbud beslutar att omhänderta hunden eller hundarna enligt 11 eller 11 a §.

Länsstyrelsens tillsyn

18 a §

Länsstyrelsen utövar tillsyn över att denna lag och de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen följs.

18 b §

Länsstyrelsen har, i den utsträckning det behövs för tillsynen, rätt att på begäran få upplysningar och ta del av handlingar från den som är föremål för tillsyn.

18 c §

Länsstyrelsen har, i den utsträckning det behövs för tillsynen, rätt att få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler och andra utrymmen som har samband med hundhållning eller där det kan antas att en hund hålls, och där

besikta hunden och göra undersökningar.

Första stycket gäller bara om

1. det kan antas att tillsynen över hunden inte uppfyller kraven i denna lag eller föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, eller

2. syftet med tillträdet är att kontrollera att tidigare konstaterade brister i tillsynen över hunden har åtgärdats.

Tillträde till bostäder får dock ske endast om det kan antas att en hund hålls där.

18 d §

Länsstyrelsen har, i den utsträckning det behövs för att kontrollera att ett beslut om hundförbud enligt 15 § följs, rätt till tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler, bostäder och andra utrymmen.

18 e §

Åtgärder enligt 18 b–18 d §§ ska utföras så att minsta skada och intrång orsakas.

18 f §

Den som är föremål för tillsyn ska lämna den hjälp som behövs för att tillsynen ska kunna utövas.

18 g §

Länsstyrelsen får besluta de förelägganden som, utöver förelägganden enligt 8 och 9 §§, behövs för att denna lag och de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen ska följas.

Ett föreläggande får förenas med vite.

Ett föreläggande får inte riktas mot någon som är under femton år.

18 a §

Polismyndigheten ska på begäran av länsstyrelsen lämna den hjälp som behövs för att länsstyrelsen ska kunna verkställa beslut enligt denna lag.

Hjälp enligt första stycket får begäras endast om

1. det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan utföras utan att en polismans särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas, eller
2. det *annars* finns synnerliga skäl.

18 h §⁸

Polismyndigheten ska på begäran av länsstyrelsen lämna den hjälp som behövs för att länsstyrelsen ska kunna verkställa beslut *och i övrigt utöva tillsyn* enligt denna lag.

20 §⁹

Ägaren eller innehavaren av en hund som har omhändertagits med stöd av 11 eller 17 § ska betala de kostnader som omhändertagandet medfört. Länsstyrelsen *och Polismyndigheten* får *ge* förskott av allmänna medel *på* kostnaderna.

Om det finns särskilda skäl, får länsstyrelsen *och Polismyndigheten* i enskilda fall medge undantag från skyldigheten att betala kostnaderna. I sådana fall ska kostnaderna slutligt betalas av *den myndighet som har gett förskott på kostnaden*.

Om länsstyrelsen har beslutat att en hund som omhändertagits ska säljas, får länsstyrelsen *och Polismyndigheten* ta ut ersättning för kostnaderna för omhändertagandet och försäljningen ur köpesumman. *Köpesumman ska i första hand täcka länsstyrelsens kostnader.*

Ägaren eller innehavaren av en hund som har omhändertagits med stöd av 11, *11 a* eller 17 § ska betala de kostnader som omhändertagandet medfört. Länsstyrelsen får *betala ut* förskott av allmänna medel *för* kostnaderna.

Om det finns särskilda skäl, får länsstyrelsen i enskilda fall medge undantag från skyldigheten att betala kostnaderna. I sådana fall ska kostnaderna slutligt betalas av *länsstyrelsen*.

Om länsstyrelsen har beslutat att en hund som omhändertagits ska säljas, får länsstyrelsen ta ut ersättning för kostnaderna för omhändertagandet och försäljningen ur köpesumman.

23 §

Till böter döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. inte följer ett föreläggande *eller bryter mot ett förbud* som har *meddelats* med stöd av 8 § första stycket,
2. inte gör anmälan enligt 14 § *andra stycket* eller
3. bryter mot 21 § andra meningen.

1. inte följer ett föreläggande som har *beslutats* med stöd av 8 § första stycket,
2. inte gör anmälan enligt 14 § *andra stycket*, eller

⁸ Senaste lydelsen av tidigare 18 a § 2018:54.

⁹ Senaste lydelse 2018:54.

Den som uppsåtligen inte lämnar underrättelse enligt 17 § första stycket döms till penningböter.

Den som har överträtt ett vitesföreläggande *eller ett vitesförbud* får inte dömas till ansvar enligt denna lag för den gärning som omfattas av föreläggandet *eller förbudet*.

Den som har överträtt ett vitesföreläggande får inte dömas till ansvar enligt denna lag för den gärning som omfattas av föreläggandet.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2026.

2.2 Förslag till lag om ändring i djurskyddslagen (2018:1192)

Härigenom föreskrivs i fråga om djurskyddslagen (2018:1192)
dels att 9 kap. 6 och 9 §§ ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas tre nya paragrafer, 9 kap. 6 a, 8 a och 8 b §§, av
följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

6 §

Länsstyrelsen eller Polismyndigheten ska, trots 5 § första stycket 1, besluta att omedelbart omhänderta ett djur om det är utsatt för lidande och om

1. det bedöms vara utsiktslöst att lidandet för djuret blir avhjälp,
2. ägaren till djuret är okänd eller inte kan nås, eller
3. det i övrigt bedöms vara absolut nödvändigt från djurskyddssynpunkt.

Även om förutsättningarna enligt första stycket inte är uppfyllda, får Polismyndigheten besluta att omedelbart omhänderta djur som hålls i strid med ett beslut om djurförbud.

Om ett beslut om omedelbart omhändertagande har meddelats av Polismyndigheten, ska myndigheten skyndsamt informera länsstyrelsen om beslutet. *Länsstyrelsen ska skyndsamt pröva om beslutet ska fortsätta att gälla.*

Den beslutande myndigheten ska ansvara för att omhändertagandet verkställs. Om länsstyrelsen beslutar att Polismyndighetens beslut om omhändertagande ska fortsätta att gälla, ska länsstyrelsen skyndsamt ta över ansvaret för att beslutet verkställs.

Även om förutsättningarna enligt första stycket inte är uppfyllda, får *länsstyrelsen eller* Polismyndigheten besluta att omedelbart omhänderta djur som hålls i strid med ett beslut om djurförbud.

Om ett beslut om omedelbart omhändertagande har meddelats av Polismyndigheten, ska myndigheten skyndsamt informera länsstyrelsen om beslutet. *Om Polismyndigheten inte med stöd av 8 a § har beslutat att avliva djuret, ska länsstyrelsen skyndsamt pröva om beslutet om omedelbart omhändertagande ska fortsätta att gälla.*

6 a §

Den myndighet som har beslutat om ett omhändertagande ska ansvara för att omhändertagandet verkställs.

Om länsstyrelsen beslutar att Polismyndighetens beslut om omhändertagande ska fortsätta att gälla, ska länsstyrelsen skyndsamt ta över ansvaret för verkställigheten av beslutet.

8 a §

Om Polismyndigheten har beslutat att ett djur ska omhändertas omedelbart och djuret är så svårt sjukt eller skadat att det bör avlivas omedelbart, får Polismyndigheten besluta att avliva djuret.

Innan Polismyndigheten beslutar om avlivning ska myndigheten se till att en veterinär bedömer behovet av avlivning, om det är möjligt att nå en veterinär inom skälig tid.

Polismyndigheten får besluta att avliva djuret även om djurägaren inte kan kontaktas eller motsätter sig avlivning.

8 b §

Om Polismyndigheten med stöd av 8 a § har beslutat att avliva ett djur, ska myndigheten

1. ansvara för att beslutet verkställs,

2. informera djurägaren eller någon annan som är ansvarig för djuret om beslutet, och

3. informera länsstyrelsen om beslutet.

9 §

Länsstyrelsen och Polismyndigheten får betala ut förskott av allmänna medel för kostnader som uppkommer på grund av åtgärder enligt 5 eller 6 §. Kostnaden för sådana åtgärder ska slutligt betalas av den som åtgärden har riktats mot, om det inte finns särskilda skäl för annat.

Om ett omhändertaget djur har sålts, och om kostnaden enligt första stycket slutligt ska betalas av

Länsstyrelsen får betala ut förskott av allmänna medel för kostnader som uppkommer på grund av åtgärder enligt 5 eller 6 §. Kostnaden för sådana åtgärder ska slutligt betalas av den som åtgärden har riktats mot, om det inte finns särskilda skäl för annat.

Om ett omhändertaget djur har sålts, och om kostnaden enligt första stycket slutligt ska betalas av

ägaren, får länsstyrelsen *och Polis-*
myndigheten ta ut kostnaden ur
köpesumman. *Köpesumman ska i*
första hand täcka länsstyrelsens
kostnader.

ägaren, får länsstyrelsen ta ut
ersättning för kostnaden ur köpe-
summan.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2026.

3 Ärendet och dess beredning

Regeringen beslutade den 11 maj 2023 (LI2023/02465 och LI2023/00375) att ge Statskontoret i uppdrag att utvärdera hur länsstyrelsernas och Polismyndighetens verksamhet enligt lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter (tillsynslagen) fungerar när det gäller att skydda omgivningen mot skador och avsevärda olägenheter orsakade av hundar. Utvärderingen skulle också omfatta myndigheternas verksamhet i fråga om omedelbara omhändertaganden av djur och handräckning enligt djurskyddslagen (2018:1192).

Statskontoret redovisade i februari 2024 sitt uppdrag i rapporten Hund under kontroll – förslag för att stärka myndigheternas verksamhet enligt tillsynslagen och viss verksamhet enligt djurskyddslagen (Statskontorets rapport 2024:3). I rapporten föreslår Statskontoret ändringar i tillsynslagen och djurskyddslagen. En sammanfattning av rapportens förslag finns i *bilaga 1*. Rapportens lagförslag finns i *bilaga 2*.

Inom Landsbygds- och infrastrukturdepartementet har därefter promemorian Komplettering till Statskontorets rapport Hund under kontroll tagits fram. Promemorian innehåller en kompletterande analys och några justeringar och tillägg till de ändringar i tillsynslagen och djurskyddslagen som Statskontoret föreslår i sin rapport. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 3* och promemorians lagförslag finns i *bilaga 4*.

Rapporten och promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 5*. Remissvaren och en sammanställning av dem finns tillgängliga hos Landsbygds- och infrastrukturdepartementet (LI2024/01332).

4 Länsstyrelserna ska kunna utöva tillsyn enligt tillsynslagen

Regeringens förslag: Det ska förtydligas att länsstyrelsen utövar tillsyn över att tillsynslagen och de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen följs.

Länsstyrelsen ska, i den utsträckning det behövs för tillsynen, ha rätt att på begäran få upplysningar och ta del av handlingar från den som är föremål för tillsyn.

Länsstyrelsen ska få besluta de förelägganden som behövs för att tillsynslagen och de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen ska följas.

Vidare ska länsstyrelsen, i den utsträckning det behövs för tillsynen, ha rätt att få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler och andra utrymmen som har samband med hundhållning eller där det kan antas att en hund hålls, och där besikta hunden och göra undersökningar.

Rätten till tillträde ska gälla om

- det kan antas att tillsynen över hunden inte uppfyller kraven i lagen eller föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, eller
- syftet med tillträdet är att kontrollera att tidigare konstaterade brister i tillsynen över hunden har åtgärdats.

Tillträde till bostäder ska dock endast få ske när det kan antas att en hund hålls där.

Länsstyrelsen ska även ha rätt att få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler, bostäder och andra utrymmen, i den utsträckning det behövs för att kontrollera att ett beslut om hundförbud följs.

Åtgärder som innebär att länsstyrelsen begär att få upplysningar, ta del av handlingar eller få tillträde ska utföras så att minsta skada och intrång orsakas.

Den som är föremål för länsstyrelsens tillsyn ska lämna den hjälp som behövs för att tillsynen ska kunna utövas.

Polismyndigheten ska på begäran av länsstyrelsen lämna den hjälp som behövs för att länsstyrelsen ska kunna utöva tillsyn.

Statskontorets förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag i sak. Statskontoret föreslår inte några bestämmelser om skyldighet för den som är föremål för tillsyn att lämna den hjälp som behövs för att tillsynen ska kunna utövas eller om att länsstyrelserna ska genomföra tillsynsåtgärderna på ett sätt som innebär att minsta möjliga skada och intrång orsakas. Statskontoret föreslår inte heller att länsstyrelsen – utöver de nuvarande möjligheterna att besluta om förelägganden för att förebygga skador och förelägganden om märkning och registrering – ska få besluta de förelägganden som behövs för att lagen ska följas. Vidare föreslår inte Statskontoret att även tillträde till andra utrymmen än bostäder ska vara begränsat till vissa angivna situationer.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag i sak. Promemorian föreslår inte att länsstyrelsens möjlighet att besluta om förelägganden ska utökas. Vidare föreslår inte heller promemorian att även tillträde till andra utrymmen än bostäder ska vara begränsat till vissa angivna situationer.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna tillstyrker eller ser positivt på förslaget, däribland *länsstyrelserna i Blekinge, Dalarnas, Gotlands, Jämtlands, Jönköpings, Kalmar, Kronobergs, Norrbottens, Skåne, Uppsala, Västerbottens, Västernorrlands, Västmanlands och Örebro län* samt *Sveriges lantbruksuniversitet, Svenska djurskyddsföreningen* och *Svenska kennelklubben*.

Länsstyrelserna i Blekinge, Jämtlands, Kalmar, Kronobergs, Norrbottens, Skåne, Västerbottens, Västmanlands och Örebro län anser bland annat att förslaget ger länsstyrelserna en större flexibilitet att välja bästa möjliga sätt att utreda ärenden enligt tillsynslagen, att det skapar förutsättningar för bättre beslut och gynnar rättssäkerheten. Flera av dessa länsstyrelser anser även att det är positivt att förslaget inte är formulerat som en skyldighet eftersom länsstyrelserna då kan prioritera ärenden och resurser och välja att göra tillsyn i ett ärende när de bedömer att det kan tillföra ärendet något. *Länsstyrelsen i Kronobergs län* påpekar dock följande. Majoriteten av inkomna anmälningar avskrivs eftersom de inblandade

parterna lämnar olika uppgifter om vad som har hänt. Den inträffade händelsen går inte heller att följa upp genom en fysisk kontroll. Att ge utökade möjligheter att utreda anmälningar skulle därför inte tillföra något i dessa ärenden.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län anser även att det kan finnas en risk att allmänhetens förväntningar ökar då myndighetens möjligheter att agera blir större.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län och *Sveriges lantbruksuniversitet* anser följande. Bestämmelsen om att länsstyrelsen har rätt att på begäran få upplysningar och ta del av handlingar från den som är föremål för tillsynen bör förtydligas i fråga om att länsstyrelsen får rätt att förelägga om att få ta del av upplysningar och handlingar. I annat fall riskerar ändringen att bli verkningslös. Sveriges lantbruksuniversitet föreslår en motsvarande bestämmelse som den som redan finns i djurskyddslagen där det anges att länsstyrelsen får besluta om de förelägganden som behövs för efterlevnaden av lagen. Vidare anser Länsstyrelsen i Västra Götalands län att förutsättningarna för rätten till tillträde till bostäder och andra utrymmen bör vara lika och att länsstyrelsen bör ges rätt till tillträde för att kunna verkställa beslut om omhändertagande.

Länsstyrelsen i Skåne län saknar resonemang i frågan om det ska finnas möjlighet att besluta om föreläggande och förbud, med eller utan vite, vid en kontroll. Länsstyrelsen tolkar den nuvarande lydelsen av 8 § tillsynslagen som att det skulle kunna vara möjligt.

Djurens rätt och Djurskyddet Sverige är positiva till förslaget, men anser att det behöver förtydligas att fysisk kontroll behöver ske före ett omhändertagande för att undvika obefogade omhändertaganden.

Enligt *Länsstyrelsen i Västernorrlands län* är det viktigt att länsstyrelsen får polishandräckning när det behövs för att garantera tillträde och att de regionala problem som finns med att handräckningsbegäran inte beviljas tas om hand på nationell nivå. Samma länsstyrelse lyfter också att det är svårt att åstadkomma en trygg och säker arbetsmiljö för handläggare som jobbar med verkställighet av beslut om omhändertagande enligt tillsynslagen samt att det saknas kompetens och utbildningsmöjligheter för personalen i hantering av aggressiva hundar. Länsstyrelsen önskar att det skulle utredas om en möjlighet skulle kunna vara att mot ersättning ta hjälp av Polismyndigheten som har personal som har erforderlig utbildning inom området. *Linnéuniversitetet* instämmer i förslaget om att länsstyrelserna ges möjlighet att utöva tillsyn enligt tillsynslagen, men är tveksamt till att länsstyrelserna ska få tillträde till bostäder för att utöva tillsyn av farliga hundar och anser att den uppgiften bör ligga på Polismyndigheten. Linnéuniversitetet bedömer att förslaget riskerar att medföra en ökad hotbild för länsstyrelsens personal som saknar kapacitet och befogenhet att hantera hotfulla personer och riskerar att bli angripna av den hund eller de hundar som tillsynen innefattar.

Även *Sveriges advokatsamfund* påpekar att det av den föreslagna lydelsen i bestämmelsen om tillträde till bostäder inte är tydligt om medverkan från lägenhetsinnehavaren krävs. Vidare talas i bestämmelsen om "en hund" vilket inte riktigt täcker upp det problem som finns med så kallade djursamlare, som många gånger kan ha en stor mängd vanskötta hundar och andra djur.

Svenska djurskyddsföreningen anser att det är viktigt att det blir en skyldighet för den som är föremål för kontrollen att lämna den hjälp och de uppgifter som behövs för att lagen ska upprätthållas.

Skälen för regeringens förslag

Länsstyrelserna behöver bättre förutsättningar för att kunna utöva tillsyn enligt tillsynslagen

Om någon brister i tillsynen över eller skötseln av en hund, får länsstyrelsen meddela de förelägganden och förbud som behövs för att förebygga skada eller avsevärd olägenhet (8 § tillsynslagen). Länsstyrelserna har dock i dag begränsade möjligheter att utreda anmälningar enligt tillsynslagen.

Inom ramen för djurskyddslagen har länsstyrelserna möjlighet att genomföra rutinkontroller hos djurhållare och andra former av kontroller, bland annat om det kommer in klagomål (8 kap. djurskyddslagen). När det gäller tillsynslagen gör länsstyrelsen i dag i stället en administrativ utredning för att komma fram till vilket beslut som är mest lämpligt. Efter att en anmälan enligt tillsynslagen kommit in utreder länsstyrelsen bland annat vem som står som ägare till hunden, vad som har hänt enligt de olika parterna, vilka eventuella skador det har lett till och om det finns någon historik som t.ex. tidigare anmälningar, förelägganden, förbud eller omhändertaganden.

Länsstyrelserna saknar i dag befogenhet att följa upp beslut om förelägganden eller förbud enligt tillsynslagen. Det innebär att länsstyrelserna inte har möjlighet att kontrollera om en hundägare följer ett föreläggande eller förbud. Länsstyrelserna kan endast förlita sig på att det kommer in anmälningar från till exempel grannar om att en hundägare bryter mot ett föreläggande eller förbud. Anmälaren behöver då själv skicka in bevis i form av t.ex. fotografier för att visa att hundägaren bryter mot ett föreläggande eller förbud.

Majoriteten av remissinstanserna är övergripande positiva till förslaget om att ge länsstyrelsen utökade möjligheter för att utöva tillsyn enligt tillsynslagen och framhåller flera fördelar med detta. *Länsstyrelsen i Västernorrlands län* anser dock att det kan finnas en risk att allmänhetens förväntningar ökar då myndighetens möjligheter att agera blir större. *Länsstyrelsen i Kronobergs län* påpekar också att majoriteten av inkomna anmälningar avskrivs eftersom de inblandade parterna lämnar olika uppgifter om vad som har hänt vid ett specifikt tillfälle. Att ge utökade möjligheter att utreda anmälningar skulle därför inte tillföra något i dessa ärenden. Regeringen instämmer i synpunkten att utökade möjligheter till tillsyn inte kommer att vara användbart och effektivt i alla ärenden enligt tillsynslagen. Av Statskontorets rapport och remissinstansernas synpunkter framgår dock tydligt att länsstyrelserna i många fall har behov av en utökad möjlighet till tillsyn och utredning för att tillsynslagens syfte ska uppnås och för att de beslut som fattas med stöd av lagen ska bli verkningsfulla. Bestämmelser som förtydligar och utökar länsstyrelsernas möjlighet till tillsyn bör därför införas.

Upplysning om länsstyrelsens tillsyn och rätt till upplysningar och handlingar

Statskontoret föreslår en ändring i tillsynslagen som innebär en upplysning om att länsstyrelserna får kontrollera att tillsynslagen och de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen följs. I promemorian föreslås att ordet tillsyn används för att tydliggöra att det ingår i uppgiften att också vidta åtgärder för att komma till rätta med brister som upptäcks vid kontroll liksom att utföra viss annan verksamhet kopplad till kontrollen, t.ex. att lämna allmän information om lagstiftningen, se bl.a. propositionen Anpassningar till nya EG-bestämmelser om livsmedel, foder, djurhälsa, djurskydd och växtskydd m.m. (prop. 2005/06:128 s. 147) och skrivelsen En tydlig och rättssäker tillsyn (skr. 2009/10:79 s. 16–18). Regeringen instämmer i den bedömning som görs i promemorian att det är lämpligt att i tillsynslagen införa en upplysning om att länsstyrelserna utövar tillsyn över att lagen och de föreskrifter och beslut som meddelas med stöd av lagen följs.

Regeringen anser också, i likhet med den bedömning som görs av Statskontoret och i promemorian, att det bör införas en bestämmelse om att länsstyrelserna, i den utsträckning det behövs för tillsynen, ska ha rätt att på begäran få upplysningar och ta del av handlingar. Det skulle t.ex. kunna vara en begäran om att inkomma med veterinärintyg som förklarar hundens beteende, köpekontrakt som visar att hunden har överlåtits eller intyg på genomförda utbildningar. Den föreslagna bestämmelsen bedöms som en nödvändighet för att förbättra länsstyrelsernas möjlighet att utreda misstänkta överträdelse av tillsynslagen och har liknande lydelse som 8 kap. 11 § djurskyddslagen.

Möjligheten att besluta om förelägganden och förbud

Länsstyrelsen i Västra Götalands län och Sveriges lantbruksuniversitet anser att det bör införas en möjlighet för länsstyrelsen att förelägga om att få ta del av upplysningar och handlingar. Sveriges lantbruksuniversitet föreslår en motsvarande bestämmelse som den som redan finns i djurskyddslagen där det anges att länsstyrelsen får besluta om de förelägganden som behövs för efterlevnaden av lagen.

I 8 § tillsynslagen anges att länsstyrelsen, om någon brister i tillsynen över eller skötseln av en hund, får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att förebygga skada eller avsevärd olägenhet. Såväl förelägganden som förbud får förenas med vite. Nuvarande bestämmelse tar sikte på förelägganden och förbud som syftar till att få hundägaren eller innehavaren att, vid konstaterade brister, vidta eller avstå från åtgärder i tillsynen och skötseln av sin hund för att förebygga fortsatta risker för skador och avsevärda olägenheter. Det kan t.ex. handla om krav på munkorg eller inhägnad. I 9 § anges att länsstyrelsen också får meddela de förelägganden som behövs för att bestämmelserna om märkning och registrering av en hund eller en katt i lagen ska följas. Den som är under femton år får inte meddela förelägganden eller förbud enligt 8 eller 9 § (se 10 §).

Enligt 8 kap. 9 § djurskyddslagen får kontrollmyndigheten besluta de förelägganden som behövs för efterlevnaden av bl.a. lagen och föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen. Även dessa förelägganden får förenas med vite. Det anges i förarbetena till bestämmelsen att

rätten att besluta om förelägganden innefattar möjlighet att besluta om förelägganden som innebär förbud och att detta inte längre anges särskilt i lagtexten, se propositionen Ny djurskyddslag (prop. 2017/18:147 s. 197 och 333). Bestämmelsen gör det möjligt för kontrollmyndigheten att besluta även de förelägganden som krävs för att bestämmelsen i 8 kap. 11 § djurskyddslagen om kontrollmyndighetens rätt att på begäran få upplysningar och ta del av handlingar ska följas. Det förutsätts inte heller att det först konstaterats att den som är föremål för föreläggandet brustit i sina skyldigheter enligt djurskyddslagstiftningen för att ett föreläggande ska beslutas.

För att de föreslagna bestämmelserna i tillsynslagen om tillsyn ska få fullt genomslag behöver länsstyrelsen även kunna meddela de förelägganden som behövs för att lagens bestämmelser om bl.a. länsstyrelsernas tillsyn ska följas. I linje med *Länsstyrelsen i Västra Götalands län* och *Sveriges lantbruksuniversitets* synpunkter, anser därför regeringen att de nuvarande bestämmelserna om förelägganden och förbud i 8 och 9 §§ tillsynslagen bör kompletteras med en bestämmelse som formuleras på ett liknande sätt som 8 kap. 9 § djurskyddslagen. Det bör anges att länsstyrelsen får besluta de förelägganden som, utöver förelägganden enligt 8 och 9 §§, behövs för att lagen och de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen ska följas. Det kan t.ex. gälla förelägganden för att lagens bestämmelser om länsstyrelsens rätt till upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen ska följas. Det bör också göras språkliga och redaktionella ändringar i 8–10 §§ och följdändringar i vissa andra bestämmelser. Det bedöms t.ex., i enlighet med vad som anges i förarbetena till djurskyddslagen, inte nödvändigt att särskilt ange att länsstyrelsen får besluta om förbud eftersom rätten att besluta om förelägganden innefattar möjlighet att besluta om förelägganden som innebär förbud.

Behovet av tillträde för fysisk kontroll

I Statskontorets rapport och i promemorian föreslås en ändring i tillsynslagen som innebär att länsstyrelsen, i den utsträckning det behövs för tillsynen, ska ha rätt att få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler och andra utrymmen där det kan antas att hundar hålls eller som berör hundhållningen, och att där besikta hundarna och göra undersökningar. Särskilda begränsningar föreslås när det gäller tillträde till bostäder. Det föreslås också att länsstyrelserna ska ha rätt till tillträde till utrymmen inklusive bostäder, när det behövs för att kontrollera att beslut om hundförbud följs.

Majoriteten av remissinstanserna är positiva till förslaget om rätt till tillträde, däribland alla länsstyrelser som yttrar sig, *Sveriges lantbruksuniversitet*, *Statens jordbruksverk*, *Svenska djurskyddsföreningen* och *Svenska kennelklubben*. Flera länsstyrelser anser att det är positivt att förslaget om länsstyrelsernas utökade befogenheter att utöva tillsyn inte är formulerat som en skyldighet eftersom länsstyrelserna då kan göra ett fysiskt besök när de bedömer att det kan tillföra ärendet något.

Regeringen instämmer i Statskontorets bedömning att det inte är lämpligt att införa en skyldighet för länsstyrelserna att utföra kontroller på samma sätt som enligt t.ex. djurskyddslagen eftersom en fysisk kontroll

inte alltid är en ändamålsenlig eller proportionerlig åtgärd för att utreda överträdelser av tillsynslagen eller för att följa upp beslut enligt den lagen. När det gäller djurskyddslagen handlar det om brister i djurhållningen eller att det är djur som lider. Det är vanligtvis sådana förhållanden som pågår under en längre tid och som därför kan upptäckas vid en fysisk kontroll. Överträdelser av tillsynslagen rör oftare enskilda händelser, som en hund-attack eller en hund som på annat sätt har orsakat en skada eller olägenhet. De är därmed svårare att upptäcka eller kontrollera vid ett besök. På samma sätt är det svårt att följa upp förelägganden om t.ex. användning av munkorg eller koppel genom fysiska kontroller. Antalet hundar i samhället innebär också att det skulle vara mycket svårt om inte omöjligt att införa någon slags rutinkontroll av hundägare. Som Statskontoret anger skulle det därför varken vara ändamålsenligt eller effektivt att ge länsstyrelserna i uppgift att utföra regelbundna rutinkontroller på samma sätt som enligt djurskyddslagen.

Det är inte önskvärt att kräva av länsstyrelserna att göra fysiska kontroller vid alla anmälningar. Samtidigt bedömer regeringen, i likhet med den bedömning som Statskontoret gör, att en möjlighet att utföra kontroll i vissa situationer skulle förbättra länsstyrelsernas möjlighet att utreda och fatta beslut enligt tillsynslagen samt förebygga att hundar orsakar upprepade skador. Som Statskontoret framhåller kan ett fysiskt möte i hundägarens hemmiljö ge bättre möjligheter att bedöma en hundägars trovärdighet och sannolikheten att hundägaren kommer förebygga att hunden orsakar skador eller olägenheter igen. Det kan också handla om att bedöma allvarlighetsgraden i olägenheter orsakade av hundar. Vid besöket kan det t.ex. även kontrolleras om munkorg och koppel överhuvudtaget finns tillgängligt hos hundägaren efter förelägganden om användning av munkorg eller koppel. Ett fysiskt besök möjliggör också en kontroll av om hundägaren har en tillfredsställande inhägnad eller följer ett beslut om hundförbud.

Djurens rätt och *Djurskyddet Sverige* anser att det behöver förtydligas att fysisk kontroll ska ske innan ett omhändertagande verkställs för att undvika obefogade omhändertaganden. Regeringen anser dock att det inte är ändamålsenligt och effektivt att införa en skyldighet för länsstyrelsen att utföra en fysisk kontroll inför samtliga beslut om omhändertagande. Som *Djurskyddet Sverige* framhåller är ett beslut om omhändertagande mycket ingripande. Samtidigt kan omständigheterna i de enskilda fallen se väldigt olika ut och det är enligt regeringen därför lämpligare att länsstyrelsen även i dessa fall ges möjlighet att bedöma när det är motiverat med en fysisk kontroll som underlag inför ett beslut om omhändertagande.

Avgränsningen av rätten till tillträde vid kontroll av misstänkta brister i tillsynen över en hund

Regeringen anser, i likhet med den bedömning som görs av Statskontoret och i promemorian, att en grundläggande förutsättning för tillträde ska vara att det behövs för tillsynen, dvs. att en fysisk kontroll i bostaden eller utrymmet är en lämplig åtgärd för att utreda den påstådda bristen i tillsynen över hunden eller för att kontrollera att tidigare brist i tillsynen har åtgärdats.

Regeringen instämmer även i den bedömning som görs av Statskontoret och i promemorian, att det är lämpligt att en av förutsättningarna för att länsstyrelsen ska ges rätt till tillträde till både bostäder och andra utrymmen är att det kan antas att en hund hålls där. Gällande kravet på att det ska antas att en hund hålls i utrymmet eller bostaden kan det t.ex. förekomma situationer där länsstyrelsen har uppgifter i en anmälan om att en hund ska finnas i ett utrymme, men där innehavaren av utrymmet förnekar att det finns en hund där eller inte kan kontaktas (jfr prop. 2017/18:147 s. 203 och 334).

Tillträde bör också vara möjligt om området eller utrymmet har samband med hundhållning. Med områden och utrymmen som har samband med hundhållningen avses t.ex. utrymmen där hundar hanteras mer kortvarigt utan att hållas eller där utrustning eller handlingar som är kopplade till hundarna finns (jfr prop. 2017/18:147 s. 206 och 335). Eftersom det innebär ett betydligt större intrång i den personliga integriteten att ge möjlighet till tillträde till en bostad än till andra utrymmen, anser regeringen att tillträde till bostäder endast ska få ske om det kan antas att en hund hålls där och alltså inte i de fall då bostaden endast har samband med hundhållning. En liknande begränsning följer av 8 kap. 12 § första och andra styckena djurskyddslagen.

Som framgår under rubriken Behovet av tillträde för fysisk kontroll, anser regeringen att det inte är ändamålsenligt eller effektivt att ge länsstyrelserna i uppgift att utföra regelbundna rutinkontroller på samma sätt som enligt djurskyddslagen. Till skillnad från djurskyddsområdet finns det när det gäller tillsynslagen inte några EU-rättsliga krav eller behov av att kunna utföra riskbaserade kontroller oberoende av om det misstänks en brist eller inte. Mot bakgrund av detta och då rätten till tillträde bör regleras restriktivt, anser regeringen, till skillnad från vad som föreslås av Statskontoret och i promemorian, att det finns anledning att begränsa rätten till tillträde till vissa angivna situationer även för andra utrymmen än bostäder. Detta är även något som *Länsstyrelsen i Västra Götalands län* föreslår. För både bostäder och andra områden och utrymmen bör därför rätten till tillträde begränsas till situationer när det kan antas att tillsynen över hunden inte uppfyller kraven i lagen eller i föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen. Att det ska kunna antas att en överträdelse har skett eller pågår är ett relativt lågt beviskrav, men på samma sätt som anges i förarbetena till tillträdesbestämmelsen i djurskyddslagen anser regeringen att det ändå uttrycker att länsstyrelsen ska ha en konkret uppgift som indikerar en överträdelse. Det kan bl.a. gälla situationer där det på grund av uppgifter i en anmälan, observationer som länsstyrelsen har gjort vid tidigare tillfällen i anslutning till bostaden eller utrymmet, observationer i anslutning till annan hundhållning som bedrivs av samma person eller på annat sätt uppkommit misstankar om att en hund hålls på ett sätt som står i strid med lagen. Om det ska vara möjligt att bedriva en effektiv och ändamålsenlig tillsyn enligt tillsynslagen kan det inte ställas alltför långtgående krav på utredning redan innan länsstyrelsen ges tillträde. Syftet med tillträdet är ju just att länsstyrelsen ska kunna utreda och bedöma om det finns brister i hundhållningen (jfr prop. 2017/18:147 s. 203 och 204).

Regeringen anser även att det är lämpligt med en möjlighet för länsstyrelserna att få tillträde till bostäder och andra utrymmen i den utsträckning det behövs för att kontrollera att tidigare konstaterade brister i tillsynen över hunden har åtgärdats. Den föreslagna skrivningen bör tolkas på samma sätt som den liknande skrivningen i 8 kap. 12 § andra stycket 2 djurskyddslagen. Den innebär med andra ord att tillträdesrätten är begränsad till sådana kontroller som krävs för att länsstyrelsen ska kunna bedöma om tidigare brister i tillsynen har åtgärdats. När det väl kan konstateras att bristerna är åtgärdade ska länsstyrelsen ha rätt till tillträde bara om det framkommer nya omständigheter som ger anledning att anta att hundägaren eller hundinnehavaren på nytt brister i sin tillsyn över hunden (jfr prop. 2017/18:147 s. 203 och 204). Bestämmelserna om tillträde kan tillämpas även i de fall det kan antas att flera hundar hålls i ett utrymme och det kan antas att hundägaren eller innehavaren brister i sin tillsyn över mer än en hund. Till skillnad från *Sveriges advokatsamfund* anser regeringen inte att detta behöver anges uttryckligen i bestämmelsen.

Länsstyrelsen i Skåne län anser att det saknas resonemang om det ska finnas möjlighet att besluta om föreläggande och förbud, med eller utan vite, vid en fysisk kontroll. Länsstyrelsen tolkar den nuvarande lydelsen av 8 § tillsynslagen som att det skulle kunna vara möjligt. Regeringen kan konstatera att det av 8 § första stycket tillsynslagen framgår att om någon brister i tillsynen över eller skötseln av en hund, får länsstyrelsen meddela de förelägganden och förbud som behövs för att förebygga skada eller avsevärd olägenhet. Enligt andra stycket i samma paragraf får såväl förelägganden som förbud förenas med vite. Som framgår under rubriken Möjligheten att besluta om förelägganden och förbud föreslås endast vissa språkliga och redaktionella ändringar i 8 §. Det är länsstyrelserna som avgör i det enskilda fallet om kriterierna för att besluta om ett föreläggande enligt 8 § tillsynslagen är uppfyllda och om ett sådant beslut bör fattas i samband med en fysisk kontroll. Vid kontrollen kan det framkomma omständigheter som kan utgöra grund för ett föreläggande enligt 8 §. Regeringen anser inte att det har framkommit något behov av att ändra bestämmelsen i 8 § i sak.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län anser att länsstyrelsen bör ges rätt till tillträde för att kunna verkställa beslut om omhändertagande. Länsstyrelserna föreslås få rätt till tillträde i den utsträckning som behövs för att kunna utöva tillsyn. Tillsyn omfattar även åtgärder som beslutas för att komma till rätta med brister som upptäcks vid kontroll (se bl.a. prop. 2005/06:128 s. 147 och skr. 2009/10:79 s. 16–18). Regeringen bedömer därför att rätten till tillträde för tillsyn i sig innefattar även verkställighet av beslut om exempelvis omhändertagande av hundar.

Tillträde för kontroll av efterlevnad av hundförbud

Regeringen instämmer i den bedömning som görs av Statskontoret och i promemorian att länsstyrelserna bör ha rätt att få tillträde till både bostäder och andra utrymmen när det behövs för att kontrollera att ett beslut om hundförbud följs. Hundförbud är en ingripande åtgärd som kan beslutas för den som allvarligt brister eller tidigare har brustit i tillsynen över en hund. Vid bedömningen av om ett hundförbud bör beslutas ska det särskilt beaktas om den som förbudet avser att gälla har begått brott där han eller

hon har använt en hund som vapen eller vid upprepade tillfällen har varit föremål för föreläggande eller förbud eller har haft hand om en hund som har omhändertagits. Att hundförbud följs är alltså mycket viktigt för att förebygga risken att hundar orsakar skador eller allvarliga olägenheter för omgivningen.

Möjlighet till tillträde för fysisk kontroll i bostäder och andra utrymmen är också regelmässigt en effektiv åtgärd för att länsstyrelserna ska kunna säkerställa att ett hundförbud följs. Till skillnad från vad som gäller vid tillträde för kontroll av misstänkta brister i tillsynen bör det därför, i enlighet med förslagen från Statskontoret och i promemorian, för tillträde för kontroll av att hundförbud följs inte krävas att det kan antas att en hund finns i bostaden eller utrymmet eller att utrymmet har samband med hundhållning. Liknande förutsättningar gäller också för tillträde för kontroll av att djurförbud följs enligt 8 kap. 12 § tredje stycket djurskyddslagen. I förarbetena till djurskyddslagen anges bl.a. att det inte är helt ovanligt att den som har djurförbud fortsätter att hålla djur och att ca 25–30 procent av personer med djurförbud som har kontrollerats av en länsstyrelse har visat sig ha djur (se prop. 2017/18:147 s. 205). Det finns en liknande risk för att beslut om hundförbud inte följs. För att det ska vara möjligt för länsstyrelserna att genom en effektiv tillsyn säkerställa att hundförbud följs behöver länsstyrelserna en möjlighet till tillträde även i fall där det inte finns en konkret misstanke om att en hund hålls i bostaden eller utrymmet.

Aktsamhetskrav

Av 8 kap. 14 § djurskyddslagen framgår att åtgärder som innebär att upplysningar, handlingar eller tillträde begärs ska utföras så att minsta skada och intrång orsakas. En liknande bestämmelse finns i 28 kap. 6 § miljöbalken. Även när det gäller länsstyrelsernas tillsyn enligt tillsynslagen är det av största vikt att länsstyrelsen genomför sina tillsynsåtgärder, både i bostäder och i andra utrymmen, på ett sätt som innebär minsta möjliga skada och intrång för den som berörs av åtgärden. Regeringen instämmer i den bedömning som görs i promemorian att detta bör tydliggöras genom en bestämmelse i tillsynslagen.

Tillträde utan bostadsinnehavarens samtycke eller medverkan

Sveriges advokatsamfund anser att det av den föreslagna lydelsen i bestämmelsen om tillträde till bostäder inte är tydligt om medverkan från lägenhetsinnehavaren krävs. Regeringen vill i det sammanhanget framhålla att det i 8 kap. 12 § djurskyddslagen finns en liknande bestämmelse som reglerar rätten till tillträde till bostäder. Vid införandet av bestämmelsen i djurskyddslagen ansåg regeringen att det inte var nödvändigt att i lagtexten uttryckligen föreskriva att kontrollmyndigheten inte har befogenhet att utan handräckning från polisen bereda sig tillträde till en bostad när den som bor där inte samtycker till det, men att det fortsatt skulle gälla. Regeringen uttalade att syftet med den aktuella bestämmelsen är att tydliggöra i vilken utsträckning kontrollmyndigheten har rätt till tillträde, vilket innefattar möjligheten att med hjälp av Polismyndigheten bereda sig tillträde trots att den enskilde inte medverkar till det eller motsätter sig det (se prop. 2017/18:147 s. 206). JO har också i ett beslut som rör den tidigare djur-

skyddslagen uttalat att tillträdesrätten inte innebär att kontrollmyndigheten på egen hand kan bereda sig tillträde till en djurhållares bostad när denne inte samtyckt till detta, såvida inte en nödsituation föreligger (JO 2011/12 s. 511, dnr 6650-2009). Regeringen bedömer att det är lämpligt att bestämmelsen om rätt till tillträde till bostäder i tillsynslagen utformas på liknande sätt som den befintliga bestämmelsen i djurskyddslagen eftersom avsikten är att bestämmelserna ska tillämpas i liknande situationer. De uttalanden som har gjorts i tidigare förarbeten till djurskyddslagen och i JO:s beslut när det gäller frågan om samtycke från bostadsinnehavare bör då också kunna ge myndigheterna vägledning i tillämpningen av bestämmelserna om tillträde i tillsynslagen.

Det kan finnas anledning att överväga om bestämmelserna om rätt till tillträde till bostäder i både tillsynslagen och djurskyddslagen bör kompletteras med bestämmelser om i vilka fall tillsyns- eller kontrollmyndigheten för att få använda sin rätt till tillträde och gå in i en bostad eller annat utrymme är skyldiga att ta hjälp av Polismyndigheten. Det behöver i så fall också analyseras hur sådana bestämmelser bör formuleras i förhållande till bestämmelserna om tillsyns- och kontrollmyndigheternas möjlighet att begära hjälp från Polismyndigheten. Det finns dock inte utrymme för en sådan utredning inom ramen för det här lagstiftningsärendet.

Hjälp av Polismyndigheten

Tillträdesrätten för länsstyrelserna innebär alltså, på motsvarande sätt som tillträdesrätten för kontrollmyndigheterna enligt djurskyddslagen, inte att länsstyrelserna själva kan ta sig rätten att gå in i en bostad eller annat utrymme om den som bor där eller disponerar utrymmet motsätter sig det eller inte samtycker till det. I sådana situationer behövs handräckning från Polismyndigheten. Polismyndigheten kan även behöva hjälpa till med handräckning om länsstyrelsen t.ex. befarar att situationen kan bli hotfull eller våldsam. I Statskontorets rapport framhålls att brott mot tillsynslagen och djurskyddslagen inte sällan sammanfaller med annan brottslighet, narkotikamissbruk eller psykisk instabilitet. Som *Länsstyrelsen i Västernorrlands län* framhåller är det viktigt att länsstyrelsen får handräckning när det behövs och att bestämmelserna om hjälp från Polismyndigheten tillämpas enhetligt i hela landet. Länsstyrelserna kan dock förutsättas ha kompetens och viss förmåga att hantera hundar i egenskap av tillsyns- och kontrollmyndighet på djurområdet. Regeringen ser därför, till skillnad mot *Linnéuniversitetet*, inte att det finns skäl att föra över rätten till tillträde eller uppgiften att utföra tillsyn genom fysiska kontroller till Polismyndigheten. Det har inte heller framkommit tillräckliga skäl för att i nuläget införa en ordning, i linje med det som *Länsstyrelsen i Västernorrlands län* föreslår, som innebär att länsstyrelsen mot ersättning skulle kunna ta ytterligare hjälp av Polismyndigheten för hantering av aggressiva hundar.

En bestämmelse om att Polismyndigheten är skyldig att under vissa förutsättningar lämna hjälp för att beslut enligt tillsynslagen ska kunna verkställas finns redan i 18 a § tillsynslagen. Regeringen instämmer i promemorians bedömning om att den bestämmelsen behöver ändras så att det framgår att Polismyndigheten också ska lämna den hjälp som behövs för att länsstyrelsernas tillsyn i övrigt enligt tillsynslagen ska kunna utövas.

Bestämmelsen bör också formuleras på ett sätt som tydliggör att verkställighet av beslut är en del av tillsynen.

Skyldighet för kontrollobjekt att lämna hjälp

I 8 kap. 15 § djurskyddslagen anges en skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras. Regeringen instämmer i bedömningen som görs i promemorian att det bör införas en motsvarande skyldighet i tillsynslagen. Liksom *Svenska djurskyddsföreningen* anser regeringen att det är viktigt att det blir en skyldighet för den som är föremål för tillsyn att lämna den hjälp som behövs för att tillsynen ska kunna utövas.

Tillträdesmöjligheten är förenlig med regeringsformen och Europakonventionen

Enskilda är gentemot det allmänna enligt 2 kap. 6 § första stycket regeringsformen skyddade mot bl.a. husrannsakan och annat liknande intrång. Denna rättighet får enligt 2 kap. 20 och 21 §§ regeringsformen begränsas genom lag, men endast för att tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle. En begränsning får heller aldrig gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som föranlett den. Ett liknande skydd för privat- och familjeliv regleras i artikel 8 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen). Konventionen gäller som svensk lag.

Förslaget om att ge länsstyrelsen rätt till tillträde till bostäder och andra utrymmen för tillsynen syftar till att ge länsstyrelserna bättre möjligheter att kunna bedriva en effektiv kontroll av att tillsynslagen följs. Den förbättrade kontrollen syftar till att förebygga skador och avsevärda olägenheter orsakade av hundar. Med begreppet skada avses i sammanhanget både personskada och sakskada, t.ex. skada på djur. Med avsevärd olägenhet avses olägenhet av allvarigare slag som kan påverka människors eller djurs liv, hälsa och säkerhet eller den allmänna ordningen, se propositionen Tillsyn över hundar och katter (prop. 2006/07:126 s. 29). Att förebygga sådana skador och avsevärda olägenheter är ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle. Ändamålen kan alltså ligga till grund för en begränsning av skyddet mot husrannsakan och liknande intrång.

En rätt för länsstyrelsen till tillträde i enlighet med förslaget förbättrar förutsättningarna att utreda brister i tillsynen och fatta beslut enligt tillsynslagen. Därmed leder tillträdesmöjligheten till att skador och avsevärda olägenheter orsakade av hundar kan förebyggas i högre utsträckning.

Nästa fråga är om det finns några mindre ingripande alternativ till att ge länsstyrelserna möjlighet till tillträde. En mindre ingripande åtgärd skulle kunna vara att endast ge länsstyrelsen en utökad möjlighet att meddela de förelägganden som behövs för att lagens bestämmelser om tillsyn ska följas. I vissa fall, och särskilt i de fall när hundägaren inte hörsammar ett föreläggande, är dock detta inte ett tillräckligt effektivt alternativ. Det är inte heller ett tillräckligt alternativ för att kunna kontrollera om t.ex. ett hundförbud följs. Det bedöms inte finnas utrymme för att begränsa rätten

till tillträde ytterligare utan att möjligheten att bedriva en effektiv kontroll blir alltför begränsad.

Regeringen anser således att det inte finns några andra mindre ingripande åtgärder som kan ge samma resultat som den föreslagna ändringen. I det sammanhanget kan framhållas att regeringen, till skillnad från den bedömning som görs i Statskontorets rapport och i promemorian, anser att det finns anledning att begränsa rätten till tillträde till vissa angivna situationer även för andra utrymmen än bostäder.

Vad gäller den samlade proportionalitetsbedömningen är det mycket viktigt att säkerställa att hundförbud följs för att förebygga risken att hundar orsakar skador eller allvarliga olägenheter för omgivningen. Möjlighet till tillträde för fysisk kontroll i bostäder och andra utrymmen är också regelmässigt en effektiv åtgärd för att länsstyrelserna ska kunna säkerställa att ett hundförbud följs. För tillträde för kontroll av att hundförbud följs föreslås därför inte att det ska krävas att det kan antas att en hund finns i bostaden eller utrymmet eller att utrymmet har samband med hundhållning.

Regeringen gör sammantaget bedömningen att begränsningen i rätten till skydd mot husrannsakan m.m. som tillträdesrätten innebär uppfyller kraven i 2 kap. 21 § regeringsformen genom att den bl.a. tillgodoser ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle och inte går utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har motiverat begränsningen. Samma bedömning görs i fråga om den begränsning som förslaget innebär i rätten till skydd för privat- och familjeliv enligt Europakonventionen. Förslaget bedöms därför förenligt med regeringsformen och Europakonventionen.

5 Tillfälliga omhändertaganden för mentalbesiktning

Regeringens bedömning: Det bör inte införas en möjlighet för länsstyrelserna att besluta att en hund ska omhändertas tillfälligt för att undersöka hundens mentala status och bedöma om den riskerar att orsaka skada eller avsevärd olägenhet för omgivningen.

Statskontorets och promemorians förslag överensstämmer inte med regeringens bedömning. Statskontoret och promemorian föreslår att det ska införas en möjlighet för länsstyrelserna att besluta att en hund ska omhändertas tillfälligt om det behövs för att undersöka hundens mentala status och bedöma om den riskerar att orsaka skada eller avsevärd olägenhet för omgivningen.

Remissinstanserna: Länsstyrelsen i Gotlands län, Statens jordbruksverk och Svenska kennelklubben tillstyrker eller välkomnar förslaget. Djurens rätt, Djurskyddet Sverige, länsstyrelserna i Dalarnas och Östergötlands län, Svenska djurskyddsföreningen, Svenska hundskyddsföreningen och Svenska brukshundklubben är i huvudsak positiva till förslaget. Övriga remissinstanser som yttrar sig gällande förslaget är tveksamma.

samma eller avstyrker det. Många länsstyrelser, däribland *länsstyrelserna i Blekinge, Jämtlands, Västerbottens, Västmanlands, Norrbottens, Uppsala, Skåne och Örebro län*, anser att det är tveksamt om förslaget kommer att bli användbart i praktiken och att samma principer bör gälla som inför andra mentalbesiktningar, det vill säga att hunden ska vara veterinärundersökt och uppstallad några dagar innan besiktningen.

Sveriges lantbruksuniversitet anser att det är viktigt att länsstyrelsen kan göra tidiga ingripanden och omhändertaganden som en del i ett förebyggande arbete med att förhindra allvarliga skador på djur eller människor. Ett tillfälligt omhändertagande möjliggör detta, men det finns en risk med att omhändertar hundar tillfälligt då dessa kan påverkas (eller påstås ha påverkats) under tiden de varit i länsstyrelsens eller Polismyndighetens vård. Detta kan ge upphov till ytterligare konflikter mellan djurhållare och myndigheter i en verksamhet där personalen redan löper en påtaglig risk att utsättas för hot.

Flera länsstyrelser lyfter att det nu ibland dröjer upp till två veckor att få en tid för att mentalbesikta en hund hos Polismyndigheten. Om tillfälliga omhändertaganden används kommer mentalbesiktningarna öka ytterligare vilket innebär en ökad belastning för Polismyndigheten, länsstyrelserna samt de aktörer som länsstyrelserna använder för uppställning och som ofta, utöver transport av hunden, är de som för hunden på besiktningen. Detta kan även innebära långa handläggningstider med en totalt sett lång uppställningstid för de omhändertagna hundarna med tanke på kraven gällande kommunikering och delgivning av beslut enligt förvaltningslagen samt eventuella överklaganden.

Flera länsstyrelser anser också att befintlig lagstiftning är tillräcklig. *Länsstyrelsen i Stockholms län* tar särskilt upp att de mindre ingripande åtgärderna, såsom föreläggande om koppel- eller munkorgstväng, förebygger en stor del av tillsynsproblematiken om de efterlevs. I de fall som dessa inte efterlevs eller prognosen för att den bristande tillsynen kommer att upphöra är dålig, ser inte länsstyrelsen något hinder för att omhänderta en hund enligt den redan befintliga lagstiftningen. *Länsstyrelsen i Hallands län* lyfter också att även om kraven sänks för att få omhänderta en hund krävs ändå dokumentation av händelser eller annat underlag som ger anledning att befara att hunden riskerar att orsaka skador eller avsevärda olägenheter. Med stöd av samma dokumentation kan hunden omhändertas enligt den nuvarande bestämmelsen i tillsynslagen. I de fall hunden först omhändertas tillfälligt enligt förslaget och sedan ska omhändertas enligt nuvarande bestämmelser ger det länsstyrelserna ytterligare administrativ belastning. Även *Sveriges lantbruksuniversitet* framhåller att ett beslut om tillfälligt omhändertagande är mycket ingripande och som inte ska fattas utan mycket goda skäl. Om så är fallet torde det i stället finnas skäl för ett omhändertagande. *Linnéuniversitetet* anser att det behöver förtydligas i vilka situationer ett tillfälligt omhändertagande för mentalbesiktning ska kunna ske.

Länsstyrelsen i Stockholms län anför följande. Ett sätt att få tillgång till mentalbesiktningar som beslutsunderlag kan vara att ge länsstyrelserna möjlighet att förelägga en hundägare om att på egen bekostnad, och utan att hunden är omhändertagen, genomföra en mentalbesiktning med sin hund hos Polismyndighetens besiktningsmän. Därefter kan hundägaren inkomma med underlag till länsstyrelsen. Även *Djurens rätt, Djurskyddet*

Sverige, Länsstyrelsen i Östergötlands län och *Sveriges lantbruksuniversitet* anser att länsstyrelserna bör ges möjlighet att förelägga hundägaren att utföra mentalbesiktning på hunden, eventuellt kombinerat med veterinärundersökning.

Länsstyrelsen i Hallands län anser att om förslaget om tillfälligt omhändertagande genomförs bör processen för omhändertagande förenklas, t.ex. genom att inte kräva veterinärbesiktning eller att hunden ska vara uppstallad på djurhem innan mentalbesiktningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt nuvarande reglering har länsstyrelserna möjlighet att låta genomföra en undersökning av en hunds mentala status om hunden är omhändertagen (12 § tillsynslagen och 6 § Länsstyrelsen i Norrbottens läns föreskrifter till tillsynslagen [25FS 2022:2 A1]). Av nämnda föreskrifter framgår vidare att en veterinärundersökning som huvudregel ska göras av hunden före mentalbesiktningen för att utesluta att det finns en fysisk orsak till hundens beteende. Besiktningen av hundens mentala status utförs av en besiktningsman som förordnats av Polismyndigheten, som utför olika tester med hunden och därefter skriver ett utlåtande till länsstyrelsen.

I Statskontorets rapport och i promemorian föreslås att det ska införas en möjlighet för länsstyrelserna att omhänderta hundar tillfälligt för att genomföra en mentalbesiktning. Syftet med ett sådant tillfälligt omhändertagande är att ge länsstyrelserna bättre förutsättningar att avgöra om en hund behöver omhändertas eller om andra åtgärder är tillräckliga.

Regeringen anser, i likhet med *Sveriges lantbruksuniversitet*, att det är viktigt att länsstyrelsen kan göra tidiga ingripanden och omhändertaganden som en del i ett förebyggande arbete med att förhindra allvarliga skador på djur eller människor. Ett omhändertagande är dock en tvångsåtgärd som är mycket ingripande för en hundägare. Regeringen instämmer därför i promemorians bedömning att det bör finnas någon form av dokumentation av händelser eller annat underlag som ger anledning att befara att hunden kan komma att orsaka skador eller avsevärda olägenheter för att det ska vara aktuellt med ett tillfälligt omhändertagande. *Länsstyrelserna i Hallands, Kronobergs och Stockholms län* och *Sveriges lantbruksuniversitet* påpekar dock att denna dokumentation i många fall även bör vara tillräcklig för ett omhändertagande enligt nuvarande bestämmelser i tillsynslagen. Enligt regeringen framstår därför behovet av att införa en möjlighet till tillfälligt omhändertagande i enlighet med förslaget som begränsat.

Flera länsstyrelser och *Sveriges lantbruksuniversitet* anser att en hund även vid ett tillfälligt omhändertagande bör undersökas av en veterinär innan mentalbesiktningen för att utesluta fysiska orsaker till hundens beteende och att hunden bör vara uppstallad några dagar på uppställningsplats innan besiktningen utförs. Majoriteten av länsstyrelserna lyfter att det för närvarande ibland dröjer upp till två veckor att få en tid för att få genomföra en mentalbesiktning av en hund hos Polismyndigheten. Vidare framförs att kraven gällande kommunikering och delgivning av beslut kan leda till lång uppställningstid för hundarna och medföra större kostnader än vad som uppskattas i promemorian. Remissynpunkterna gör det tydligt att även tillfälliga omhändertaganden innebär en liknande hantering och tidsåtgång som sådana omhändertaganden som redan görs enligt tillsynslagen. Det finns då en risk, som *Länsstyrelsen i Hallands län* tar upp, att ett tillfälligt omhändertagande blir mer resurskrävande än om hunden från bör-

jan omhändertagits med tillämpning av nuvarande bestämmelser. Några remissinstanser, däribland *Länsstyrelsen i Stockholms län* och *Sveriges lantbruksuniversitet* föreslår att ett alternativ till tillfälligt omhändertagande kan vara att ge länsstyrelserna möjlighet att förelägga en hundägare att på egen bekostnad, och utan att hunden är omhändertagen, genomföra en mentalbesiktning med sin hund hos Polismyndigheten och därefter inkomma med underlag till länsstyrelsen.

Regeringen befarar dock att ett sådant förslag riskerar att medföra ett omfattande arbete för länsstyrelserna med att samordna djurägare, veterinärer och Polismyndigheten. Det måste finnas praktiska möjligheter för hundägare att följa ett sådant föreläggande och det är oklart om en sådan lösning är genomförbar. Det har enligt regeringen inte heller i nuläget framkommit ett tillräckligt stort behov eller nytta av att föreslå en sådan ordning.

Efter en sammantagen bedömning anser regeringen att det för närvarande inte finns tillräckligt starka skäl för att införa en möjlighet för länsstyrelserna att omhänderta hundar tillfälligt för att genomföra en mentalbesiktning.

6 Omhändertaganden enligt tillsynslagen och avveckling av hundinnehav

Regeringens förslag: Om den som ett hundförbud riktas mot äger eller håller en eller flera hundar, ska länsstyrelsen i samband med beslutet om hundförbud förelägga honom eller henne att inom viss tid göra sig av med den eller de hundar som omfattas av hundförbudet, om inte länsstyrelsen beslutar att omhänderta hunden eller hundarna i samband med beslutet om hundförbud.

Länsstyrelsen ska få besluta att en hund ska omhändertas om ett beslut om hundförbud eller beslut om avveckling av hundinnehav inte följs. Såväl länsstyrelsen som Polismyndigheten ska även få besluta om omedelbara omhändertaganden om det är nödvändigt för att ett beslut om hundförbud ska följas.

Länsstyrelsen ska också i övrigt få besluta om omedelbara omhändertaganden enligt tillsynslagen.

Ett beslut om omhändertagande eller omedelbart omhändertagande av en hund ska också omfatta avkomma som den omhändertagna hunden föder under omhändertagandet. Om det inte går att verkställa ett beslut om att en omhändertagen hund ska säljas eller överlåtas, ska länsstyrelsen i stället få besluta att hunden ska avlivas.

Statskontorets förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens i sak. Statskontoret föreslår inte att beslut om omhändertagande eller omedelbart omhändertagande av en hund också ska omfatta avkomma som den omhändertagna hunden föder under omhändertagandet. Statskontoret föreslår inte heller att det ska anges att om det inte går att verkställa ett beslut

om att en omhändertagen hund ska säljas eller överlåtas, får länsstyrelsen i stället besluta att hunden ska avlivas.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flera remissinstanser, däribland *länsstyrelserna i Hallands, Jönköpings, Västra Götalands och Örebro län*, är positiva till förslaget som innebär att länsstyrelserna ska förelägga den som får ett hundförbud att inom en viss tid göra sig av med de hundar som omfattas av hundförbudet. *Länsstyrelsen i Jönköpings län* lyfter fram att förslaget ger en harmonisering mellan djurskyddslagen och tillsynslagen vid hantering av likvärdiga ärenden och enligt *Länsstyrelsen i Västra Götalands län* tydliggör det konsekvensen av ett hundförbud. *Länsstyrelserna i Blekinge, Jämtlands, Kalmar, Kronobergs, Norrbottens, Västerbottens och Västmanlands län* anser dock att den föreslagna bestämmelsen är krångligt formulerad och att förslaget innebär att föreläggandet behöver specificera vilka hundar som ska avyttras. *Djurens rätt* är kritisk till att en djurägare med djurförbud ska få omplacera sitt djur själv eftersom det kan vara svårbedömt om ägaren är kapabel att göra en sådan omplacering på ett sätt som främjar hundens välfärd. Det finns enligt *Djurens rätt* också en risk att hunden avlivas trots att hundens liv hade kunnat räddats, vilket i sin tur riskerar att avlivning sker på ett djurskyddsmässigt felaktigt sätt. Även *Djurskyddet Sverige* anser att det är olämpligt att en djurägare som fått hundförbud själv ska få möjlighet att omplacera sin hund och anser att länsstyrelsen alltid bör fatta beslut om var ett djur hamnar efter djur- eller hundförbud. *Svenska hundskyddsföreningen* ser också en risk att avvecklingen av hundinnehavet inte blir ansvarsfullt, särskilt i de fall hundägaren använt sina tidigare hundar som en del i ett brott eller som vapen.

Några remissinstanser har synpunkter gällande bestämmelserna om när hundförbud ska beslutas och för vilken tid. *Sveriges lantbruksuniversitet* anser att bestämmelsen om hundförbud bör omformuleras till att länsstyrelsen ska besluta att den som allvarligt brister eller tidigare har brustit i tillsynen över en hund ska vara förbjuden att ha hand om hund (hundförbud). Lantbruksuniversitetet menar vidare att om den som förbudet avser är under femton år, ska ett eventuellt hundförbud riktas mot vårdnadshavarna, som är ansvariga för både hund och minderårig. Lantbruksuniversitetet framhåller bl.a. att den som är under 16 år inte kan ingå avtal om köp eller övertagande av ett djur med rättsligt bindande verkan och att det är viktigt att inte barn med aggressiv hund som vapen kan användas av personer som driver kriminell verksamhet. *Länsstyrelsen i Värmlands län* anser att den föreslagna omformuleringen av bestämmelsen om hundförbud kan tolkas som att det krävs en fällande dom innan hundförbud kan beslutas på grund av att brott har begåtts med en hund som vapen. Länsstyrelsen menar att detta kan ifrågasättas med hänsyn till att det av förarbetena till den nuvarande bestämmelsen framgår att skuldfrågan inte behöver vara avgjord när frågan om hundförbud prövas. *Svenska djurskyddsföreningen* anser att en grund för hundförbud även bör vara om djurägaren eller innehavaren av hunden inte lämnar korrekta kontaktuppgifter.

Länsstyrelsen i Stockholms län efterfrågar ett förtydligande gällande hundförbud och dess giltighetstid och anser att det inte är tydligt när hundförbud bör meddelas tills vidare och att överinstanser gör olika bedömningar kring vilken giltighetstid som är skälig. Länsstyrelsen lyfter också att det bör finnas en uttalad möjlighet för länsstyrelsen att kunna besluta

ett hundförbud som gäller tills vidare i de fall det saknas en prognos för när i framtiden en person skulle vara lämplig att ha hand om en hund igen. Även *länsstyrelserna i Kronobergs och Västra Götalands län* anser att ett hundförbud, likt djurskyddslagens djurförbud, bör gälla tills vidare. De anser även att det i dessa fall finns en möjlighet för djurägaren att ansöka om upphävande av förbudet.

Länsstyrelserna i Blekinge, Jämtlands, Kalmar, Kronobergs, Norrbottens, Västerbottens och Västmanlands län anser att ordet "uppenbart" bör bytas ut till ordet "sannolikt" i bestämmelsen om när hundförbud inte ska beslutas för att bestämmelsen ska ensas med den liknande bestämmelsen om djurförbud i djurskyddslagen. Även *Länsstyrelsen i Jönköpings län* instämmer i denna synpunkt och lyfter bl.a. att formuleringen "sannolikt" ger myndigheten ett större beslutsutrymme vid handläggningen av djurförbud, vilket ger bättre förutsättningar för myndigheten att göra bedömningar från fall till fall och avstå från ett förbud när det inte behövs.

Majoriteten av remissinstanserna som yttrar sig tillstyrker eller är positiva till förslaget om att länsstyrelserna ska få besluta om att en hund ska omhändertas om ett beslut om hundförbud eller avveckling av hundinnehav inte följs samt till förslaget om möjligheten till omedelbart omhändertagande. Flera länsstyrelser, däribland *länsstyrelserna i Blekinge, Jämtlands, Jönköpings, Kalmar, Norrbottens och Västerbottens län*, anser att förslaget om omhändertagande med anledning av att hundförbud inte följs gör lagstiftningen mer effektiv och ändamålsenlig.

Länsstyrelsen i Kronobergs län tillstyrker också förslaget men anser att beslutet bör kunna verkställas omedelbart i samband med att länsstyrelsen vid kontroll konstaterar att hundförbudet inte följs, för att inte riskera att hunden göms undan. Länsstyrelsen lyfter även den problematik som kan uppstå när en person som har hundförbud lever i ett hushåll med personer som inte har hundförbud och som hunden kan föras över på och anser att detta bör jämföras med resonemanget i förarbetena till djurskyddslagen om att en person med djurförbud inte får ha det aktuella djurslaget i sin omedelbara närhet. Länsstyrelsen framhåller även att länsstyrelserna inte kommer att kunna bedriva akut utryckningsverksamhet i jämförelse med Polismyndigheten vid en pågående hundattack även om länsstyrelserna ges möjlighet att besluta om omedelbara omhändertaganden samt att det saknas resonemang i Statskontorets rapport om hur lång tidsdräkten är för akuta situationer. Länsstyrelsen anser att en akut situation åtminstone uppstår när en hundattack pågår och kan inte se vilka andra typer av situationer, förutom hundattacker, som skulle leda till omedelbart omhändertagande enligt tillsynslagen.

Sveriges lantbruksuniversitet menar att det är oklart vad som avses med ett omedelbart omhändertagande i förhållande till ett "vanligt omhändertagande" utifrån att beslut enligt nuvarande tillsynslagen redan gäller omedelbart om inte något annat beslutas. Lantbruksuniversitetet anser att ett omhändertagande med anledning av att en hund hålls i strid med ett hundförbud bör ske som ett omedelbart omhändertagande (om uttrycket ska användas) på samma sätt som det föreslås för djurskyddslagen. Detta då det även i tillsynsärenden finns risk för att djurhållaren kan försvåra ett senare omhändertagande, t.ex. genom att gömma undan djuret i de fall beslutet först behöver kommuniceras. *Länsstyrelsen i Västernorrlands län* påpekar att möjligheten för länsstyrelsen att besluta om omedelbara om-

händertaganden inte får innebära att Polismyndighetens omhändertaganden minskar när polisen är på plats, då det kan vara viktigt för människors säkerhet att ett ingripande sker omedelbart. *Svenska djurskyddsföreningen* anser att en grund för omhändertagande även bör vara om djurägaren eller innehavaren av hunden inte lämnar korrekta kontaktuppgifter.

I frågan om ansvar för verkställighet av beslut om omhändertagande framhåller *Länsstyrelsen i Värmlands län* att det förekommer att djurhållare och hundar uppehåller sig i ett annat län än där beslutet om omhändertagande fattats. Länsstyrelsen anför följande. För att undvika otydlighet i ansvarsfördelningen bör det framgå att det är länsstyrelsen i det län där verkställigheten ska genomföras som ansvarar för denna, oavsett vilken länsstyrelse som fattat beslutet om omhändertagande. För de fall då länsstyrelsen beslutar att upphäva Polismyndighetens beslut om omhändertagande behöver det framgå vilken myndighet som ansvarar för återlämning av hunden samt för de kostnader som uppstår i samband med återlämnandet. *Polismyndigheten* anser att länsstyrelsen bör ansvara för verkställigheten även i dessa fall eftersom länsstyrelsen föreslås överta hela kostnadsansvaret. Polismyndigheten framhåller bl.a. att länsstyrelsen då får kontroll över hur besluten verkställs och därmed också hur stora kostnaderna blir.

Länsstyrelserna i Hallands och Västra Götalands län är positiva till att omhändertagandet även omfattar avkomma som en omhändertagen tik föder under omhändertagandet, men anser att omhändertagandet även bör omfatta den avkomma som tiken redan har och som är för ung för att klara sig utan sin moder. Länsstyrelserna framhåller bl.a. att valpar som huvudregel inte får skiljas från modern före åtta veckors ålder och att det är administrativt betungande att vid ett omhändertagande av en tik enligt tillsynslagen även behöva besluta om omhändertagande av hennes valpar enligt djurskyddslagstiftningen. Länsstyrelsen i Västra Götalands län lyfter även att i de fall valparna omhändertas med stöd av djurskyddslagen på grund av deras ålder, upphör skälet för omhändertagande när valparna blivit åtta veckor gamla.

Majoriteten av de länsstyrelser som yttrar sig är positiva till de föreslagna bestämmelser som reglerar möjligheten att förfoga över en omhändertagen hund och länsstyrelsens prövning av vad som ska ske med den hunden. *Länsstyrelsen i Kronobergs län* anser dock att det bör tilläggas att den omhändertagna hunden kan lämnas tillbaka till hundägaren efter utredning av Polismyndigheten och om den har rekommenderat denna möjlighet. *Linnéuniversitetet* föreslår att en hund som har angripit och svårt skadat en person eller ett djur (utanför organiserad jakt eller annan tillbörlig verksamhet) inte får överlåtas, återlämnas eller säljas. *Djurens rätt* bedömer att uttrycket "det finns andra särskilda skäl" som skäl för avlivning av hundar som omhändertagits är rättsosäkert och riskerar avlivning när det blir resursmässigt krävande att hålla en hund.

Skälen för regeringens förslag

Föresättningsarna för hundförbud

Enligt nuvarande 15 § i tillsynslagen får länsstyrelsen meddela förbud att ha hand om hund (hundförbud) för den som allvarligt brister eller tidigare har brustit i tillsynen över en hund. Av samma bestämmelse framgår att

det vid bedömningen av om ett hundförbud bör meddelas särskilt ska beaktas om den mot vilken förbudet avses gälla har begått brott där han eller hon har använt en hund som vapen eller vid upprepade tillfällen har varit föremål för föreläggande eller förbud enligt 8 § eller har haft hand om en hund som har omhändertagits enligt 11 §. Vidare framgår att ett hundförbud inte ska meddelas om det är uppenbart att de omständigheter som gett upphov till att ett hundförbud övervägs inte kommer att upprepas och att ett hundförbud inte får meddelas den som är under femton år. Det föreslås varken i Statskontorets rapport eller i promemorian att denna bestämmelse ska ändras i sak. Regeringen instämmer inte i *Länsstyrelsen i Värmlands läns* synpunkt att de språkliga och redaktionella ändringar som föreslås i promemorian kan tolkas som att det, till skillnad mot tidigare, krävs en fällande dom innan hundförbud kan beslutas på grund av att en hund använts som vapen vid brott. Av förarbetena till den nuvarande bestämmelsen i tillsynslagen framgår att skuldfrågan inte behöver vara slutligt avgjord för att förbud i dessa fall ska kunna meddelas, se prop. 2006/07:126 s. 39 och 67. Förbud kan, beroende av bedömningen i det enskilda fallet, aktualiseras t.ex. om en förundersökning pågår. Detta bör fortsatt gälla.

Några remissinstanser har synpunkter på bestämmelsens utformning och efterfrågar vissa ändringar och förtydliganden. *Sveriges lantbruksuniversitet* anser att bestämmelsen om hundförbud bör omformuleras till att länsstyrelsen ska besluta att den som allvarligt brister eller tidigare har brustit i tillsynen över en hund ska vara förbjuden att ha hand om hund. Regeringen anser att det är viktigt att länsstyrelsen har möjlighet att besluta om hundförbud i de fall där det är motiverat. Ett hundförbud är dock en ingripande åtgärd. Mot bakgrund av detta och då det inte framkommit något tydligt behov av en omformulering anser regeringen att det i nuläget inte finns skäl att föreslå den ändring som Lantbruksuniversitetet förordar. Regeringen anser inte heller att det finns anledning att byta ut ordet "uppenbart" till ordet "sannolikt" i den del av bestämmelsen som reglerar när hundförbud inte ska beslutas på det sätt som *länsstyrelserna i Blekinge, Jämtlands, Jönköpings, Kalmar, Kronobergs, Norrbottens, Västerbottens* och *Västmanlands län* föreslår. En sådan ändring skulle ge länsstyrelserna en utvidgad skyldighet att avstå från förbud och det är enligt regeringen för närvarande inte önskvärt. Eftersom det anges i tillsynslagen att länsstyrelsen får besluta om hundförbud har länsstyrelsen möjlighet att avstå från hundförbud även i andra fall än när det är uppenbart att de omständigheter som gett upphov till att ett hundförbud övervägs inte kommer att upprepas. Bestämmelsen i tillsynslagen skiljer sig på detta sätt från vad som gäller för djurförbud enligt djurskyddslagen, där det är obligatoriskt för länsstyrelsen att besluta om djurförbud i de fall som anges i 9 kap. 1 § första stycket, om inte undantaget i andra stycket i samma bestämmelse är tillämpligt.

Regeringen anser inte heller, till skillnad från *Sveriges lantbruksuniversitet*, att det finns skäl att uttryckligen ange att ett eventuellt hundförbud bör riktas mot vårdnadshavarna om den som brustit i tillsynen av hunden är under femton år. Regeringen bedömer att nuvarande bestämmelser i tillsynslagen inte utesluter att en vårdnadshavare skulle kunna anses ha brustit i sin tillsyn över en hund och därmed kunna bli föremål för både förelägganden och förbud för det fall denne låtit ett barn som är under

femton år ha hand om en hund som under denna tid orsakat skada eller avsevärd olägenhet.

Några remissinstanser, bl.a. *Svenska djurskyddsföreningen*, föreslår att ett hundförbud ska kunna beslutas i fler fall än vad som är möjligt i dag. Det förs bland annat fram att ett hundförbud ska kunna beslutas för det fall hundägaren eller innehavaren av en hund inte lämnar korrekta kontaktuppgifter. Det saknas dock beredningsunderlag för dessa förslag och regeringen anser inte att det i nuläget finns skäl att utvidga bestämmelsen om hundförbud på ett sådant sätt.

Länsstyrelsen i Stockholms län lyfter att det inte är tydligt när hundförbud bör meddelas tills vidare och att det bör finnas en uttalad möjlighet för länsstyrelsen att kunna meddela ett hundförbud som gäller tills vidare i de fall det saknas en prognos för när i framtiden en person skulle vara lämplig att ha hand om hund igen. Även *länsstyrelserna i Kronobergs och Västra Götalands län* anser att ett hundförbud bör gälla tills vidare.

Regeringen konstaterar att ett hundförbud får avse viss tid eller gälla tills vidare enligt den nuvarande bestämmelsen i tillsynslagen. Av förarbetena till tillsynslagen framgår att ett förbud i allmänhet bör ges en bestämd giltighetstid, att förbudet i allmänhet inte bör vara kortare än ett år och inte längre än fem år samt att ett beslut om hundförbud bör meddelas tills vidare i de allra grövsta fallen (prop. 2006/07:126 s. 41 och 68). Det finns enligt regeringen för närvarande inte skäl att ändra förutsättningarna för ett hundförbuds giltighetstid. En närmare precisering bör enligt regeringen även i fortsättningen vara en fråga för rättstillämpningen.

Sammanfattningsvis anser regeringen att det i nuläget inte finns skäl att ändra förutsättningarna för när ett hundförbud kan beslutas och under vilken tid ett sådant förbud ska gälla. Vissa redaktionella och språkliga ändringar är dock motiverade för att förtydliga den aktuella bestämmelsen.

Skyldighet att avveckla hundinnehav

Det finns i dag inte någon bestämmelse i tillsynslagen om att länsstyrelsen ska förelägga den som får ett hundförbud att inom en viss tid göra sig av med en hund som omfattas av hundförbudet. Regeringen instämmer i den bedömning som görs i Statskontorets rapport och i promemorian att en sådan bestämmelse bör införas i tillsynslagen. En liknande bestämmelse finns redan i 9 kap. 3 § djurskyddslagen och liksom *Länsstyrelsen i Jönköpings län* anser regeringen att förslaget bidrar till en harmonisering mellan djurskyddslagen och tillsynslagen.

Till skillnad från *länsstyrelserna i Blekinge, Jämtlands, Kalmar, Kronobergs, Norrbottens, Västerbottens och Västmanlands län* anser regeringen att det är nödvändigt att det av bestämmelsen framgår att det är innehavet av den eller de hundar som omfattas av hundförbudet som ska avvecklas eftersom det kan förekomma att en person som har fått hundförbud har andra hundar som inte omfattas av hundförbudet.

Regeringen instämmer i promemorians bedömning att bestämmelsen i tillsynslagen, på samma sätt som motsvarande bestämmelse i 9 kap. 3 § djurskyddslagen, bör kompletteras med ett förtydligande om att ett föreläggande inte behövs om länsstyrelsen beslutar att omhänderta hunden eller hundarna i samband med beslutet om hundförbud. Eftersom ett hundförbud är en mycket ingripande åtgärd anser regeringen, till skillnad från

Djurens rätt, Djurskyddet Sverige och Svenska hundskyddsföreningen, att det, i likhet med när djurförbud beslutas enligt djurskyddslagen, bör finnas en möjlighet för hundägaren eller innehavaren att själv avveckla sitt hundinnehav inom viss tid på det sätt som föreslås i Statskontorets rapport och i promemorian. Om hundägaren eller innehavaren inte följer ett föreläggande att göra sig av med hunden bör den i stället omhändertas. Det ska alltså finnas en möjlighet för hundägaren eller innehavaren att själv avveckla sitt hundinnehav, om inte länsstyrelsen bedömer att bristerna i tillsynen är så allvarliga att hunden eller hundarna måste omhändertas innan dess för att undvika risk för skada eller avsevärda olägenheter.

Länsstyrelsen i Kronobergs län lyfter den problematik som kan uppstå när en person som har hundförbud lever i ett hushåll med personer som inte har hundförbud och som hunden kan föras över på. För att någon ska anses ha gjort sig av med ett djur krävs enligt förarbetena till djurskyddslagen att han eller hon inte längre har djuret i sin omedelbara närhet, t.ex. i sin bostad eller på en fastighet som han eller hon äger eller brukar. Det har inte ansetts tillräckligt att överlåta djuren till någon annan om inte djuren också avlägsnas så att den faktiska kontakten med dem upphör, se prop. 2017/18:147 s. 227. Enligt regeringen bör detta även gälla vid ett föreläggande om avveckling av hundinnehav. I förarbetena till tillsynslagen klargörs också att ett hundförbud gäller alla former av handhavande av hund, även mycket kortvariga. Det är inte tillåtet för någon med hundförbud att rasta eller passa någon annans hund (prop. 2006/07:126 s. 41). Den som har förelagts att göra sig av med en hund måste alltså både rättsligt och faktiskt överlåta hunden till någon annan och se till att den flyttas till en plats där han eller hon inte regelmässigt vistas.

Omhändertaganden enligt tillsynslagen

Länsstyrelserna och Polismyndigheten har i dag begränsade möjligheter att omhänderta hundar som hålls av personer som har hundförbud enligt tillsynslagen. Tillsynslagen ger inte heller länsstyrelsen möjlighet att fatta beslut om omedelbart omhändertagande av hundar. I Statskontorets rapport och i promemorian föreslås därför att det ska införas bestämmelser i tillsynslagen som innebär att länsstyrelsen ska få besluta om att en hund ska omhändertas om ett beslut om hundförbud eller beslut om avveckling av hundinnehav inte följs. Vidare föreslås att såväl länsstyrelsen som Polismyndigheten ska få besluta om omedelbara omhändertaganden om det är nödvändigt för att ett beslut om hundförbud ska följas och att länsstyrelsen även i övrigt ska få besluta om omedelbara omhändertaganden enligt tillsynslagen.

Majoriteten av de remissinstanser som yttrar sig tillstyrker eller är positiva till förslaget. Flera länsstyrelser, däribland *länsstyrelserna i Blekinge, Jämtlands, Jönköpings, Kalmar, Norrbottens* och *Västerbottens län* anser att förslaget om omhändertagande med anledning av att hundförbud inte följs gör lagstiftningen mer effektiv och ändamålsenlig.

Regeringen instämmer i den bedömning som görs av Statskontoret och i promemorian att det finns behov av de föreslagna ändringarna. Tillsynslagen ger i dag endast Polismyndigheten möjlighet att fatta beslut om omedelbart omhändertagande. *Länsstyrelsen i Kronobergs län* kan inte

se vilka andra situationer, förutom hundattacker, som skulle kunna leda till ett omedelbart omhändertagande enligt tillsynslagen. Regeringen ser dock att det kan finnas fler tillfällen då länsstyrelsen behöver kunna agera skyndsamt i allvarliga fall som sker på dagtid. Som framhålls i promemorian kan länsstyrelserna, särskilt om de får möjlighet att utöva tillsyn, uppmärksamma situationer där ett omedelbart omhändertagande behövs för att förhindra risk för skada eller avsevärd olägenhet. Ett omedelbart omhändertagande kan anses nödvändigt om det finns en risk att den som är föremål för ett hundförbud annars gömmer undan hunden eller på annat sätt försvarar för myndigheterna att omhänderta hunden och säkerställa att hundförbudet följs.

Regeringen delar inte *Sveriges lantbruksuniversitets* uppfattning att det är oklart vad som avses med omedelbart omhändertagande i förhållande till vanligt omhändertagande. Omedelbara omhändertaganden avser främst akuta situationer där starka ordnings- eller säkerhetsskäl talar för att hunden bör omhändertas, jfr propositionen Renodling av Polismyndighetens arbetsuppgifter när länsstyrelserna tar över uppgifter på djurområdet (prop. 2016/17:224 s. 52), eller situationer där ett snabbt omhändertagande behövs för att säkerställa att ett tidigare beslutat hundförbud följs. Det kan finnas skäl för den beslutande myndigheten att göra en annan bedömning i fråga om kravet på kommunikering enligt 25 § förvaltningslagen med den berörda ägaren eller innehavaren innan beslut tas i en situation där ett omedelbart omhändertagande bedöms nödvändigt jämfört med ett annat omhändertagande.

Det följer av 26 § första stycket tillsynslagen att ett beslut enligt tillsynslagen får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Enligt 27 § tillsynslagen gäller beslut enligt lagen omedelbart, om inte något annat beslutas. Detta innebär att beslut om omhändertagande eller omedelbart omhändertagande som huvudregel det kan verkställas genast och utan hinder av att beslutet överklagas. Det finns enligt regeringen, till skillnad från det som *Länsstyrelsen i Kronobergs län* framför, inte behov av att föreslå ytterligare bestämmelser som reglerar möjligheteten till omedelbar verkställighet.

Svenska djurskyddsföreningen föreslår att en grund för omhändertagande också skulle vara att hundägaren eller innehavaren av hunden inte lämnar korrekta kontaktuppgifter. Regeringen konstaterar att det saknas beredningsunderlag för ett sådant förslag och att det för närvarande inte finns tillräckliga skäl för att lämna ett sådant förslag.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län påpekar att möjligheten för länsstyrelsen att besluta om omedelbara omhändertaganden inte får innebära att Polismyndighetens omhändertaganden minskar när polisen är på plats. Regeringen instämmer i Statskontorets bedömning att förslaget inte är avsett att förändra Polismyndighetens ansvar i akuta situationer eller under jourtid. Polismyndigheten bör även fortsättningsvis ansvara för att omedelbart omhändertar hundar i akuta situationer och i övrigt under helger och kvällar då länsstyrelserna inte har någon verksamhet på det sätt som beskrivs i tidigare förarbeten, se prop. 2016/17:224 s. 34–35.

Angående ansvar för verkställighet av beslut om omhändertaganden anser inte regeringen, till skillnad från *Länsstyrelsen i Värmlands län*, att det i nuläget har framkommit ett behov av en särskild reglering i tillsynslagen om att det är länsstyrelsen i det län där verkställigheten ska genom-

föras som ansvarar för denna. I de situationer där djurhållare och hundar uppehåller sig i ett annat län än där beslut om omhändertagande fattats bör frågan om verkställighet kunna lösas genom samverkan mellan de aktuella länsstyrelserna.

Regeringen instämmer inte heller i *Länsstyrelsen i Värmlands läns* synpunkt om att det behöver förtydligas vilken myndighet som ansvarar för verkställigheten när länsstyrelsen inte fastställer Polismyndighetens beslut om ett omedelbart omhändertagande. Enligt nuvarande reglering ska länsstyrelsen ta över ansvaret för verkställigheten i de fall länsstyrelsen beslutar att Polismyndighetens beslut om omhändertagande ska fortsätta gälla. Av detta följer motsatsvis att om länsstyrelsen upphäver Polismyndighetens beslut att omhänderta en hund ska hunden lämnas tillbaka till ägaren. Av förarbetena till djurskyddslagens motsvarande bestämmelse framgår att detta då blir en uppgift för Polismyndigheten (se prop. 2016/17:224 s. 28). Bestämmelsen om ansvarsfördelningen mellan Polismyndigheten och länsstyrelsen är formulerad på samma sätt i tillsynslagen och det har inte framkommit att någon annan hantering sker enligt tillsynslagen. *Polismyndigheten* framhåller att det är lämpligt att länsstyrelsen är ansvarig för verkställigheten även i dessa ärenden med hänsyn till förslaget om att länsstyrelsen ska ta över kostnadsansvaret för omhändertagna djur. Regeringen anser dock att det inte framkommit att hanteringen av kostnaderna skulle underlättas i sådan uträkning att det motiverar att länsstyrelsen bör verkställa dessa beslut. Det framstår som en mer ändamålsenlig och effektiv hantering att Polismyndigheten även fortsättningsvis verkställer beslut när Polismyndigheten fattat ett beslut om omedelbart omhändertagande som länsstyrelsen upphäver. Någon ändring i sak bör därför inte göras i detta hänseende. Motsvarande fråga när det gäller djurskyddslagen behandlas i avsnitt 7.

Beslut om omhändertaganden och avkomma

Regeringen instämmer i den bedömning som görs i promemorian att det utöver Statskontorets förslag också bör läggas till en bestämmelse om att ett omhändertagande enligt tillsynslagen omfattar även avkomma som den omhändertagna hunden föder under omhändertagandet. Motsvarande gäller vid omhändertagande enligt djurskyddslagen, se 9 kap. 7 § djurskyddslagen. Regeringen anser, till skillnad från *länsstyrelserna i Hallands och Västra Götalands län*, inte att det behövs någon bestämmelse om att ett omhändertagande också omfattar den avkomma som tiken redan har och som är för unga för att klara sig utan sin moder. En sådan bestämmelse har inte bedömts nödvändig när det gäller omhändertaganden enligt djurskyddslagen, se prop. 2017/18:147 s. 240. Det har inte i nuläget framkommit tillräckliga skäl att hantera frågan annorlunda vid omhändertaganden enligt tillsynslagen.

Beslut om att sälja, överlåta eller avliva hundar som har omhändertagits

I promemorian föreslås att det ska läggas till en bestämmelse om att om det inte går att verkställa ett beslut om att en omhändertagen hund ska säljas eller överlåtas, får länsstyrelsen i stället besluta att hunden ska avlivas. En liknande bestämmelse finns i 9 kap. 8 § djurskyddslagen när det gäller djur som har omhändertagits enligt den lagen.

Majoriteten av de länsstyrelser som yttrar sig är positiva till förslaget. Till skillnad från *Länsstyrelsen i Kronobergs län* anser regeringen inte att det finns behov av att i den aktuella bestämmelsen ange att den omhändertagna hunden kan lämnas tillbaka till hundägaren om Polismyndigheten efter utredning rekommenderat detta. Om Polismyndigheten har rekommenderat att den omhändertagna hunden kan lämnas tillbaka, bör länsstyrelsen ta ställning till om detta innebär att det inte längre finns skäl för omhändertagandet. Omhändertagandet ska då enligt 13 § tillsynslagen upphöra. Eftersom ett omhändertagande är ett ingripande beslut, är det viktigt att ett beslut om vad som ska hända med den omhändertagna hunden vilar på en grundlig utredning (se prop. 2006/07:126 s. 34). Regeringen anser därför inte att det, som *Linnéuniversitetet* föreslår, bör anges i lagtext att en hund som har angripit och svårt skadat en person eller ett djur (utanför organiserad jakt eller annan tillbörlig verksamhet) inte får överlåtas, återlämnas eller säljas. Till skillnad från *Djurens rätt* bedömer regeringen inte heller att uttrycket ”det finns andra särskilda skäl” som skäl för avlivning av hundar som omhändertagits är rättsosäkert. Det behöver, vilket beskrivs i tidigare förarbeten, finnas utrymme för länsstyrelsen att ta hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet (se prop. 2006/07:126 s. 34–35). Bestämmelsen bör därför inte ändras i den delen.

Sammantagen intresseavvägning

Regeringen instämmer sammantaget i den bedömning som görs i promemorian att de föreslagna lagändringarna inte går längre än vad som krävs för att tillgodose ett allmänt intresse, dvs. behovet av skydd mot skador och avsevärda olägenheter orsakade av hundar. Den föreslagna regleringen bedöms vara proportionerlig och förenlig med artikel 1 i första tilläggsprotokollet till Europakonventionen.

7 Omhändertaganden enligt djurskyddslagen och möjlighet för Polismyndigheten att besluta om avlivning

Regeringens förslag: Även länsstyrelsen ska få möjlighet att omedelbart omhänderta djur som hålls i strid med beslut om djurförbud.

Om Polismyndigheten har fattat beslut om ett omedelbart omhändertagande av ett djur, och djuret är så svårt sjukt eller skadat att det bör avlivas omedelbart, ska Polismyndigheten få fatta beslut om att avliva djuret och ansvara för att beslutet verkställs.

Innan Polismyndigheten beslutar om avlivning ska en bedömning av behovet av avlivning göras av en veterinär, om det är möjligt att nå en veterinär inom skälig tid.

Beslutet om avlivning ska få fattas även om djurägaren inte kan kontaktas eller motsätter sig avlivning.

Efter ett beslut om avlivning ska Polismyndigheten informera länsstyrelsen och djurägaren eller någon annan som är ansvarig för djuret om beslutet.

Länsstyrelsen ska inte pröva om Polismyndighetens beslut om omedelbart omhändertagande ska fortsätta att gälla om Polismyndigheten har beslutat om avlivning av det omhändertagna djuret.

Statskontorets förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag i sak. Statskontoret föreslår att Polismyndigheten ska kunna besluta om avlivning av ett djur utan en veterinärbedömning endast i de fall en veterinär inte kan nås. Statskontoret föreslår inte heller att Polismyndigheten efter ett beslut om avlivning ska informera länsstyrelsen om beslutet eller att det tydliggörs att länsstyrelsen inte ska pröva om Polismyndighetens beslut om omedelbart omhändertagande ska fortsätta att gälla om Polismyndigheten har beslutat om avlivning av det omhändertagna djuret.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna, bl.a. *Djurskyddet Sverige*, *Linnéuniversitetet*, majoriteten av länsstyrelserna och *Svenska djurskyddsföreningen* är positiva till eller har inga invändningar mot förslaget om att även länsstyrelsen ska få möjlighet att omedelbart omhänderta djur som hålls i strid med beslut om djurförbud. *Länsstyrelserna i Blekinge, Kalmar, Kronobergs, Norrbottens, Skåne, Västerbottens och Västmanlands län* framhåller i detta sammanhang att personer som har djurförbud ofta är benägna att förflytta sig och sina djur för att undvika att göra sig av med dem och få dem omhändertagna. *Flera länsstyrelser* lyfter även att det inte är ovanligt att bulvaner används för att skenöverlåta djur och att förslaget gör lagstiftningen mer effektiv och ändamålsenlig. I fråga om ansvar för verkställighet av omhändertaganden ser *länsstyrelserna i Blekinge, Jämtlands, Kalmar, Kronobergs, Norrbottens, Skåne, Stockholm, Västerbottens och Västmanlands län* behov av ett förtydligande om att i de fall där länsstyrelsen upphäver ett beslut om omedelbart omhändertagande som fattats av Polismyndigheten så är det länsstyrelsen som ska verkställa beslutet, dvs. se till att djuret återlämnas till sin ägare. En sådan ordning skulle enligt dessa länsstyrelser förtydliga ansvarsfördelningen samt underlätta hanteringen av kostnaderna. Även *Polismyndigheten* anser att länsstyrelsen bör ansvara för verkställigheten i dessa fall eftersom länsstyrelsen föreslås överta hela kostnadsansvaret. Polismyndigheten framhåller bl.a. att länsstyrelsen då får kontroll över hur besluten verkställs och därmed också hur stora kostnaderna blir.

Flera remissinstanser, däribland alla länsstyrelser som yttrar sig över förslaget och *Linnéuniversitetet*, är positiva till att Polismyndigheten ges utökad möjlighet att besluta om avlivning av djur som blivit föremål för ett omedelbart omhändertagande. Enligt *länsstyrelserna i Blekinge, Jämtlands, Kalmar, Kronobergs, Norrbottens, Skåne, Uppsala, Västerbottens och Västmanlands län* är det en vanlig situation att sjuka djur i behov av avlivning tas hem från veterinärmottagningar, vilket ofta leder till att det krävs mer resurser från länsstyrelsen, Polismyndigheten och veterinären för att avsluta ytterligare lidande än om polisen hade kunnat understödja veterinärens bedömning om avlivning direkt. *Länsstyrelsen i Västra Götalands län* påpekar att det i dagsläget råder en oklarhet hos Polismyndig-

heten gällande myndighetens ansvar att se till att djur som den omhändertagit får nödvändig vård eller avlivas och att Polismyndigheten i flera fall beslutat att veterinärer ska nödavliva dessa djur. Länsstyrelsen i Västra Götalands län har dock uppfattningen att bestämmelsen om nödavlivning inte kan tillämpas på djur som är omhändertagna av Polismyndigheten eller av länsstyrelsen.

Djurens rätt, Djurskyddet Sverige, Svenska djurskyddsföreningen, Svenska hundskyddsföreningen, Svenska kennelklubben och Sveriges lantbruksuniversitet är delvis positiva till förslaget, men anser att det är viktigt att bestämmelsens formulering tydligt visar på behovet av att en veterinär bedömning görs innan beslutet fattas. *Djurskyddet Sverige* lyfter att ett beslut om avlivning kan vara mycket svårt för en lekman att fatta och att det bör finnas ett tydligt samarbete med både distriktsveterinärerna och andra aktörer så att det alltid går att få rådgivning av veterinär för korrekt bedömning. *Svenska djurskyddsföreningen* anser bl.a. att polisens kompetens vid bedömning av behov av avlivning inte motsvarar en legitimerad veterinärs yrkeskompetens och att formuleringen ”om det är möjligt att nå en veterinär inom skälig tid” är öppen för tolkning och kommer att ge varierande bedömningar. Otydligheter i bestämmelsen riskerar enligt Svenska djurskyddsföreningen också att förstärka den misstro som djurägare många gånger redan har mot den myndighet som beslutar eller verkställer ett akut omhändertagande. Det måste finnas en tydlig veterinärmedicinsk eller annan anledning när länsstyrelsen beslutar om avlivning efter omhändertagandet. Bedömning av akut sjukdom eller skada och grad av lidande bör utföras av legitimerade veterinärer och om detta inte är möjligt måste undantaget motsvara formuleringen i bestämmelsen om nödavlivning enligt 9 kap. 4 § djurskyddslagen, dvs. att djuret är ”svårt sjukt eller skadat”. *Svenska kennelklubben* har svårt att förstå när det skulle vara skäligt att förbigå en veterinärbedömning mot bakgrund av att dagens teknik gör det möjligt att ha videosamtal med en veterinär omgående och mot bakgrund av att avlivning är ett oåterkalleligt beslut. Svenska kennelklubben ifrågasätter också varför det inte går att använda bestämmelsen om nödavlivning eftersom det i promemorian hänvisas till fall där det även för en lekman är uppenbart att djuret är i så dåligt skick att det bör avlivas.

Djurens rätt och Djurskyddet Sverige anser att det behöver förtydligas hur beslut om avlivning ska verkställas och att besluten ska utvärderas i efterhand. *Svenska hundskyddsföreningen* önskar också ett förtydligande kring hur polisen ska verkställa avlivning samt vilka kompetenshöjande insatser Polismyndigheten får för att säkerställa korrekta bedömningar och ett gott djurskydd. *Sveriges lantbruksuniversitet* anser att det bör stå ”ska Polismyndigheten besluta att avliva djuret”, i stället för ”får Polismyndigheten besluta att avliva djuret” i den föreslagna bestämmelsen för att tydliggöra Polismyndighetens skyldighet att avsluta ett allvarligt lidande. Lantbruksuniversitetet föreslår även några andra omformuleringar i den föreslagna bestämmelsen. Lantbruksuniversitetet framhåller vidare att en veterinär bedömning i denna form av ärenden även bör kunna göras via telefon- eller videolösningar.

Flera länsstyrelser lyfter att det saknas ett förtydligande om vem som bär kostnadsansvaret för beslut enligt de föreslagna bestämmelserna om Polismyndighetens utökade möjligheter att besluta om avlivning.

Polismyndigheten ifrågasätter förslaget om att ge polisen utökad befogenhet att besluta om avlivning av djur som blivit föremål för ett omedelbart omhändertagande och framhåller att bestämmelsen i 9 kap. 4 § djurskyddslagen redan ger en veterinär eller polisman befogenhet att avliva ett djur som påträffas så svårt sjukt eller skadat att det bör avlivas omedelbart. Polismyndigheten anser även att förslaget kommer att innebära tillkommande kostnader och ökad administrativ belastning för myndigheten i form av t.ex. ärendehantering, dokumentation, beslutsfattande och domstolsprocesser. Den nu föreslagna ordningen är enligt Polismyndighetens mening inte heller förenlig med de förslag och de slutsatser som presenterades i regeringens utredning om att renodla Polismyndighetens arbetsuppgifter på djurområdet.

Skälen för regeringens bedömning

Omhändertaganden enligt djurskyddslagen

Länsstyrelsen är enligt 9 kap. 5 § första stycket 3 djurskyddslagen skyldig att omhänderta djur som hålls i strid med djurförbud eller beslut om avveckling av djurinnehav. Det är dock i nuläget enbart Polismyndigheten som enligt 9 kap. 6 § andra stycket samma lag har möjlighet att omedelbart omhänderta ett djur som hålls i strid med ett djurförbud. Det anges i förarbetena till lagen att polismän som påträffar djur hos den som har djurförbud bör ha den möjligheten för att undvika att djurhållaren i avvaktan på ett beslut från länsstyrelsen enligt 9 kap. 5 § hinner skaffa undan djuret eller på annat sätt försvåra verkställigheten av ett omhändertagande (prop. 2017/18:147 s. 238–239). Även länsstyrelsen kan dock vid offentlig kontroll enligt djurskyddslagen träffa på djur som hålls i strid med djurförbud och där omständigheterna är sådana att det finns en risk att djurhållaren kan försvåra ett senare omhändertagande. Regeringen instämmer därför i den bedömning som görs av Statskontoret och i promemorian att även länsstyrelsen i dessa fall bör ha möjlighet att besluta om ett omedelbart omhändertagande i stället för ett omhändertagande enligt 9 kap. 5 §.

Angående ansvar för verkställighet av beslut om omhändertaganden anser regeringen inte, till skillnad från *länsstyrelserna i Blekinge, Jämtlands, Kalmar, Kronobergs, Norrbottens, Skåne, Stockholms, Västerbottens och Västmanlands län och Polismyndigheten*, att det bör vara länsstyrelsen som ansvarar för verkställigheten i de situationer då länsstyrelsen upphäver Polismyndighetens beslut om omedelbart omhändertagande. Enligt nuvarande reglering ska länsstyrelsen ta över ansvaret för verkställigheten i de fall länsstyrelsen beslutar att Polismyndighetens beslut om omhändertagande ska fortsätta gälla. Av förarbetena till den aktuella bestämmelsen framgår att om länsstyrelsen upphäver Polismyndighetens beslut att omhänderta ett djur ska djuret lämnas tillbaka till ägaren och att detta då blir en uppgift för Polismyndigheten (se prop. 2016/17:224 s. 28). Regeringen anser, i likhet med det som anförs i avsnitt 6 om omhändertaganden enligt tillsynslagen, att det inte framkommit att hanteringen av kostnaderna skulle underlättas i sådan utsträckning att det motiverar att länsstyrelsen bör verkställa även dessa beslut. Det framstår enligt regeringen som en mer ändamålsenlig och effektiv hantering att Polismyndigheten även fortsättningsvis ansvarar för att djuret återlämnas till sin ägare när Polismyndigheten fattat ett beslut om omedelbart omhändertagande

som länsstyrelsen upphäver. Någon ändring i sak bör därför inte göras i detta hänseende.

Möjlighet för Polismyndigheten att besluta om avlivning

Av 4 kap. 1 § djurskyddslagen framgår att ett djur som är skadat eller sjukt snarast ska få nödvändig vård eller avlivas. I 9 kap. 4 § djurskyddslagen finns en särskild bestämmelse om nödavlivning i vissa fall. Enligt den bestämmelsen får en polisman, veterinär, eller i brådsnande fall någon annan, avliva djur som har påträffats så svårt sjukt eller skadat att det bör avlivas omedelbart. Detta får ske även om djurägaren inte kan kontaktas.

Enligt förarbetena avser bestämmelsen fall där det inte råder någon tvekan om att avlivning är det enda handlingsalternativet samt att bestämmelsen inte innebär att det är tillåtet att mot ägarens vilja avliva ett djur om ägaren är närvarande eller har kunnat kontaktas för i så fall måste djuret först omhändertas (prop. 2017/18:147 s. 228–229). Regeringen bedömer därför, i likhet med bl.a. *Länsstyrelsen i Västra Götalands län* men till skillnad från *Polismyndigheten*, att bestämmelsen om nödavlivning inte kan tillämpas i fall där djurägaren motsätter sig nödavlivning och ett omhändertagande av det skälet behöver ske.

Om djuret har omhändertagits finns det enligt nuvarande bestämmelser i djurskyddslagen inte möjlighet för Polismyndigheten att besluta att djuret ska avlivas. Bestämmelsen om nödavlivning är inte avsedd att tillämpas i dessa fall. Av Statskontorets rapport framgår dock att det händer att en djurägare motsätter sig att djuret avlivas trots att en veterinär bedömer att det är nödvändigt. Då kan veterinären, om det är under jourtid, behöva vända sig till Polismyndigheten för att den ska göra ett omedelbart omhändertagande enligt djurskyddslagen. Det kan också, som framhålls i promemorian, finnas andra situationer där en veterinär inte först undersökt djuret och då Polismyndigheten akut har omhändertagit ett djur som är eller visar sig vara så svårt skadat eller sjukt att avlivning aktualiseras. Eftersom Polismyndigheten, enligt nuvarande bestämmelser i djurskyddslagen, inte har befogenhet att fatta beslut om att avliva djuret i dessa situationer kan det innebära att ett djur som lider svårt ibland inte avlivas förrän länsstyrelsen på kontorstid kan ta över ansvaret för omhändertagandet. Regeringen instämmer därför i den bedömning som görs av Statskontoret och i promemorian att det bör införas en möjlighet för Polismyndigheten att besluta att avliva djur i dessa fall. I likhet med *Svenska djurskyddsföreningen* anser dock regeringen att bestämmelsens lydelse bör justeras så att den bättre överensstämmer med formuleringen i bestämmelsen om nödavlivning enligt 9 kap. 4 § djurskyddslagen. Regeringen föreslår därför att djuret ska vara så svårt sjukt eller skadat att det bör avlivas omedelbart för att Polismyndigheten ska få besluta om avlivning av ett djur som är föremål för ett omedelbart omhändertagande. Regeringen anser däremot inte, till skillnad från *Sveriges lantbruksuniversitet*, att bestämmelsen bör utformas som en skyldighet för Polismyndigheten att fatta beslut om att avliva djuret i dessa situationer.

Regeringen instämmer i den bedömning som görs i promemorian att Polismyndigheten som huvudregel bör se till att få djurets tillstånd bedömt av en veterinär innan ett beslut om avlivning fattas. Om det inte är möjligt att inom skälig tid nå en veterinär för att göra en fysisk bedömning av

behovet av avlivning anser regeringen, i likhet med *Sveriges lantbruksuniversitet* och *Svenska kennelklubben*, att en bedömning av en veterinär i dessa ärenden även bör kunna göras via t.ex. video, under förutsättning att veterinären bedömer att det är lämpligt i den enskilda situationen.

I likhet med den bedömning som görs i promemorian, men till skillnad från *Djurens rätt*, *Djurskyddet Sverige*, *Svenska djurskyddsföreningen*, *Svenska hundskyddsföreningen*, *Svenska kennelklubben* och *Sveriges lantbruksuniversitet*, anser regeringen att – om det inte är möjligt av praktiska skäl att på något sätt få tag i en veterinär inom skälig tid och avvakta dennes bedömning – bör det finnas en möjlighet för Polismyndigheten att besluta om och verkställa avlivning ändå. Detta kan, som framhålls i promemorian, anses rimligt med hänsyn till att den föreslagna möjligheten till avlivning avser situationer där djuret är i samma skick som beskrivs i bestämmelsen om nödavlivning i 9 kap. 4 § djurskyddslagen. En polisman eller annan person kan besluta att avliva ett djur i ett sådant skick, om djuret inte är omhändertaget och förutsättningarna för nödavlivning enligt 9 kap. 4 § i övrigt är uppfyllda. Även den nu föreslagna bestämmelsen avser alltså sådana fall då det inte råder någon tvekan om att avlivning är det enda handlingsalternativet. Att en bedömning från veterinär som huvudregel ändå inhämtas är dock motiverat, med hänsyn till att beslutet om avlivning i detta fall tas efter omhändertagande och kan fattas trots att djurägaren motsätter sig detta.

Vad som bedöms utgöra skälig tid för att få tag på en veterinär och få en bedömning av behovet av avlivning får bedömas utifrån omständigheterna i det enskilda fallet och med hänsyn till behovet att genomföra en avlivning för att bespara djuret ytterligare lidande.

Eftersom förslaget rör Polismyndighetens ansvar i akuta situationer eller under jourtid när länsstyrelsen inte har verksamhet anser regeringen inte, till skillnad från *Polismyndigheten*, att förslaget är oförenligt med tidigare lagändringar för att renodla Polismyndighetens arbetsuppgifter på djurområdet och de bedömningar som gjordes i det lagstiftningsärendet (se prop. 2016/17:224 s. 25–28). I det sammanhanget lyfter flera länsstyrelser att det är en vanlig situation att sjuka djur i behov av avlivning tas hem från veterinärmottagningar, vilket ofta leder till att det krävs mer resurser från länsstyrelsen, Polismyndigheten och veterinären än om polisen hade kunnat understödja veterinärens bedömning om avlivning direkt.

Det bör, som föreslås av Statskontoret och i promemorian, tydligt framgå att beslutet om avlivning får fattas även om djurägaren inte kan kontaktas eller motsätter sig avlivning. Det bör också, i enlighet med promemorians förslag, läggas till att Polismyndigheten i efterhand ska informera länsstyrelsen och djurägaren eller någon annan som är ansvarig för djuret om beslutet.

Regeringen anser, till skillnad från flera länsstyrelser, att det inte finns behov av ett förtydligande om vem som bär kostnadsansvaret för beslut enligt de föreslagna bestämmelserna om Polismyndighetens utökade möjligheter att besluta om avlivning. Vem som bär ansvar för kostnaderna för omhändertaganden framgår av 9 kap. 9 §. Kostnadsansvaret behandlas vidare i avsnitt 8.

Verkställighet av beslut

Beslut enligt djurskyddslagen får enligt 11 kap. 2 § samma lag som huvudregel överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Av 11 kap. 4 § andra stycket följer också att regeringen får meddela föreskrifter om i vilka fall andra beslut enligt lagen ska gälla omedelbart även om de överklagas. I nuläget finns dock inga bestämmelser om omedelbar verkställighet i djurskyddsförordningen (2019:66). Det följer av 35 § tredje stycket förvaltningslagen att en myndighet får verkställa ett beslut omedelbart om ett väsentligt allmänt eller enskilt intresse kräver det. Myndigheten ska dock först noga överväga om det finns skäl att avvakta med att verkställa beslutet på grund av att beslutet medför mycket ingripande verkningar för någon enskild, att verkställigheten inte kan återgå om ett överklagande av beslutet leder till att det upphävs, eller någon annan omständighet. Frågan om särskilda bestämmelser om omedelbar verkställighet på förordningsnivå tas upp i Statskontorets rapport, men bereds vidare i annan ordning.

Till skillnad från *Djurens rätt*, *Djurskyddet Sverige* och *Svenska hundskyddsföreningen* anser inte regeringen att det finns behov av att i den föreslagna bestämmelsen reglera hur polisens beslut om avlivning ska verkställas. I förarbetena till bestämmelsen om nödavlivning i 9 kap. 4 § djurskyddslagen ansåg regeringen att det inte behövde regleras hur avlivningen ska gå till utöver de särskilda bestämmelserna i djurskyddslagen som gäller krav när djur ska slaktas och avlivas (prop. 2017/18:147 s. 229). Regeringen gör samma bedömning för den nu föreslagna bestämmelsen. Polismyndigheten kan även förväntas se till att berörd personal har sådan kunskap som krävs i syfte att säkerställa korrekta bedömningar och ett gott djurskydd inom ramen för polisens uppdrag på djurområdet. I vissa fall kan det också vara möjligt att låta den veterinär som redan är involverad i ärendet utföra avlivningen.

Sammantagen intresseavvägning

Regeringen instämmer i den bedömning som görs i promemorian att de föreslagna lagändringarna inte går längre än vad som krävs för att tillgodose ett allmänt intresse, dvs. behovet av att skydda djur mot onödigt lidande. Den föreslagna regleringen bedöms vara proportionerlig och förenlig med artikel 1 i första tilläggsprotokollet till Europakonventionen.

8 Länsstyrelserna tar över kostnadsansvaret för omhändertagna djur

Regeringens förslag: Länsstyrelsen ska ta över Polismyndighetens delar av kostnadsansvaret för omhändertaganden enligt tillsynslagen och djurskyddslagen.

Statskontorets förslag överensstämmer i sak med regeringens.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av de remissinstanser som yttrar sig över förslaget, däribland majoriteten av länsstyrelserna, *Polismyndigheten* och *Svenska djurskyddsföreningen* tillstyrker eller är positiva till förslaget.

Länsstyrelserna i Blekinge, Kalmar, Kronobergs, Norrbottens, Uppsala, Västerbottens, Västmanlands och Jämtlands län anser att förslaget gör det tydligare för den som stallar upp eller håller omhändertagna djur, veterinärer och enskilda som är föremål för besluten om kostnader.

Flera länsstyrelser, däribland *länsstyrelserna i Blekinge, Jämtlands, Kalmar, Kronobergs, Norrbottens, Västmanlands och Örebro län*, lyfter dock att det förekommer att Polismyndigheten vidtar åtgärder som rör djur utan att fatta beslut om omhändertagande och att det därför bör framgå tydligt att kostnadsansvaret gäller från datumet för Polismyndighetens beslut om omhändertagande. *Länsstyrelsen i Stockholms län* understryker att det är viktigt att det av Polismyndighetens beslut framgår när beslutet fattades och anser, liksom *Länsstyrelsen i Norrbottens län*, att beslutet ska underställas länsstyrelsen så fort som möjligt.

Länsstyrelserna i Blekinge, Jämtlands, Kalmar, Kronobergs, Norrbottens, Stockholms, Västerbottens, Västmanlands och Örebro län lyfter att det är viktigt att Polismyndigheten inte omhändertar djur när den har skyldighet att hantera djuret enligt annan lagstiftning, till exempel att upphittade djur hanteras enligt lagen (1938:121) om hittegods.

Länsstyrelsen i Dalarnas län instämmer inte i förslaget och anser att den nuvarande hanteringen av kostnader fungerar väl. Länsstyrelsen framhåller att i de situationer när polisen omhändertagit och beslutat att ett djur ska avlivas riskerar förslaget att skapa en otydlighet för djurägaren som får hantera ytterligare en myndighet. Detta kommer även att innebära en ökad arbetsbelastning för länsstyrelsen, ett ökat krav på Polismyndigheten i fråga om vilken information som ska lämnas vidare till länsstyrelsen och att det blir svårare för länsstyrelsen att bedöma om det finns skäl att sätta ned kostnaderna.

Som framgår i avsnitt 7 lyfter flera länsstyrelser att det saknas ett förtydligande om vem som bär kostnadsansvaret för beslut enligt de föreslagna bestämmelserna om Polismyndighetens utökade möjligheter att besluta om avlivning. *Länsstyrelserna i Blekinge, Jämtlands, Kalmar, Kronobergs, Norrbottens, Skåne och Västmanlands län* anser att det bör vara tydligt ifall länsstyrelserna förväntas bära kostnadsansvaret för Polismyndighetens beslut eftersom länsstyrelserna inte borde bli inkopplade i dessa ärenden innan besluten redan är verkställda. *Länsstyrelsen i Gotlands län* anser att kostnadsansvaret bör ligga på den myndighet som verkställer beslutet, dvs. Polismyndigheten. *Länsstyrelsen i Jönköpings län* framhåller också att det i dag finns en problematik för veterinärer gällande vem som ska stå för kostnaden för djur som är i behov av akut avlivning när djurhållaren är okänd.

Polismyndigheten är positiv till förslaget och framhåller att det bl.a. kommer att minska behovet av informationsutbyte mellan myndigheterna och göra processen mer tydlig och förutsägbar för enskilda. Som framgår i avsnitt 6 och 7 lyfter dock Polismyndigheten att om länsstyrelsen övertar hela kostnadsansvaret bör länsstyrelsen även ansvara för verkställigheten av länsstyrelsens beslut att upphäva Polismyndighetens beslut om omhändertagande.

Sveriges lantbruksuniversitet anser att om länsstyrelserna ska ta över hela kostnadsansvaret så behöver Polismyndigheten av praktiska och djurvälståndsmässiga skäl vara skyldig att flytta djuren till de djurstall som länsstyrelsen har upphandlat eller anvisat. Även *Länsstyrelsen i Kalmar län* anser att det är viktigt att Polismyndigheten följer länsstyrelsens upphandlingsavtal gällande uppställning av djur.

Skälen för regeringens bedömning

Det överlappande ansvaret för hanteringen av kostnader för omhändertagna djur är inte ändamålsenligt

Av gällande reglering i tillsynslagen och djurskyddslagen följer att länsstyrelsernas och Polismyndighetens ansvar överlappar när det gäller att hantera kostnader i ärenden där Polismyndigheten först har omhändertagit ett djur och en länsstyrelse sedan har tagit över ansvaret för verkställigheten av omhändertagandet.

Enligt nuvarande bestämmelse i 20 § tillsynslagen ska ägaren eller innehavaren av en hund som har omhändertagits med stöd av 11 eller 17 § tillsynslagen som huvudregel betala de kostnader som omhändertagandet medfört. Av samma bestämmelse framgår att länsstyrelsen och Polismyndigheten i enskilda fall får medge undantag från skyldigheten att betala kostnaden om det finns särskilda skäl. I sådana fall ska kostnaderna slutligt betalas av den myndighet som har gett förskott på kostnaden. Vidare framgår att om länsstyrelsen har beslutat att en hund som omhändertagits ska säljas, får länsstyrelsen och Polismyndigheten ta ut ersättning för kostnaderna för omhändertagandet och försäljningen ur köpesumman. Köpesumman ska i första hand täcka länsstyrelsens kostnader. En liknande bestämmelse om kostnadsansvar för omhändertagna djur finns i 9 kap. 9 § djurskyddslagen.

I samband med införandet av bestämmelserna om kostnadsansvar i tillsynslagen och djurskyddslagen ansåg regeringen att hanteringen av kostnaderna borde kunna lösas av myndigheterna på ett praktiskt sätt och att problem med utkrävande av ansvar mellan myndigheterna inte borde uppstå. Eftersom länsstyrelsen skulle få huvudansvaret och handlägga de flesta ärendena ansåg regeringen inte heller att det borde uppkomma någon större osäkerhet om vilken myndighet som har hand om djurägarens ärende (prop. 2016/17:224 s. 30–31 och 39–40).

Av Statskontorets rapport framgår dock att hanteringen av kostnader enligt den nuvarande regleringen inte fungerar på ett tillfredsställande sätt. Enligt rapporten skapar hanteringen onödig administration och myndigheterna hanterar kostnaderna på olika sätt. Polismyndigheten ser på kostnaden som en fordran medan länsstyrelserna hanterar det som ett överklagbart beslut. Detta innebär bl.a. att Polismyndigheten lägger på moms för djurägaren medan länsstyrelserna räknar bort momsen, vilket medför att djurägaren kan behöva betala olika summor beroende på vilken myndighet det är som fakturerar kostnaden.

Mot bakgrund av detta delar regeringen Statskontorets bedömning att den nuvarande ansvarsfördelningen mellan Polismyndigheten och länsstyrelserna i fråga om hantering av kostnader för omhändertagna djur inte är ändamålsenlig och effektiv. Detta är också en bild som delas av majoriteten av de remissinstanser som yttrar sig. Regeringen anser därför, till

skillnad från *Länsstyrelsen i Dalarnas län*, att regleringen om kostnadsansvaret bör ändras.

Länsstyrelserna ska ta över kostnadsansvaret för omhändertagna djur

I Statskontorets rapport och i promemorian föreslås att länsstyrelserna ska få hela ansvaret för att hantera kostnaderna för omhändertaganden enligt tillsynslagen och djurskyddslagen. Länsstyrelsen ska därmed hantera även de kostnader som uppstår i de fall då Polismyndigheten initialt har beslutat om ett omedelbart omhändertagande. Förslaget innebär att kostnadsansvaret övergår till länsstyrelserna direkt när Polismyndigheten har fattat beslut om att omedelbart omhänderta ett djur. Länsstyrelserna kommer då att ha ansvar för att återkräva samtliga kostnader från djurägaren.

Det är inte effektivt eller ändamålsenligt att två olika myndigheter hantear kostnader för omhändertaganden. Mot bakgrund av att det är länsstyrelsen som har huvudansvaret och handlägger de flesta ärendena om omhändertaganden av djur är det därför lämpligt att länsstyrelsen tar över kostnadsansvaret. Detta är också något som majoriteten av remissinstanserna, däribland majoriteten av länsstyrelserna, *Polismyndigheten* och *Svenska djurskyddsföreningen* är positiva till. Flera av dessa remissinstanser framhåller att det kommer bli tydligare för den som stallar upp eller håller omhändertagna djur, veterinärer och enskilda som är föremål för besluten om kostnader om länsstyrelsen tar över hela kostnadsansvaret.

Länsstyrelserna i Blekinge, Jämtlands, Kalmar, Kronobergs, Norrbottens, Stockholms, Västerbottens, Västmanlands och Örebro län lyfter att det är viktigt att Polismyndigheten inte omhändertar djur när de har skyldighet att hantera djuret enligt annan lagstiftning, t.ex. att upphittade djur hanteras enligt lagen om hittegods. De föreslagna bestämmelserna är dock inte avsedda att förändra Polismyndighetens ansvar att hantera djur enligt annan lagstiftning.

För att föra över kostnadsansvaret bör det anges i tillsynslagen och djurskyddslagen att länsstyrelsen ska få betala ut förskott av allmänna medel för samtliga kostnader för ett omhändertagande enligt tillsynslagen eller djurskyddslagen, även för sådana kostnader som uppkommer till följd av att Polismyndigheten beslutar om ett omedelbart omhändertagande.

Länsstyrelsen ska också i samtliga fall avgöra om det finns särskilda skäl att medge undantag från skyldigheten för ägare eller innehavare att betala kostnaden och slutligt betala kostnaderna om undantag medges. Till följd av detta bör enbart länsstyrelsen få ta ut ersättning för kostnaderna för ett omhändertagande ur köpesumman efter försäljning av det omhändertagna djuret. Detta innebär också att det enbart är länsstyrelsen som hanterar och administrerar indrivning av kostnader via Kammarkollegiet.

De föreslagna bestämmelserna i tillsynslagen och djurskyddslagen gäller kostnadsansvar för omhändertagna djur och av detta följer att kostnadsansvaret gäller från tidpunkten för beslutet för omhändertagandet. Regeringen anser därför, till skillnad från flera länsstyrelser, att det inte finns behov av ett förtydligande i fråga om från vilken tidpunkt kostnadsansvaret gäller. I syfte att underlätta hanteringen av kostnaderna och det fortsatta arbetet instämmer regeringen i *länsstyrelserna i Norrbottens och Stockholms län* synpunkt att det är viktigt att Polismyndigheten informerar länsstyrelsen så fort som möjligt om beslut om omedelbart omhändertag-

ande. Av nuvarande bestämmelser i både tillsynslagen och djurskyddslagen framgår att Polismyndigheten skyndsamt ska informera länsstyrelsen om myndigheten beslutat om omedelbart omhändertagande (se 11 a § tillsynslagen och 9 kap. 6 § djurskyddslagen). Regeringen föreslår inte någon ändring i sak av dessa bestämmelser och anser inte att det finns behov av något ytterligare förtydligande eller reglering avseende skyndsamhetskravet i detta hänseende.

Flera länsstyrelser lyfter att det i djurskyddslagen bör förtydligas vem som bär kostnadsansvaret för beslut enligt de föreslagna bestämmelserna om Polismyndighetens utökade möjligheter att besluta om avlivning som behandlas i avsnitt 7. Bestämmelsen om kostnadsansvar i 9 kap. 9 § djurskyddslagen avser kostnader som uppkommer på grund av beslut om omhändertagande eller omedelbart omhändertagande av djur. Även kostnader som uppkommer med anledning av Polismyndighetens utökade möjligheter att besluta om avlivning av omhändertagna djur, är en åtgärd som uppkommer till följd av ett beslut om omhändertagande. Regeringen anser därför att det inte finns behov av ett förtydligande gällande kostnadsansvaret i detta hänseende.

Polismyndighetens synpunkt om att länsstyrelsen även bör ansvara för verkställigheten av beslut då länsstyrelsen beslutar att upphäva Polismyndighetens beslut om omhändertagande med anledning av att länsstyrelsen förslås överta kostnadsansvaret, behandlas i avsnitt 6 och 7. Som framgår i dessa avsnitt anser regeringen att Polismyndigheten även fortsättningsvis bör hantera verkställigheten i dessa ärenden.

Liksom *Polismyndigheten* anser regeringen att överföringen av kostnadsansvaret generellt kommer minska behovet av informationsutbyte mellan myndigheterna och göra processen mer tydlig och förutsägbar för enskilda. Förslaget kommer dock, som även *Länsstyrelsen i Dalarnas län* framhåller, innebära att länsstyrelsen i vissa situationer behöver hantera kostnader för djur som enbart har hanterats av Polismyndigheten, t.ex. då polisen omhändertagit och beslutat om att ett djur ska avlivas. För djurägaren kan det i dessa situationer innebära en kontakt med två olika myndigheter. Detta är dock ofrånkomligt då Polismyndigheten även fortsättningsvis ansvarar för hantering av djur i akuta situationer under helger och kvällar då länsstyrelserna inte har någon verksamhet.

Enligt regeringen finns det inte skäl att, i enlighet med *Länsstyrelsen i Kalmar län* och *Sveriges lantbruksuniversitets* synpunkt, införa en bestämmelse om skyldighet för Polismyndigheten att följa länsstyrelsens upphandlingsavtal gällande uppställning av djur. Den praktiska hanteringen av uppställning bör kunna lösas av myndigheterna genom myndighetssamverkan.

9 Ikraftträdande

Regeringens förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 april 2026.
--

Statskontorets förslag: Statskontoret lämnar inte något förslag om när lagändringarna ska träda i kraft.

Promemorians förslag överensstämmer inte med regeringens. I promemorian föreslås att lagändringarna ska träda i kraft den 1 april 2025.

Remissinstanserna har inte några särskilda synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Lagändringarna bör träda i kraft så snart som möjligt. Det krävs dock viss tid för myndigheternas praktiska anpassning och planering. Lagändringarna bör därför träda i kraft den 1 april 2026.

10 Konsekvenser

Regeringens bedömning: Förslagen kommer att ge länsstyrelserna bättre förutsättningar att utföra sina uppgifter enligt tillsynslagen och djurskyddslagen.

Förslagen bedöms inte innebära större kostnadsökningar för länsstyrelserna än vad som kan hanteras inom befintliga budgetramar. För Polismyndigheten bedöms förslagen inte innebära några beaktansvärda kostnadsökningar.

Förslagen kan i vissa delar innebära en större tydlighet för berörda djurägare, veterinärer och andra privata aktörer.

Statskontorets bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Promemorians bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av de remissinstanser som yttrar sig, däribland majoriteten av länsstyrelserna, *Djurens rätt*, *Djurskyddet Sverige*, *Svenska djurskyddsföreningen* och *Sveriges lantbruksuniversitet* delar inte bedömningen att ytterligare medel inte behöver tillföras länsstyrelserna.

Länsstyrelserna i Blekinge, Jämtlands, Jönköpings, Kalmar, Kronobergs, Norrbottens, Västerbottens, Västmanlands, Örebro och Östergötlands län framhåller att flera länsstyrelser redan i dag prioriterar resurserna hårt och att resultatet inom andra kontrollområden riskerar att försämrats om inte ytterligare medel tillförs. Flera remissinstanser, däribland *länsstyrelserna i Gotlands och Västernorrlands län* samt *Djurens rätt*, *Djurskyddet Sverige* och *Sveriges lantbruksuniversitet* poängterar att det i dag är svårt för länsstyrelserna att nå de nationellt uppsatta målen för djurskyddskontroller. *Djurskyddet Sverige* anser att djurskyddskontrollerna för sällskapsdjur måste öka för att komma till rätta med problemet med farliga hundar.

Länsstyrelsen i Dalarnas län lyfter att en brist på medel innebär en svårare arbetssituation för handläggare och myndigheten vilket kan påverka myndighetens arbete negativt.

Flera länsstyrelser, däribland *länsstyrelserna i Blekinge, Jämtlands, Jönköpings, Kronobergs, Norrbottens, Västmanlands och Örebro län*, framhåller att antalet mentalbesiktningar har ökat under 2024 och att dessa kommer öka ytterligare om förslaget om tillfälliga omhändertaganden införs, vilket kommer innebära en högre belastning för Polismyndigheten och länsstyrelserna. Enligt bl.a. *länsstyrelserna i Dalarnas och Krono-*

bergs län kan kostnaderna för tillfälliga omhändertaganden bli stora med hänsyn till att det föreslås att länsstyrelsen ska stå för kostnaden för omhändertagandet. Flera länsstyrelser, däribland *länsstyrelserna i Jönköpings, Kronobergs, Norrbottens, Skåne och Västra Götalands län*, anser även att uppskattningen av kostnaderna för tillfälliga omhändertaganden är underskattade.

Länsstyrelserna i Blekinge, Dalarnas, Gotlands, Jämtlands, Kalmar, Kronobergs, Norrbottens, Skåne, Västerbottens, Västmanlands och Örebro län anser att det saknas resonemang om hur eventuell tillsyn ska finansieras och att fysiska kontroller, utöver kostnader i arbetstid, innebär kostnader för t.ex. transport och fältutrustning. Länsstyrelsen i Norrbottens län lyfter också särskilt att Norrbotten är ett mycket stort län till ytan, vilket medför ökade kostnader för arbetstid, resor och eventuella övernattningar i samband med tillsyn. Länsstyrelsen i Västerbottens län lyfter att det bör övervägas om avgiftsfinansiering av tillsyn bör införas. *Länsstyrelsen i Jönköpings län* anser att det är positivt att förslaget om länsstyrelsernas utökade möjligheter att utöva tillsyn inte är utformat som en skyldighet att utföra fysisk kontroll utan en möjlighet vid behov, eftersom det saknas resurser på länsstyrelsen att utföra tillsynskontroller.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län framhåller att anmälningar om bristande tillsyn ökat väsentligt under 2024 i förhållande till samma tidsperiod 2023 och att ärendena tenderar att vara av allvarligare art som kräver mer utredning. Länsstyrelsen befarar också att ett ökat antal omhändertaganden av hundar kommer att kräva resurser av länsstyrelsen eftersom det inte finns djurhem som kan fånga in och hämta aggressiva hundar i länet. Även t.ex. *Länsstyrelsen i Östergötlands län* framhåller att det under senaste åren skett en tydlig ökning av antalet ärenden enligt tillsynslagen och ett ökat antal större djurskyddsärenden. *Länsstyrelsen i Västmanlands län* ser också en ökning av antalet omhändertaganden.

Länsstyrelserna i Västmanlands och Uppsala län lyfter att det är vanligt att djurhållare inte har ekonomisk möjlighet att betala kostnaderna för omhändertaganden och enligt *Länsstyrelsen i Västernorrlands län* medför förslaget om ett övertaget kostnadsansvar en ökad risk för förluster för länsstyrelserna till följd av utebliven betalning från djurhållare. *Länsstyrelsen i Jönköpings län* framhåller också att Polismyndighetens ökade befogenheter att besluta om avlivning av ett omedelbart omhändertaget djur kan innebära ökade kostnader i de fall utgiften inte kan faktureras någon djurägare.

Länsstyrelserna i Blekinge, Jämtlands, Jönköpings, Kalmar, Kronobergs, Norrbottens, Västmanlands och Östergötlands län anser att förslagen innebär en ökad förväntan på myndigheternas agerande och att det är svårt att bedöma konsekvensen av vad det innebär om förväntansbilden inte uppfylls. *Länsstyrelsen i Dalarnas län* befarar att myndighetens förtroende kan skadas om förväntningarna blir svåra att uppfylla.

Polismyndigheten instämmer i den bedömning som görs av Statskontoret och i promemorior avseende konsekvenserna av förslagen. För det fall länsstyrelsen ges utökade befogenheter att tillfälligt omhänderta hundar för mentalbesiktning, lyfter Polismyndigheten fram att ett ökat inflöde av mentalbesiktningar kan komma att leda till längre handläggningstider hos nationella polishundtjänsten som genomför besiktningarna.

Polismyndigheten framhåller också att förslaget som ger Polismyndigheten utökad befogenhet att besluta om avlivning av djur som blivit föremål för ett omedelbart omhändertagande kommer innebära tillkommande kostnader och ökad administrativ belastning för myndigheten i form av t.ex. ärendehantering, dokumentation, beslutsfattande och domstolsprocesser. Den nu föreslagna ordningen är enligt Polismyndighetens mening inte heller förenlig med de förslag och de slutsatser som presenterades i regeringens utredning om att renodla Polismyndighetens arbetsuppgifter på djurområdet.

Domstolsverket bedömer att förslagen inte påverkar domstolarna i någon större mån.

Skälen för regeringens bedömning

Länsstyrelserna

I denna lagrådsremiss föreslår regeringen lagändringar som bl.a. ger länsstyrelsen utökade möjligheter att utöva tillsyn och omhänderta hundar enligt tillsynslagen. I djurskyddslagen föreslås en ändring som innebär att även länsstyrelsen ska få möjlighet att omedelbart omhänderta djur som hålls i strid med beslut om djurförbud. Därutöver föreslår regeringen att länsstyrelsen ska ta över de delar av ansvaret för att hantera kostnader för omhändertaganden enligt tillsynslagen och djurskyddslagen som i dag ligger på Polismyndigheten.

Regeringen bedömer att de lagändringar som föreslås i lagrådsremissen kommer att ge länsstyrelsen bättre förutsättningar att bedriva verksamhet enligt tillsynslagen och djurskyddslagen. Förslagen bedöms medföra vissa kostnadsökningar för länsstyrelserna.

I likhet med *länsstyrelserna i Blekinge, Dalarnas, Gotlands, Kalmar, Kronobergs, Norrbottens, Skåne, Västerbottens, Västmanlands, Jämtlands och Örebro län* bedömer regeringen att förslaget som ger länsstyrelserna utökade möjligheter att utöva tillsyn enligt tillsynslagen kan innebära vissa ökade kostnader i arbetstid och för t.ex. transport av hundar. Regeringen instämmer dock i Statskontorets bedömning att förslaget kan möjliggöra en effektivare handläggning av tillsynsärendena och att länsstyrelserna kan behöva se över sina prioriteringar internt, t.ex. mellan djurskyddsarbetet och handläggning av ärenden enligt tillsynslagen. Förslaget innebär inte heller att det blir obligatoriskt för länsstyrelserna att göra fysiska kontroller i alla ärenden eller att rutinmässigt utföra kontroller hos hundägare. Som regeringen konstaterar i avsnitt 4 kommer de utökade möjligheterna till tillsyn och åtgärder som t.ex. fysisk kontroll hos hundägare inte att vara användbara och effektiva i samtliga tillsynsärenden. Regeringen gör också i avsnitt 5 bedömningen att inte gå vidare med förslaget om att införa en möjlighet för länsstyrelserna att omhänderta hundar tillfälligt för att genomföra en mentalbesiktning, som flera länsstyrelser bedömer skulle leda till stora kostnader.

Vid en sammantagen bedömning kan den faktiska kostnadsökningen med anledning av länsstyrelsernas utökade möjligheter att utöva tillsyn därför förväntas bli begränsad. Länsstyrelsernas utökade möjligheter att besluta om omhändertaganden enligt tillsynslagen och djurskyddslagen bedöms inte heller medföra några omfattande kostnadsökningar.

Till skillnad från *Länsstyrelsen i Västerbottens län*, anser regeringen att det för närvarande inte finns behov av avgiftsfinansierad tillsyn.

Förslaget om att länsstyrelserna ska ta över hela kostnadsansvaret för omhändertagna djur kommer att innebära ett visst administrativt merarbete för länsstyrelserna och en större risk för förluster till följd av att djurhållare inte betalar kostnader. Liksom Statskontoret bedömer dock regeringen att det endast bör innebära en marginell kostnadsökning eftersom de summor som Polismyndigheten har behövt skriva av som förluster till följd av bristande betalning från djurhållare har varit begränsade. Av Statskontorets rapport framgår att Polismyndigheten fick skriva av cirka 180 000 kronor som sådana förluster år 2020.

Sammanfattningsvis är bedömningen att regeringens förslag inte innebär en sådan ökning av länsstyrelsernas kostnader att ytterligare medel behöver tillföras. De kostnader som uppkommer kan hanteras inom befintliga budgetramar.

Polismyndigheten

Förslaget om att ge länsstyrelserna utökade möjligheter att vid behov genomföra fysiska besök och följa upp beslut enligt tillsynslagen kan medföra att Polismyndigheten behöver ge handräckning åt länsstyrelserna i något fler fall än tidigare. Detta kan t.ex. vara fallet om länsstyrelsen behöver tillträde till en bostad för att kontrollera om ett hundförbud eller föreläggande efterlevs och det finns risk för våld eller om hundägaren motsätter sig kontrollen. Det föreslås även att Polismyndigheten ska ges utökade möjligheter att besluta om avlivning av djur efter att Polismyndigheten fattat beslut om ett omedelbart omhändertagande. Dessa förslag bedöms dock endast leda till begränsade kostnadsökningar för Polismyndigheten. Som utvecklas i avsnitt 7 anser regeringen inte heller att förslaget som rör Polismyndighetens utökade möjligheter att besluta om avlivning är oförenligt med tidigare lagändringar för att renodla Polismyndighetens arbetsuppgifter på djurområdet. Snarare bedöms förslaget innebära att kostnaderna för det omedelbara omhändertagandet som helhet blir lägre, eftersom en nödvändig avlivning kan beslutas och verkställas omedelbart, i stället för att Polismyndigheten ska ansvara för verkställigheten av beslut till dess att länsstyrelsen kan ta över ärendet och besluta om avlivning.

Regeringen bedömer att flera av de lagändringar som föreslås, och som ger länsstyrelserna utökade befogenheter, har potential att avlasta Polismyndighetens beslutsfattande. Detta gäller framför allt förslagen som ger länsstyrelserna utökade möjligheter att fatta beslut om omedelbara omhändertaganden enligt tillsynslagen och djurskyddslagen.

Förslaget om att ge länsstyrelserna hela kostnadsansvaret för omhändertaganden bedöms också innebära en administrativ lättnad för Polismyndigheten. Förslaget har dock liten effekt för Polismyndighetens kostnader eftersom det av Statskontorets rapport framgår att det är små kostnader förknippade med omhändertaganden för myndigheterna.

Sammanfattningsvis är bedömningen att regeringens förslag inte innebär några beaktansvärda kostnadsökningar för Polismyndigheten.

Konsekvenser för djurägare och djurhållare

Förslaget om att ge länsstyrelserna utökade möjligheter att utöva tillsyn enligt tillsynslagen innebär att länsstyrelsen under vissa förutsättningar har rätt att få tillträde till bostäder och andra utrymmen för tillsynen. Detta innebär bl.a. att hundägare och andra innehavare av hundar kan bli föremål för kontroll i sina hem eller i andra utrymmen. Som utvecklas närmare i avsnitt 4 anser dock regeringen att de kriterier för länsstyrelsens rätt till tillträde som föreslås är en lämplig och proportionerlig avvägning mellan intresset av att skydda enskildas integritet och intresset av att kunna bedriva en effektiv kontroll av att tillsynslagen följs och att skador orsakade av hundar kan förebyggas. Eftersom tillsynen är anslagsfinansierad innebär den inte heller några kostnader i form av avgifter för hundägare eller innehavare av hundar.

Förslagen om utökade befogenheter för myndigheterna att omhänderta hundar och djur förväntas leda till fler omhändertaganden. Ett omhändertagande är en tvångsåtgärd som är mycket ingripande. Den som beslutet riktas mot ska också som huvudregel stå för kostnaderna för omhändertagandet. Även förslaget om att ge Polismyndigheten utökade möjligheter att mot djurägarens vilja fatta beslut om att ett djur ska avlivas handlar om beslut som är ingripande för djurägaren. Som anges i avsnitt 6 och 7 bedömer dock regeringen att de föreslagna lagändringarna inte går längre än vad som krävs för att tillgodose ett allmänt intresse, dvs. behovet av skydd mot skador och avsevärda olägenheter orsakade av hundar samt behovet av att skydda djur mot onödigt lidande.

Förslaget om att endast länsstyrelsen ska återkräva kostnader för omhändertagna djur, i stället för både Polismyndigheten och länsstyrelserna, bedöms öka tydligheten för berörda djurägare och djurhållare.

Konsekvenser för andra privata aktörer och veterinärer

I likhet med *länsstyrelserna i Blekinge, Jämtlands, Kalmar, Kronobergs, Norrbottens, Uppsala, Västerbottens och Västmanlands län*, bedömer regeringen att förslaget om att länsstyrelsen ska ta över de delar av ansvaret för att hantera kostnader för omhändertaganden enligt tillsynslagen och djurskyddslagen, som i dag ligger på Polismyndigheten, kommer göra det tydligare för djurhem och veterinärer som är föremål för besluten om kostnader.

Även förslaget om att ge Polismyndigheten utökade möjligheter att besluta om avlivning av omhändertagna djur kan, i de fall en veterinär är inkopplad, tydliggöra och underlätta arbetet för veterinärer i vissa fall. Som framgår i avsnitt 7 anser *länsstyrelserna i Blekinge, Jämtlands, Kalmar, Kronobergs, Norrbottens, Skåne, Uppsala, Västerbottens och Västmanlands län* bl.a. att det är en vanlig situation att sjuka djur i behov av avlivning tas hem från veterinärmottagningar, vilket ofta leder till att det krävs mer resurser från länsstyrelsen, Polismyndigheten och veterinären än om polisen direkt hade kunnat understödja veterinärens bedömning om avlivning.

Regeringen bedömer att förslagen i övrigt inte innebär några konsekvenser för privata aktörer.

Konsekvenser för domstolarna

Länsstyrelsens och Polismyndighetens beslut enligt tillsynslagen får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. När länsstyrelserna får möjlighet att utöva tillsyn och fatta fler beslut enligt tillsynslagen och Polismyndigheten får möjlighet att besluta om avlivning i vissa fall kan det också innebära en viss ökning av antalet överklaganden av beslut till de allmänna förvaltningsdomstolarna. Det är i dagsläget svårt att bedöma hur många mål det kan handla om, men det bedöms inte handla om någon större ökning jämfört med de 75–130 beslut som enligt Statskontorets rapport överklagats årligen under perioden 2019–2022. I förhållande till det totala antalet mål hos de allmänna förvaltningsdomstolarna bedöms en sådan ökning som marginell. Regeringen bedömer därmed, i likhet med *Domstolsverket*, att förslagen inte innebär några beaktansvärda konsekvenser för de allmänna förvaltningsdomstolarna.

Konsekvenser för samhällets skydd mot skador och avsevärda olägenheter som orsakas av hundar

I denna lagrådsremiss föreslås bl.a. ändringar som ger länsstyrelsen utökade möjligheter att utöva tillsyn enligt tillsynslagen. Det föreslås även att länsstyrelserna ska få rätt till tillträde till bostäder och andra utrymmen för tillsynen. Regeringen bedömer att förslagen kommer att ge länsstyrelserna bättre verktyg för att utreda bristande tillsyn av hundar och följa upp beslut om förelägganden och förbud, vilket förbättrar möjligheten att förebygga och förhindra att hundar orsakar skador och avsevärda olägenheter, särskilt vid upprepade tillfällen.

Det föreslås också att länsstyrelserna ska kunna besluta om omedelbara omhändertaganden enligt tillsynslagen, och att det ska bli möjligt för myndigheterna att omhänderta hundar som hålls i strid med hundförbud. Regeringen bedömer att dessa förslag kommer innebära att hundar som riskerar att orsaka skador i högre utsträckning kan omhändertas än i dag.

Som Statskontoret framhåller är det samtidigt svårt att bedöma om förslagen faktiskt kommer att minska antalet personer som varje år skadas av hundar. Det påverkas även av flera andra faktorer, såsom antalet hundar i samhället, hundarnas genetik och bakgrund samt hur de sköts.

Konsekvenser för djurskyddet

Regeringen bedömer att lagändringarna i djurskyddslagen som innebär att länsstyrelsen ges möjlighet att omedelbart omhänderta djur som hålls i strid med djurförbud och förslaget om att ge Polismyndigheten utökad möjlighet att fatta beslut om att avliva omhändertagna djur kommer bidra till ett bättre djurskydd.

Övriga konsekvenser

Regeringen bedömer att förslagen är förenliga med EU-rätten. Förslagen har inte någon påverkan på jämställdheten.

11 Författningskommentar

11.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter

Förelägganden om att förebygga skador och om märkning och registrering

8 § Om någon brister i tillsynen över eller skötseln av en hund, får länsstyrelsen *besluta* de förelägganden som behövs för att förebygga skada eller avsevärd olägenhet.

Ett föreläggande får förenas med vite.

I paragrafen regleras möjligheten för länsstyrelsen att besluta om de förelägganden som behövs för att förebygga skada eller avsevärd olägenhet. Övervägandena finns i avsnitt 4.

Första stycket ändras genom att det inte längre särskilt anges att länsstyrelsen får besluta om förbud eftersom rätten att besluta om förelägganden innefattar möjlighet att besluta om förelägganden som innebär förbud, jfr 8 kap. 9 § djurskyddslagen (2018:1192) och prop. 2017/18:147 s. 197 och 333. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Övriga ändringar är endast språkliga.

9 § Länsstyrelsen får *besluta* de förelägganden som behövs för att bestämmelserna om märkning och registrering av en hund eller en katt i denna lag ska följas.

Ett föreläggande får förenas med vite.

I paragrafen regleras möjligheten för länsstyrelsen att besluta om de förelägganden som behövs för att bestämmelserna om märkning och registrering av hund och katt ska följas. Övervägandena finns i avsnitt 4.

Paragrafen ändras endast språkligt.

10 § *Ett föreläggande enligt 8 eller 9 § får inte riktas mot någon* som är under femton år.

I paragrafen anges att ett föreläggande enligt 8 eller 9 § inte får riktas mot någon som är under femton år. Övervägandena finns i avsnitt 4.

I paragrafen görs en ändring som innebär att det inte längre anges särskilt att ett förbud inte får riktas mot den som är under femton år eftersom rätten att besluta om förelägganden innefattar möjlighet att besluta om förelägganden som innebär förbud, jfr 8 kap. 9 § djurskyddslagen (2018:1192) och prop. 2017/18:147 s. 197 och 333. Någon ändring i sak är inte avsedd. Övriga ändringar är endast språkliga.

Omhändertagande av hundar

11 § *Länsstyrelsen får besluta att en hund ska omhändertas, om*

1. det behövs för att hindra att hunden orsakar skada eller avsevärd olägenhet och andra mindre ingripande åtgärder inte anses tillräckliga, eller

2. ett beslut om hundförbud enligt 15 § eller avveckling av hundinnehav enligt 15 b § inte följs.

I paragrafen regleras möjligheten för länsstyrelsen att omhänderta hundar för att hindra att hunden orsakar skada eller avsevärd olägenhet och möjligheten för länsstyrelsen att omhänderta hundar som hålls i strid med hundförbud eller beslut om avveckling av hundinnehav. Övervägandena finns i avsnitt 6.

Innehållet i *första punkten* motsvarar i sak nuvarande första stycket. Genom den *andra punkten* införs en möjlighet för länsstyrelsen att besluta om omhändertagande av en hund om antingen ett beslut om hundförbud enligt 15 § eller ett föreläggande enligt 15 b § om att inom viss tid göra sig av med den eller de hundar som omfattas av ett beslut om hundförbud inte följs.

Regleringen i nuvarande andra stycket om omedelbara omhändertaganden flyttas till den nya 11 a §. Övriga ändringar är endast redaktionella.

11 a § *Länsstyrelsen eller Polismyndigheten får besluta om att omedelbart omhänderta en hund om det är nödvändigt för att hindra att den orsakar skada eller avsevärd olägenhet eller för att ett beslut om hundförbud ska följas.*

Om Polismyndigheten har beslutat om ett omedelbart omhändertagande, ska myndigheten skyndsamt informera länsstyrelsen om beslutet. Länsstyrelsen ska skyndsamt pröva om beslutet ska fortsätta att gälla.

I paragrafen, som är ny, regleras länsstyrelsens och Polismyndighetens möjlighet att omedelbart omhänderta hundar. Övervägandena finns i avsnitt 6.

Bestämmelsen i *första stycket* förs över från 11 § andra stycket med vissa ändringar som innebär att även länsstyrelsen kan besluta om omedelbara omhändertaganden när det är nödvändigt för att hindra att hunden orsakar skada eller avsevärd olägenhet. Sådana omedelbara omhändertaganden ska också kunna ske av hundar som hålls i strid med hundförbud när det är nödvändigt för att ett beslut om hundförbud ska följas. Ett omedelbart omhändertagande kan anses nödvändigt om det finns en risk att den som är föremål för ett hundförbud annars gömmer undan hunden eller på annat sätt försvårar för myndigheterna att omhänderta hunden och säkerställa att hundförbudet följs.

I *andra stycket* regleras Polismyndighetens skyldighet att skyndsamt informera länsstyrelsen om omedelbara omhändertaganden och länsstyrelsens skyldighet att skyndsamt pröva om omhändertaganden beslutade av Polismyndigheten ska fortsätta att gälla. Bestämmelsen motsvaras av hittillsvarande 11 a § första stycket (jfr prop. 2016/17:224 s. 35 f. och 53) med vissa språkliga ändringar.

11 b § *Ett beslut om omhändertagande enligt 11 eller 11 a § omfattar också avkomma som den omhändertagna hunden föder under omhändertagandet.*

I paragrafen, som är ny, regleras frågan om avkomma som föds av en omhändertagen hund. Övervägandena finns i avsnitt 6.

I paragrafen anges att omhändertaganden också omfattar avkomma som den omhändertagna hunden föder under omhändertagandet. En liknande bestämmelse finns i 9 kap. 7 § djurskyddslagen (2018:1192).

11 c § *Den myndighet som har beslutat om ett omhändertagande ska ansvara för att omhändertagandet verkställs.*

Om länsstyrelsen beslutar att Polismyndighetens beslut om omhändertagande enligt 11 a § ska fortsätta att gälla, ska länsstyrelsen skyndsamt ta över ansvaret för verkställigheten av beslutet.

I paragrafen, som i nuvarande lydelse betecknas 11 a §, regleras frågan om ansvar för verkställighet av beslut om omhändertagande. Övervägandena finns i avsnitt 6.

I *första stycket* anges att den myndighet som har beslutat om ett omhändertagande också ansvarar för att omhändertagandet verkställs. Bestämmelsen ändras endast språkligt.

Av *andra stycket* följer att länsstyrelsen skyndsamt ska ta över ansvaret för verkställighet från Polismyndigheten om länsstyrelsen beslutar att Polismyndighetens beslut om omhändertagande ska fortsätta att gälla. Om länsstyrelsen upphäver Polismyndighetens beslut att omhänderta ett djur ska djuret lämnas tillbaka till ägaren. Detta blir då en uppgift för Polismyndigheten, jfr prop. 2016/17:224 s. 28. Bestämmelsen ändras endast redaktionellt.

12 § Om en hund har omhändertagits med stöd av 11 *eller 11 a §*, får ägaren eller innehavaren inte förfoga över hunden utan tillstånd av den beslutande myndigheten.

I paragrafen regleras möjligheten att förfoga över hundar efter omhändertagande. Övervägandena finns i avsnitt 6.

Bestämmelsen ändras på så vis att hänvisning görs till beslut enligt de paragrafer som nu reglerar omhändertagande och omedelbart omhändertagande.

Innehållet i nuvarande första stycket andra meningen samt andra stycket flyttas till den nya 12 a §.

12 a § *Länsstyrelsen får, efter utredning, besluta att en hund som har omhändertagits med stöd av 11 eller 11 a § ska*

- 1. säljas eller överlåtas på annat sätt, eller*
 - 2. avlivas, om*
 - a) hunden utgör en fara för människor eller djur,*
 - b) det inte går att verkställa ett beslut om att hunden ska säljas eller överlåtas, eller*
 - c) det finns andra särskilda skäl.*
- Länsstyrelsen ska ansvara för att beslut enligt första stycket verkställs.*

I paragrafen, som är ny, regleras länsstyrelsens prövning av vad som ska hända med omhändertagna hundar och ansvar för verkställighet av sådana beslut. Övervägandena finns i avsnitt 6.

I *första stycket*, som med vissa språkliga och redaktionella ändringar förs över från nuvarande 12 § första stycket, regleras länsstyrelsens möjlighet att sälja, överlåta på annat sätt eller i vissa fall avliva den hund som har omhändertagits.

Det görs också ett tillägg om att länsstyrelsen får besluta att i stället avliva en hund om det inte går att verkställa ett beslut om att en hund ska säljas eller överlåtas. En liknande bestämmelse finns i 9 kap. 8 § djurskyddslagen (2018:1192).

Av *andra stycket*, som förs över från nuvarande 12 § *andra stycket*, följer att länsstyrelsen ansvarar för verkställighet av beslut om vad som ska hända med hunden.

Hundförbud

15 § Länsstyrelsen får *besluta* att den som allvarligt brister eller tidigare har brustit i tillsynen över en hund *ska vara förbjuden* att ha hand om hund (hundförbud). *Förbudet får avse en viss tid eller gälla tills vidare.*

Vid bedömningen av om ett hundförbud bör *beslutas*, ska det särskilt beaktas om den *som förbudet avser*

1. *har begått brott med en hund som vapen,*
2. *vid upprepade tillfällen har varit föremål för förelägganden enligt 8 §, eller*
3. *har haft hand om en hund som har omhändertagits enligt 11 eller 11 a §.*

I paragrafen regleras beslut om hundförbud. Övervägandena finns i avsnitt 6.

I *första stycket* görs språkliga ändringar. Bestämmelsen om att förbud får avse en viss tid eller gälla tills vidare flyttas från nuvarande fjärde stycket.

I *andra stycket* görs språkliga ändringar och en följdändring av hänvisningen till de paragrafer som reglerar omhändertagande och omedelbart omhändertagande. Det görs också en ändring till följd av ändringen i 8 § som innebär att det inte längre anges särskilt att länsstyrelsen får besluta om förbud eftersom rätten att besluta om förelägganden innefattar möjlighet att besluta om förelägganden som innebär förbud, jfr 8 kap. 9 § djurskyddslagen (2018:1192) och prop. 2017/18:147 s. 197 och 333. Någon ändring i sak är inte avsedd. Stycket ändras även redaktionellt.

15 a § *Ett hundförbud ska inte beslutas om*

1. *det är uppenbart att de omständigheter som ligger till grund för att ett hundförbud övervägs inte kommer att upprepas, eller*
2. *den som förbudet skulle riktas mot är under femton år.*

I paragrafen, som är ny, regleras vissa undantag från möjligheten att besluta om hundförbud enligt 15 §. Övervägandena finns i avsnitt 6.

Innehållet i *första punkten* förs över från nuvarande 15 § tredje stycket. Innehållet i *andra punkten* förs över från nuvarande 15 § femte stycket (jfr prop. 2006/07:126 s. 39 och 68). Det görs också språkliga ändringar.

15 b § *Om den som ett hundförbud riktas mot äger eller håller en eller flera hundar, ska länsstyrelsen i samband med beslutet om hundförbud förelägga honom eller henne att inom en viss tid göra sig av med den eller de hundar som omfattas av hundförbudet.*

Ett sådant föreläggande behövs dock inte om länsstyrelsen i samband med beslutet om hundförbud beslutar att omhänderta hunden eller hundarna enligt 11 eller 11 a §.

I paragrafen, som är ny, regleras förelägganden om avveckling av hundinnehav. Övervägandena finns i avsnitt 6.

I *första stycket* anges att länsstyrelsen ska förelägga den som ett hundförbud riktas mot att inom en viss tid göra sig av den eller de hundar som personen äger eller håller och som omfattas av hundförbudet.

Av *andra stycket* följer att ett sådant föreläggande inte behövs om länsstyrelsen beslutar att omhänderta hunden eller hundarna i samband med beslutet om hundförbud.

Det ska alltså finnas en möjlighet för hundägaren eller innehavaren att själv avveckla sitt hundinnehav, om inte länsstyrelsen bedömer att bristerna i tillsynen är så allvarliga att hundarna måste omhändertas innan dess för att undvika risk för skada eller avsevärda olägenheter. En liknande bestämmelse om avveckling av djurinnehav i samband med beslut om djurförbud finns i 9 kap. 3 § djurskyddslagen (2018:1192).

Länsstyrelsens tillsyn

18 a § *Länsstyrelsen utövar tillsyn över att denna lag och de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen följs.*

I paragrafen, som är ny, regleras länsstyrelsens tillsyn. Övervägandena finns i avsnitt 4.

Genom bestämmelsen tydliggörs att länsstyrelserna kan utöva tillsyn över att lagen och de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen följs. Det är dock inte obligatoriskt för länsstyrelserna att göra fysiska kontroller i samtliga ärenden eller att rutinmässigt utföra kontroller hos hundägare. Länsstyrelserna får avgöra i vilka fall en fysisk kontroll är ändamålsenlig för att utreda överträdelser av tillsynslagen eller för att följa upp beslut.

18 b § *Länsstyrelsen har, i den utsträckning det behövs för tillsynen, rätt att på begäran få upplysningar och ta del av handlingar från den som är föremål för tillsyn.*

I paragrafen, som är ny, regleras länsstyrelsens rätt till upplysningar och att ta del av handlingar. Övervägandena finns i avsnitt 4.

Genom bestämmelsen införs en rätt för länsstyrelserna att, i den utsträckning det behövs för deras tillsyn, på begäran få upplysningar och ta del av handlingar. Exempel på handlingar kan vara veterinärintyg, köpekontrakt, eller intyg på genomförd utbildning. En liknande bestämmelse finns i 8 kap. 11 § djurskyddslagen (2018:1192).

18 c § *Länsstyrelsen har, i den utsträckning det behövs för tillsynen, rätt att få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler och andra utrymmen som har samband med hundhållning eller där det kan antas att en hund hålls, och där besikta hunden och göra undersökningar.*

Första stycket gäller bara om

1. det kan antas att tillsynen över hunden inte uppfyller kraven i denna lag eller föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, eller

2. syftet med tillträdet är att kontrollera att tidigare konstaterade brister i tillsynen över hunden har åtgärdats.

Tillträde till bostäder får dock ske endast om det kan antas att en hund hålls där.

I paragrafen, som är ny, regleras länsstyrelsens rätt till tillträde för tillsyn. Övervägandena finns i avsnitt 4.

I *första stycket* ges länsstyrelserna en rätt att, i den utsträckning det behövs för tillsynen, få tillträde till områden, anläggningar, byggnader,

lokaler och andra utrymmen som har samband med hundhållning eller där det kan antas att en hund hålls, och där besikta hunden och göra undersökningar. Med områden och utrymmen som har samband med hundhållningen avses t.ex. utrymmen där hundar hanteras mer kortvarigt utan att hållas eller där utrustning eller handlingar som är kopplade till hundarna finns, jfr prop. 2017/18:147 s. 206 och 335.

I *andra stycket* anges ytterligare förutsättningar för rätten till tillträde. Av *första punkten* följer att tillträde får ske om det kan antas att tillsynen över en hund inte uppfyller lagen eller föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen. Bedömningen om det kan antas att en överträdelse begåtts kan baseras på uppgifter i en anmälan eller observationer som länsstyrelsen gjort vid tidigare tillfällen eller i anslutning till bostaden eller till annan hundhållning som bedrivs av samma person.

Enligt *andra punkten* har länsstyrelsen också rätt till tillträde om syftet med tillträdet är att kontrollera att tidigare konstaterade brister i tillsynen över en hund har åtgärdats. När det gäller uppföljning av tidigare brister är tillträdesrätten begränsad till sådana kontroller som krävs för att länsstyrelsen ska kunna bedöma om bristerna har åtgärdats. När det väl kan konstateras att bristerna är åtgärdade ska länsstyrelsen inte längre ha rätt till tillträde om inte det framkommer nya omständigheter som ger anledning att anta att hundägare eller hundinnehavare på nytt brister i sin tillsyn över hunden.

Av *tredje stycket* följer att tillträde till bostäder, till skillnad från andra utrymmen, endast får ske när det kan antas att en hund hålls där och inte om bostaden endast har samband med hundhållning.

18 d § *Länsstyrelsen har, i den utsträckning det behövs för att kontrollera att ett beslut om hundförbud enligt 15 § följs, rätt till tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler, bostäder och andra utrymmen.*

I paragrafen, som är ny, regleras länsstyrelsens rätt till tillträde när det behövs för att kontrollera att beslut om hundförbud följs. Övervägandena finns i avsnitt 4.

Genom bestämmelsen ges länsstyrelsen, i den utsträckning det behövs för att kontrollera att ett beslut om hundförbud följs, rätt till tillträde till bostäder, andra utrymmen och områden. I dessa fall krävs det inte att det kan antas att en hund hålls i bostaden, utrymmet eller området.

18 e § *Åtgärder enligt 18 b–18 d §§ ska utföras så att minsta skada och intrång orsakas.*

I paragrafen, som är ny, regleras aktsamhetskrav vid tillsynsåtgärder. Övervägandena finns i avsnitt 4.

I bestämmelsen anges att åtgärder som innebär att länsstyrelsen använder sin rätt att få upplysningar, ta del av handlingar eller få tillträde till områden eller utrymmen, inklusive bostäder, ska utföras så att minsta skada och intrång orsakas för den som berörs av åtgärden.

En liknande bestämmelse finns också i 8 kap. 14 § djurskyddslagen (2018:1192).

18 f § Den som är föremål för tillsyn ska lämna den hjälp som behövs för att tillsynen ska kunna utövas.

I paragrafen, som är ny, regleras skyldighet för den som är föremål för tillsyn att lämna hjälp. Övervägandena finns i avsnitt 4.

I bestämmelsen anges att den som är föremål för tillsyn ska lämna den hjälp som behövs för att tillsynen ska kunna utövas. Det kan till exempel vara fråga om att hålla eller koppla hunden i samband med ett fysiskt besök.

En liknande bestämmelse finns också i 8 kap. 15 § djurskyddslagen (2018:1192).

18 g § Länsstyrelsen får besluta de förelägganden som, utöver förelägganden enligt 8 och 9 §§, behövs för att denna lag och de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen ska följas.

Ett föreläggande får förenas med vite.

Ett föreläggande får inte riktas mot någon som är under femton år.

I paragrafen, som är ny, regleras länsstyrelsens möjlighet att besluta om de förelägganden som behövs för att lagen och de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen ska följas. Övervägandena finns i avsnitt 4.

I *första stycket* anges att möjligheten att fatta beslut om förelägganden gäller utöver vad som framgår av 8 och 9 §§. Det kan t.ex. gälla förelägganden för att lagens bestämmelser om länsstyrelsens rätt till upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen ska följas. Ett föreläggande får även innebära ett förbud, jfr 8 kap. 9 § djurskyddslagen (2018:1192) och prop. 2017/18:147 s. 197 och 333.

Av *andra stycket* framgår att ett föreläggande får förenas med vite. I lagen (1985:206) om viten finns bestämmelser om vitesförelägganden, vitesbelopp m.m.

I *tredje stycket* anges att ett föreläggande inte får riktas mot någon som är under femton år.

Hjälp av Polismyndigheten

18 h § Polismyndigheten ska på begäran av länsstyrelsen lämna den hjälp som behövs för att länsstyrelsen ska kunna verkställa beslut och i övrigt utöva tillsyn enligt denna lag.

Hjälp enligt första stycket får begäras endast om

1. det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan utföras utan att en polismans särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas, eller
2. det finns synnerliga skäl.

I paragrafen, som i nuvarande lydelse betecknas 18 a §, regleras Polismyndighetens skyldighet att lämna hjälp till länsstyrelsen. Övervägandena finns i avsnitt 4.

I *första stycket* görs ett tillägg om att Polismyndigheten också ska lämna den hjälp som behövs för att länsstyrelsen i övrigt ska kunna utöva tillsyn.

Det görs också en språklig ändring i *andra stycket*.

Kostnader för omhändertagande av hundar

20 § Ägaren eller innehavaren av en hund som har omhändertagits med stöd av 11, 11 a eller 17 § ska betala de kostnader som omhändertagandet medfört. Länsstyrelsen får *betala ut* förskott av allmänna medel *för* kostnaderna.

Om det finns särskilda skäl, får länsstyrelsen i enskilda fall medge undantag från skyldigheten att betala kostnaderna. I sådana fall ska kostnaderna slutligt betalas av *länsstyrelsen*.

Om länsstyrelsen har beslutat att en hund som omhändertagits ska säljas, får länsstyrelsen ta ut ersättning för kostnaderna för omhändertagandet och försäljningen ur köpesumman.

I paragrafen regleras ansvaret för kostnader för omhändertaganden. Övervägandena finns i avsnitt 8.

Genom ändringarna i paragrafen överförs hela ansvaret för att hantera kostnader för omhändertaganden till länsstyrelserna.

I *första stycket* görs en ändring som innebär att möjligheten för Polismyndigheten att betala ut förskott av allmänna medel på kostnaderna tas bort. Det görs också en följdändring av hänvisningen till bestämmelserna som reglerar omhändertagande.

I *andra stycket* görs ändringar som innebär att det bara är länsstyrelsen som kan medge undantag från ägarens eller innehavarens skyldighet att betala kostnader och att det i så fall enbart är länsstyrelsen som slutligt ska betala kostnaderna.

I *tredje stycket* görs följdändringar så att det enbart är länsstyrelsen som kan ta ut ersättning för kostnaderna för ett omhändertagande och försäljning ur köpesumman när ett omhändertaget djur säljs.

Övriga ändringar är endast språkliga.

23 § Till böter döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. inte följer ett föreläggande som har *beslutats* med stöd av 8 § första stycket,
2. inte gör anmälan enligt 14 § *andra stycket*, eller
3. bryter mot 21 § *andra meningen*.

Den som uppsåtligen inte lämnar underrättelse enligt 17 § första stycket döms till penningböter.

Den som har överträtt ett vitesföreläggande får inte dömas till ansvar enligt denna lag för den gärning som omfattas av föreläggandet.

I paragrafen regleras straffansvar för vissa överträdelser av lagen som begåtts uppsåtligen eller av oaktsamhet.

I *första stycket* görs en ändring till följd av ändringen i 8 § som innebär att det inte längre anges särskilt att länsstyrelsen får besluta om förbud eftersom rätten att besluta om förelägganden innefattar möjlighet att besluta om förelägganden som innebär förbud, jfr 8 kap. 9 § djurskyddslagen (2018:1192) och prop. 2017/18:147 s. 197 och 333. Någon ändring i sak är inte avsedd.

I *tredje stycket* anges inte längre särskilt att den som överträtt ett vitesförbud inte får dömas till ansvar enligt denna lag för den gärning som omfattas av föreläggandet eftersom ett föreläggande även får innebära ett förbud. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Övriga ändringar är endast språkliga.

11.2 Förslaget till lag om ändring i djurskyddslagen (2018:1192)

9 kap. Djurförbud och omhändertagande

Omedelbart omhändertagande av djur

6 § Länsstyrelsen eller Polismyndigheten ska, trots 5 § första stycket 1, besluta att omedelbart omhänderta ett djur om det är utsatt för lidande och om

1. det bedöms vara utsiktslöst att lidandet för djuret blir avhjälpt,
2. ägaren till djuret är okänd eller inte kan nås, eller
3. det i övrigt bedöms vara absolut nödvändigt från djurskyddssynpunkt.

Även om förutsättningarna enligt första stycket inte är uppfyllda, får *länsstyrelsen eller* Polismyndigheten besluta att omedelbart omhänderta djur som hålls i strid med ett beslut om djurförbud.

Om ett beslut om omedelbart omhändertagande har meddelats av Polismyndigheten, ska myndigheten skyndsamt informera länsstyrelsen om beslutet. *Om Polismyndigheten inte med stöd av 8 a § har beslutat att avliva djuret, ska länsstyrelsen skyndsamt pröva om beslutet om omedelbart omhändertagande ska fortsätta att gälla.*

I paragrafen regleras omedelbara omhändertaganden av djur. Övervägandena finns i avsnitt 7.

I *andra stycket* görs en ändring som innebär att även länsstyrelsen kan besluta om omedelbara omhändertaganden av djur som hålls i strid med ett beslut om djurförbud.

I *tredje stycket* görs ett tillägg som innebär att länsstyrelsen inte ska pröva om Polismyndighetens beslut om omedelbart omhändertagande ska fortsätta att gälla om Polismyndigheten redan har beslutat om att avliva det omhändertagna djuret enligt den nya 8 a §.

Det nuvarande fjärde stycket flyttas till den nya 6 a §.

6 a § *Den myndighet som har beslutat om ett omhändertagande ska ansvara för att omhändertagandet verkställs.*

Om länsstyrelsen beslutar att Polismyndighetens beslut om omhändertagande ska fortsätta att gälla, ska länsstyrelsen skyndsamt ta över ansvaret för verkställigheten av beslutet.

I paragrafen, som är ny, regleras ansvaret för verkställighet av omhändertaganden. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Bestämmelsen förs över från nuvarande 9 kap. 6 § fjärde stycket med vissa språkliga och redaktionella ändringar.

8 a § *Om Polismyndigheten har beslutat att ett djur ska omhändertas omedelbart och djuret är så svårt sjukt eller skadat att det bör avlivas omedelbart, får Polismyndigheten besluta att avliva djuret.*

Innan Polismyndigheten beslutar om avlivning ska myndigheten se till att en veterinär bedömer behovet av avlivning, om det är möjligt att nå en veterinär inom skäligen tid.

Polismyndigheten får besluta att avliva djuret även om djurägaren inte kan kontaktas eller motsätter sig avlivning.

I paragrafen, som är ny, regleras en möjlighet för Polismyndigheten att besluta om avlivning av omhändertagna djur. Övervägandena finns i avsnitt 7.

I *första stycket* anges att Polismyndigheten får besluta om avlivning om myndigheten har omhändertagit ett djur omedelbart som är så svårt sjukt eller skadat att det bör avlivas omedelbart.

Av *andra stycket* följer att en bedömning av behovet av avlivning som huvudregel ska göras av en veterinär, men att i de fall som en veterinär inte kan nås inom skälig tid får avlivning beslutas även utan en sådan bedömning.

Behovet av att fatta ett beslut om avlivning kan uppstå i olika situationer. Det kan vara så att djuret redan har undersökts av en veterinär som bedömer att djuret är i så dåligt skick att det måste avlivas och som därför själv har tillkallat Polismyndigheten eftersom djurägaren motsätter sig avlivning och ett omhändertagande är nödvändigt. Men det kan också finnas andra situationer där Polismyndigheten akut har omhändertagit ett djur som är eller visar sig vara så svårt sjukt eller skadat att avlivning aktualiseras. Om det inte är möjligt att av praktiska skäl att få tag i en veterinär inom skälig tid och avvakta dennes bedömning har Polismyndigheten möjlighet att besluta och verkställa avlivning ändå. Bestämmelsen gäller i fall där det även för en lekman är uppenbart att djuret är i så dåligt skick att det bör avlivas och avlivning hade kunnat ske av en polisman eller annan person i enlighet med 9 kap. 4 § djurskyddslagen om inte djuret hade varit omhändertaget. Vad som är skälig tid att kontakta veterinär bör avgöras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet och med beaktande av behovet av att genomföra en avlivning för att bespara djuret ytterligare lidande.

I *tredje stycket* tydliggörs att Polismyndigheten får fatta beslut om avlivning av ett omhändertaget djur även om djurägaren inte kan kontaktas eller motsätter sig avlivning.

8 b § Om Polismyndigheten med stöd av 8 a § har beslutat att avliva ett djur, ska myndigheten

1. ansvara för att beslutet verkställs,
2. informera djurägaren eller någon annan som är ansvarig för djuret om beslutet, och
3. informera länsstyrelsen om beslutet.

I paragrafen, som är ny, anges Polismyndighetens skyldigheter efter beslut om avlivning av omhändertagna djur att ansvara för verkställighet och informera om beslutet. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Av *första punkten* framgår att det är Polismyndigheten som ansvarar för att beslutet om avlivning verkställs. Polismyndigheten kan dock låta någon annan, t.ex. en veterinär, utföra avlivningen. Enligt *andra punkten* ska Polismyndigheten informera djurägaren eller någon annan som är ansvarig för djuret om beslutet om avlivning. I *tredje punkten* framgår att Polismyndigheten ska informera länsstyrelsen om Polismyndigheten har beslutat att avliva ett djur med stöd av 8 a §.

Kostnadsansvar för omhändertagna djur

9 § Länsstyrelsen får betala ut förskott av allmänna medel för kostnader som uppkommer på grund av åtgärder enligt 5 eller 6 §. Kostnaden för sådana åtgärder ska slutligt betalas av den som åtgärden har riktats mot, om det inte finns särskilda skäl för annat.

Om ett omhändertaget djur har sålts, och om kostnaden enligt första stycket slutligt ska betalas av ägaren, får länsstyrelsen ta ut *ersättning för* kostnaden ur köpesumman.

I paragrafen regleras ansvaret för kostnader för omhändertaganden. Övervägandena finns i avsnitt 8.

Genom ändringarna i paragrafen överförs hela ansvaret för att hantera kostnader för omhändertaganden till länsstyrelserna.

I *första stycket* görs en ändring som innebär att möjligheten för Polismyndigheten att betala ut förskott av allmänna medel för kostnaderna tas bort.

I *andra stycket* görs ändringar som innebär att Polismyndigheten inte längre ska ha möjlighet att ta ut ersättning för kostnaderna för ett omhändertagande och försäljning ur köpesumman när ett omhändertaget djur säljs. Eftersom det enbart är länsstyrelsen som har den möjligheten tas också bestämmelsen om att köpesumman i första hand ska täcka länsstyrelsens kostnader bort. Övriga ändringar är språkliga.

Sammanfattning av Statskontorets rapport Hund under kontroll

Bilaga 1

Regeringen har gett Statskontoret i uppdrag att utvärdera länsstyrelsernas och Polismyndighetens verksamhet enligt lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter (tillsynslagen) samt den verksamhet som gäller omedelbara omhändertaganden av djur och handräckning enligt djurskyddslagen (2018:1192). Sammantaget syftar verksamheten enligt tillsynslagen till att skydda omgivningen från skador och olägenheter som hundar och katter kan orsaka. Verksamheten enligt djurskyddslagen ska bidra till ett gott djurskydd. Bakgrunden till vårt uppdrag har två delar. För det första ändrade regeringen 2018 ansvarsfördelningen så att länsstyrelserna tog över flera av Polismyndighetens djurrelaterade uppgifter. För det andra skadas ett förhållandevis stort antal personer till följd av hundattacker varje år.

Fokus i vår utredning är på Polismyndighetens och länsstyrelsernas verksamhet och deras förutsättningar för att arbeta effektivt enligt tillsynslagen och vissa delar av djurskyddslagen.

I uppdraget ingår inte att utreda frågan om ett eventuellt rasförbud eller att ytterligare reglera avel, uppfödarens eller djurägares ansvar.

Verksamheten är inte tillräckligt effektiv

Vår övergripande bedömning är att länsstyrelserna och Polismyndigheten inte bedriver verksamheten tillräckligt effektivt i förhållande till sina förutsättningar. Det gäller verksamheten enligt tillsynslagen och de delar av verksamheten enligt djurskyddslagen vi undersökt. Det varierar när det gäller hur länsstyrelserna fattar beslut utifrån tillsynslagen, både i bedömningsgrunder och i utfall. Dessutom finns det brister i deras system och deras rutiner för handläggningen i tillsynsärendena. Polismyndigheten å sin sida tolkar sin roll snävt och är återhållsam med att omhänderta hundar enligt tillsynslagen, vilket innebär att systemet i sin helhet inte fungerar effektivt.

Vi bedömer också att myndigheterna saknar vissa befogenheter för att kunna arbeta effektivt och ändamålsenligt. Det handlar om att de behöver kunna utreda anmälningar enligt tillsynslagen mer effektivt, och kunna agera och fatta beslut mer skyndsamt enligt de båda lagstiftningarna. Därutöver samverkar inte myndigheterna tillräckligt bra, vilket också hindrar dem från att arbeta effektivt.

Regeringens styrning av verksamheten enligt tillsynslagen är inte tillräckligt tydlig för att myndigheterna ska kunna systematisera arbetet, och ger heller inte tillräckliga incitament att göra det. Det saknas nationella mål för verksamheten och regeringen följer inte upp arbetet. Däremot bedömer vi att den nuvarande uppgiftsfördelningen mellan myndigheterna

i sin helhet är rimlig, även om myndigheterna har överlappande ansvar vad gäller kostnader för omhändertagna djur, vilket regeringen behöver justera.

Statskontorets förslag

Vi föreslår förändrade arbetssätt hos myndigheterna, justeringar i lagstiftningen och ändringar i regeringens styrning för att uppnå en mer effektiv verksamhet, ett bättre djurskydd och ett bättre skydd för omgivningen mot skador och olägenheter som hundar orsakar.

Vi föreslår att:

- Länsstyrelserna stärker sina interna system och stödstrukturer för att se till att de hanterar och fattar beslut enligt tillsynslagen och djurskyddslagen på ett mer enhetligt sätt. Länsstyrelserna bör även se över både hur mycket resurser som de tilldelar verksamheten enligt tillsynslagen och sin tillgänglighet för allmänheten och för andra myndigheter.
- Polismyndigheten säkerställer att deras rutiner och tillämpning av gällande rätt är anpassade till myndighetens uppdrag. Det handlar bland annat om att förtydliga interna rutiner och kommunikation så att de överensstämmer med lagstiftning, förarbeten och JO-beslut som gäller handräckningar och omedelbara omhändertaganden av hundar enligt tillsynslagen.
- Regeringen ger myndigheterna ökade befogenheter inom tillsynslagen och djurskyddslagen genom att ta initiativ till författningsändringar. Det handlar bland annat om att utöka länsstyrelsernas möjligheter att utreda anmälningar enligt tillsynslagen, och att ge både länsstyrelserna och Polismyndigheten bättre möjligheter att agera skyndsamt när djur behöver omhändertas.
- Myndigheterna förbättrar sin samverkan på lokal, regional och nationell nivå.
- Regeringen ger länsstyrelserna hela kostnadsansvaret för djurärendena enligt tillsynslagen och djurskyddslagen. Regeringen bör också överväga att utreda om överträdelser av tillsynslagen bör avkriminaliseras, det vill säga att de ska bli belagda med en sanktionsavgift i stället för att vara straffbelagda.
- Regeringen ger en länsstyrelse i uppdrag att ta fram nationella mål och indikatorer för arbetet enligt tillsynslagen, samt att följa upp och rapportera arbetet till regeringen. Samma länsstyrelse bör få i uppdrag att ansvara för samordning, stöd och vägledning samt för att utfärda föreskrifter för verksamheten enligt tillsynslagen. Regeringen bör även förtydliga sina förväntningar på Polismyndighetens roll i

verksamheten enligt tillsynslagen. Slutligen bör regeringen följa Bilaga 1 myndigheternas utvecklingsarbete framåt.

Rapportens lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter

Möjlighet för länsstyrelserna att göra fysiska kontroller och följa upp beslut

För att genomföra förslaget om att länsstyrelserna bör få möjlighet att göra fysiska kontroller och följa upp beslut enligt tillsynslagen bör regeringen föreslå följande tillägg (i kursivt) i tillsynslagen.

En ny 18 a § med följande innehåll:

”Länsstyrelsen får kontrollera att lagen och de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen följs.”

En ny 18 b § med följande innehåll (jämför 8 kap. 11 § djurskyddslagen):

”Länsstyrelsen har, i den utsträckning det behövs för kontroll enligt 18 a §, rätt att på begäran få upplysningar och ta del av handlingar.”

En ny 18 c § med följande innehåll (jämför 8 kap. 12 § djurskyddslagen):

”Länsstyrelsen har, i den utsträckning det behövs för kontroll enligt 18 a §, rätt att få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler och andra utrymmen där det kan antas att hundar hålls eller som berör hundhållningen, och att där besiktiga hunden och göra undersökningar.

Tillträde till bostäder får endast ske när det kan antas att en hund hålls där och

1. det kan antas att tillsynen över hunden inte uppfyller bestämmelserna i denna lag eller i föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, eller

2. syftet är att kontrollera att tidigare konstaterade brister i tillsynen över hunden har åtgärdats.

Länsstyrelsen har även rätt att få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler, andra utrymmen och bostäder, när det behövs för att kontrollera att beslut om hundförbud enligt 15 § följs.”

Tidigare 18 a § bör i stället betecknas 18 d § och bör ändras på följande sätt:

”Polismyndigheten ska på begäran av länsstyrelsen lämna den hjälp som behövs för att länsstyrelsen ska kunna utföra kontroll enligt 18 a § och verkställa beslut enligt denna lag.

Hjälp enligt första stycket får begäras endast om

- Bilaga 2
1. *det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan utföras utan att en polismans särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas, eller*
 2. *det annars finns synnerliga skäl.”*

Möjlighet för länsstyrelserna att besluta om mentalbesiktning

Regeringen bör göra ett tillägg i 11 § tillsynslagen för att genomföra förslaget om att länsstyrelserna bör få möjlighet att besluta om att tillfälligt omhänderta hundar enligt tillsynslagen, för att kunna göra en mentalbesiktning. Tillägget i 11 § tillsynslagen (i kursivt) kan formuleras på följande sätt:

”I syfte att undersöka en hunds mentala status för att se om den riskerar att orsaka skada eller avsevärd olägenhet för omgivningen, får länsstyrelsen besluta att den ska omhändertas tillfälligt. Det tillfälliga omhändertagandet ska upphöra när hundens mentala status har undersökts. Därefter får länsstyrelsen besluta om hunden bör omhändertas enligt 11 §, första stycket.”

Möjlighet för länsstyrelserna och Polismyndigheten att omhänderta hundar som hålls i strid med hundförbud och för länsstyrelsen att göra omedelbara omhändertaganden

Regeringen bör föreslå följande ändringar i 11 § tillsynslagen för att genomföra förslaget om att länsstyrelserna ska få möjlighet att besluta om att omhänderta en hund som hålls i strid med ett hundförbud, att länsstyrelserna bör få möjlighet att besluta om omedelbara omhändertaganden, samt att länsstyrelserna och Polismyndigheten får möjlighet att besluta om att omedelbart omhänderta en hund som hålls i strid med hundförbud.

Ett tillägg (i kursivt) som andra stycket i 11 § tillsynslagen:

”Länsstyrelsen får även besluta att en hund ska omhändertas om ett beslut om hundförbud enligt 15 § eller beslut om avveckling av hundinnehav enligt 15 a § inte följs.”

Ett tillägg (i kursivt) i nuvarande andra stycket i 11 §, som då blir tredje stycket:

”Om det är nödvändigt att omedelbart omhänderta en hund för något av de syften som anges i första eller andra stycket, får Polismyndigheten eller länsstyrelsen besluta om detta.”

En ny bestämmelse i tillsynslagen bör även införas enligt nedan (jämför 9 kap 3 § djurskyddslagen):

”Om den som meddelas hundförbud äger eller håller hund, ska länsstyrelsen samtidigt förelägga honom eller henne att inom en viss tid göra sig av med den eller de hundar som omfattas av hundförbudet.”

Länsstyrelserna får hela kostnadsansvaret för omhändertagna hundar

För att genomföra förslaget att länsstyrelserna ska ta hela kostnadsansvaret för omhändertagna hundar enligt tillsynslagen bör regeringen föreslå följande ändringar i 20 § tillsynslagen (överstrukna delar bör tas bort, tillägg i kursivt):

”Ägaren eller innehavaren av en hund som har omhändertagits med stöd av 11 eller 17 § ska betala de kostnader som omhändertagandet medfört. ~~Länsstyrelsen eller Polismyndigheten~~ får ge förskott av allmänna medel på kostnaderna.

Om det finns särskilda skäl får länsstyrelsen eller Polismyndigheten i enskilda fall medge undantag från skyldigheten att betala kostnaderna. I sådana fall ska kostnaderna slutligt betalas av ~~länsstyrelsen~~ *den myndighet som har gett förskott på kostnaden.*

Om länsstyrelsen har beslutat att en hund som omhändertagits ska säljas, får länsstyrelsen ~~och Polismyndigheten~~ ta ut ersättning för kostnaderna för omhändertagandet och försäljningen ur köpesumman. ~~Köpesumman ska i första hand täcka länsstyrelsernas kostnader.”~~

Förslag till lag om ändring i djurskyddslagen (2018:1192)

Möjlighet för länsstyrelserna att omedelbart omhänderta djur som hålls i strid med djurförbud

För att genomföra förslaget om att ge länsstyrelserna möjlighet att omedelbart omhänderta djur som hålls i strid med djurförbud bör regeringen föreslå följande tillägg (i kursivt) i djurskyddslagen 9 kap 6 §, andra stycket.

”Även om förutsättningarna enligt första stycket inte är uppfyllda, får Polismyndigheten ~~eller länsstyrelsen~~ besluta att omedelbart omhänderta djur som hålls i strid med ett beslut om djurförbud.”

Länsstyrelserna får hela kostnadsansvaret för omhändertagna djur

Bilaga 2

För att genomföra förslaget att länsstyrelserna ska ta hela kostnadsansvaret för omhändertagna djur enligt djurskyddslagen bör regeringen föreslå följande ändringar i 9 kap 9 § (överstrukna delar bör tas bort):

~~”Länsstyrelsen och Polismyndigheten~~ får betala ut förskott av allmänna medel för kostnader som uppkommer på grund av åtgärder enligt 5 eller 6 §. Kostnaden för sådana åtgärder ska slutligt betalas av den som åtgärden har riktats mot, om det inte finns särskilda skäl för annat.

Om ett omhändertaget djur har sålts, och om kostnaden enligt första stycket slutligt ska betalas av ägaren, får länsstyrelsen ~~och Polismyndigheten~~ ta ut kostnaden ur köpesumman. ~~Köpesumman ska i första hand täcka länsstyrelsens kostnader.”~~

Möjlighet för Polismyndigheten att besluta om att avliva djur av djurskyddsskäl

För att genomföra förslaget om att Polismyndigheten ska kunna fatta beslut om att avliva djur som de har omhändertagit av djurskyddsskäl bör regeringen föreslå ett nytt stycke med följande innehåll eller motsvarande i 9 kap 8 §. Alternativt kan det utgöra en ny paragraf, det vill säga 9 kap 9 §:

”Om Polismyndigheten har fattat beslut om omedelbart omhändertagande av ett djur, och djuret är så skadat eller sjukt att det bör avlivas omedelbart, får Polismyndigheten fatta beslut om att avliva djuret och ansvara för att beslutet verkställs.

Beslut om avlivning får fattas även om djurägaren inte kan kontaktas eller motsätter sig avlivning. Efter beslut om avlivning ska Polismyndigheten tillse att djurägaren eller någon annan som är ansvarig för djuret informeras om detta.

Innan beslut om avlivning fattas ska en bedömning göras av en veterinär om behovet av avlivning. Om en veterinär inte kan nås får dock avlivning beslutas även utan att en sådan bedömning har gjorts.”.

Sammanfattning av promemorian Komplettering till Statskontorets rapport om Hund under kontroll

I rapporten Hund under kontroll – Förslag för att stärka myndigheternas verksamhet enligt tillsynslagen och viss verksamhet enligt djurskyddslagen (2024:3) föreslår Statskontoret ändringar i lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter (tillsynslagen) och i djurskyddslagen (2018:1192). Ändringarna gäller bl.a. möjlighet för länsstyrelserna att utöva tillsyn enligt tillsynslagen, få tillträde till bostäder och andra utrymmen för tillsynen och att besluta om tillfälliga omhändertaganden för mentalbesiktning av hundar. Det föreslås också en möjlighet för Polismyndigheten att besluta om avlivning av djur som omhändertagits enligt djurskyddslagen i vissa fall.

I denna promemoria görs en kompletterande analys. Förslagen i denna promemoria motsvarar Statskontorets förslag med de justeringar och tillägg som följer av den kompletterande analysen. I förhållande till Statskontorets förslag läggs det bl.a. till en bestämmelse om skyldighet för den som är föremål för tillsyn enligt tillsynslagen att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen ska kunna genomföras. Därutöver ändras bestämmelsen om tillfälligt omhändertagande för mentalbesiktning något och det läggs till ett förtydligande om att det är länsstyrelsen som ska stå kostnaderna för det tillfälliga omhändertagandet. Det förtydligas i tillsynslagen att beslut om omhändertagande eller omedelbart omhändertagande av en hund omfattar också avkomma som den omhändertagna hunden föder under omhändertagandet. I övrigt föreslås också språkliga och redaktionella ändringar i förhållande till Statskontorets förslag.

Förslag till lag om ändring i lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter¹

dels att nuvarande 11, 11 a och 18 a §§ ska betecknas 11 a, 11 e och 18 g §§,

dels att de nya 11 a och 11 e §§, 12 §, 15 §, den nya 18 g § och 20 § och rubriken närmast före 11 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 18 a § ska sättas närmast före 18 g §,

dels att det ska införas 14 nya paragrafer, 11, 11 b–11 d, 12 a, 15 a, 15 b, 18 a–18 f och 20 a §§, och närmast före 18 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Omhändertagande av hundar *m.m.*

Föreslagen lydelse

Omhändertagande av hundar

11 §

Länsstyrelsen får besluta att en hund ska omhändertas tillfälligt, om det behövs för att undersöka hundens mentala status och bedöma om hunden riskerar att orsaka skada eller avsevärd olägenhet för omgivningen.

Om en hund omhändertas med stöd av första stycket, ska länsstyrelsen snarast möjligt

1. vidta de åtgärder som behövs för att genomföra undersökningen, och

2. när undersökningen är gjord pröva om det tillfälliga omhändertagandet ska upphöra eller om hunden ska omhändertas enligt 11 a § eller 11 c § för att hindra att den orsakar skada eller avsevärd olägenhet.

¹ Senaste lydelse av rubriken närmast före 18 a § 2018:54.

11 §

För att hindra att en hund orsakar skada eller avsevärd olägenhet får länsstyrelsen, om inte andra, mindre ingripande åtgärder anses tillräckliga, besluta att den ska omhändertas.

Om det är nödvändigt att omedelbart omhänderta en hund för något av de syften som anges i första stycket, får Polismyndigheten besluta om detta.

11 a §²

Länsstyrelsen får besluta att en hund ska omhändertas för att hindra att hunden orsakar skada eller avsevärd olägenhet, om andra mindre ingripande åtgärder inte anses tillräckliga.

11 b §

Länsstyrelsen får besluta att en hund ska omhändertas, om ett beslut om hundförbud enligt 15 § eller ett beslut om avveckling av hundinnehav enligt 15 b § inte följs.

11 c §

Om det är nödvändigt att omedelbart omhänderta en hund för att hindra att den orsakar skada eller avsevärd olägenhet eller för att ett beslut om hundförbud ska följas, får länsstyrelsen eller Polismyndigheten besluta om detta.

Om Polismyndigheten har beslutat om ett omedelbart omhändertagande, ska myndigheten skyndsamt informera länsstyrelsen om beslutet och länsstyrelsen ska skyndsamt pröva om beslutet ska fortsätta att gälla.

11 d §

Ett beslut om omhändertagande enligt 11 a, 11 b eller 11 c § omfattar också avkomma som den omhändertagna hunden föder under omhändertagandet.

11 a §

Om ett beslut om omhändertagande har meddelats av Polismyndighe-

11 e §³

² Senaste lydelse av tidigare 11 § 2018:54.

³ Senaste lydelse av tidigare 11 a § 2018:54.

ten, ska myndigheten skyndsamt informera länsstyrelsen om beslutet. Länsstyrelsen ska skyndsamt pröva om beslutet ska fortsätta att gälla.

Den beslutande myndigheten ska ansvara för att omhändertagandet verkställs. Om länsstyrelsen beslutar att Polismyndighetens beslut om omhändertagande ska fortsätta att gälla, ska länsstyrelsen skyndsamt ta över ansvaret för verkställighet av beslutet.

Den myndighet som har beslutat om ett omhändertagande ska ansvara för att omhändertagandet verkställs.

Om länsstyrelsen beslutar att Polismyndighetens beslut om omhändertagande enligt 11 c § ska fortsätta att gälla, ska länsstyrelsen skyndsamt ta över ansvaret för verkställigheten av beslutet.

12 §⁴

Om en hund har omhändertagits med stöd av 11 §, får ägaren eller innehavaren inte förfoga över hunden utan tillstånd av den beslutande myndigheten. Länsstyrelsen får, efter utredning, besluta att hunden ska säljas, skänkas bort eller, om hunden utgör en fara för människor eller djur eller om det annars finns särskilda skäl, avlivas.

Länsstyrelsen ska ansvara för att beslut enligt första stycket verkställs.

Om en hund har omhändertagits med stöd av 11 a, 11 b eller 11 c §, får ägaren eller innehavaren inte förfoga över hunden utan tillstånd av den beslutande myndigheten.

12 a §

Länsstyrelsen får, efter utredning, besluta att en hund som har omhändertagits med stöd av 11 a, 11 b eller 11 c § ska

1. säljas eller överlåtas på annat sätt, eller

2. avlivas, om

a) hunden utgör en fara för människor eller djur,

b) det inte går att verkställa ett beslut om att hunden ska säljas eller överlåtas, eller

c) det finns andra särskilda skäl.

⁴ Senaste lydelse 2018:54.

Länsstyrelsen ska ansvara för att beslut enligt första stycket verkställs.

15 §⁵

Länsstyrelsen får *meddela förbud* att ha hand om hund (hundförbud) för den som allvarligt brister eller tidigare har brustit i tillsynen över en hund.

Vid bedömningen av om ett hundförbud bör *meddelas* ska det särskilt beaktas om den *mot vilken förbudet avses gälla* har begått brott där han eller hon har använt en hund som vapen eller vid upprepade tillfällen har varit föremål för föreläggande eller förbud enligt 8 § eller har haft hand om en hund som har omhändertagits enligt 11 §.

Hundförbud ska inte meddelas om det är uppenbart att de omständigheter som gett upphov till att ett hundförbud övervägs inte kommer att upprepas.

Hundförbudet får avse viss tid eller gälla tills vidare.

Den som är under femton år får inte meddelas hundförbud.

Länsstyrelsen får *besluta* att den som allvarligt brister eller tidigare har brustit i tillsynen över en hund ska vara förbjuden att ha hand om hund (hundförbud). *Förbudet får avse en viss tid eller gälla tills vidare.*

Vid bedömningen av om ett hundförbud bör *beslutas* ska det särskilt beaktas om den *som förbudet avser*

1. har begått brott *med* en hund som vapen,

2. vid upprepade tillfällen har varit föremål för föreläggande eller förbud enligt 8 §, eller

3. har haft hand om en hund som har omhändertagits enligt 11 a, 11 b eller 11 c §.

15 a §

Ett hundförbud ska inte beslutas om

1. *det är uppenbart att de omständigheter som ligger till grund för att ett hundförbud övervägs inte kommer att upprepas, eller*

2. *den som förbudet avser är under femton år.*

Om den som ett hundförbud riktas mot äger eller håller en eller flera hundar, ska länsstyrelsen i samband med beslutet om hundförbud förelägga honom eller henne att inom en viss tid göra sig av med den eller de hundar som omfattas av hundförbudet.

Ett sådant föreläggande behövs dock inte om länsstyrelsen i samband med beslutet om hundförbud beslutar att omhänderta hunden eller hundarna enligt 11 a eller 11 c §.

Länsstyrelsens tillsyn

18 a §

Länsstyrelsen utövar tillsyn över att denna lag och de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen följs.

18 b §

Länsstyrelsen har, i den utsträckning det behövs för tillsynen, rätt att på begäran få upplysningar och ta del av handlingar från den som är föremål för tillsyn.

18 c §

Länsstyrelsen har, i den utsträckning det behövs för tillsynen, rätt att få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler och andra utrymmen

1. där det kan antas att hundar hålls eller som berör hundhållningen, och att där besiktiga hundarna och göra undersökningar, eller

2. när det behövs för att kontrollera att beslut om hundförbud enligt 15 § följs.

18 d §

Tillträde till bostäder får endast ske när det

1. kan antas att en hund hålls där och att tillsynen över hunden inte uppfyller bestämmelserna i denna lag eller i föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen,

2. kan antas att en hund hålls där och syftet är att kontrollera att tidigare konstaterade brister i tillsynen över hunden har åtgärdats, eller

3. behövs för att kontrollera att beslut om hundförbud enligt 15 § följs.

18 e §

Åtgärder enligt 18 b, 18 c och 18 d §§ ska utföras så att minsta skada och intrång orsakas.

18 f §

Den som är föremål för tillsyn ska lämna den hjälp som behövs för att tillsynen ska kunna utövas.

18 a §

Polismyndigheten ska på begäran av länsstyrelsen lämna den hjälp som behövs för att länsstyrelsen ska kunna verkställa beslut enligt denna lag.

Hjälp enligt första stycket får begäras endast om

1. det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan utföras utan att en polismans särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas, eller

2. det *annars* finns synnerliga skäl.

18 g §⁶

Polismyndigheten ska på begäran av länsstyrelsen lämna den hjälp som behövs för att länsstyrelsen ska kunna *utöva tillsyn och* verkställa beslut enligt denna lag.

20 §⁷

Ägaren eller innehavaren av en hund som har omhändertagits med stöd av 11 eller 17 § ska betala de kostnader som omhändertagandet medfört. Länsstyrelsen *och Polismyndigheten* får ge förskott av allmänna medel *på* kostnaderna.

Ägaren eller innehavaren av en hund som har omhändertagits med stöd av 11 a, 11 b, 11 c eller 17 § ska betala de kostnader som omhändertagandet medfört. Länsstyrelsen får *betala ut* förskott av allmänna medel *för* kostnaderna.

⁶ Senaste lydelsen av tidigare 18 a § 2018:54.

⁷ Senaste lydelse 2018:54.

Om det finns särskilda skäl, får länsstyrelsen *och Polismyndigheten* i enskilda fall medge undantag från skyldigheten att betala kostnaderna. I sådana fall ska kostnaderna slutligt betalas av *den myndighet som har gett förskott på kostnaden*.

Om länsstyrelsen har beslutat att en hund som omhändertagits ska säljas, får länsstyrelsen *och Polismyndigheten* ta ut ersättning för kostnaderna för omhändertagandet och försäljningen ur köpesumman. *Köpesumman ska i första hand täcka länsstyrelsens kostnader.*

Om det finns särskilda skäl, får länsstyrelsen i enskilda fall medge undantag från skyldigheten att betala kostnaderna. I sådana fall ska kostnaderna slutligt betalas av *länsstyrelsen*.

Om länsstyrelsen har beslutat att en hund som omhändertagits ska säljas, får länsstyrelsen ta ut ersättning för kostnaderna för omhändertagandet och försäljningen ur köpesumman.

20 a §

Länsstyrelsen ska stå för kostnaden för ett tillfälligt omhändertagande enligt 11 §.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2025.

Förslag till lag om ändring i djurskyddslagen (2018:1192)

Härigenom föreskrivs i fråga om djurskyddslagen (2018:1192)

dels att 9 kap. 6 och 9 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas tre nya paragrafer, 9 kap. 6 a, 8 a och 8 b §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

6 §

Länsstyrelsen eller Polismyndigheten ska, trots 5 § första stycket 1, besluta att omedelbart omhänderta ett djur om det är utsatt för lidande och om

1. det bedöms vara utsiktslöst att lidandet för djuret blir avhjälpt,
2. ägaren till djuret är okänd eller inte kan nås, eller
3. det i övrigt bedöms vara absolut nödvändigt från djurskyddssynpunkt.

Även om förutsättningarna enligt första stycket inte är uppfyllda, får Polismyndigheten besluta att omedelbart omhänderta djur som hålls i strid med ett beslut om djurförbud.

Om ett beslut om omedelbart omhändertagande har meddelats av Polismyndigheten, ska myndigheten skyndsamt informera länsstyrelsen om beslutet. *Länsstyrelsen ska skyndsamt pröva om beslutet ska fortsätta att gälla.*

Även om förutsättningarna enligt första stycket inte är uppfyllda, får *länsstyrelsen eller* Polismyndigheten besluta att omedelbart omhänderta djur som hålls i strid med ett beslut om djurförbud.

Om ett beslut om omedelbart omhändertagande har meddelats av Polismyndigheten, ska myndigheten skyndsamt informera länsstyrelsen om beslutet. *Om Polismyndigheten inte med stöd av 8 a § har beslutat att avliva djuret, ska länsstyrelsen skyndsamt pröva om beslutet om omedelbart omhändertagande ska fortsätta att gälla.*

Den beslutande myndigheten ska ansvara för att omhändertagandet verkställs. Om länsstyrelsen beslutar att Polismyndighetens beslut om omhändertagande ska fortsätta att gälla, ska länsstyrelsen skyndsamt ta över ansvaret för att beslutet verkställs.

6 a §

Den myndighet som har beslutat om ett omhändertagande ska ansvara för att omhändertagandet verkställs.

Om länsstyrelsen beslutar att Polismyndighetens beslut om omhändertagande ska fortsätta att gälla, ska länsstyrelsen skyndsamt ta över ansvaret för verkställigheten av beslutet.

8 a §

Om Polismyndigheten har beslutat att ett djur ska omhändertas omedelbart och djuret är så skadat eller sjukt att det bör avlivas omedelbart, får Polismyndigheten besluta att avliva djuret.

Innan Polismyndigheten beslutar om avlivning ska myndigheten se till att en veterinär bedömer behovet av avlivning, om det är möjligt att nå en veterinär inom skälig tid.

Polismyndigheten får besluta att avliva djuret även om djurägaren inte kan kontaktas eller motsätter sig avlivning.

8 b §

Om Polismyndigheten med stöd av 8 a § har beslutat att avliva ett djur, ska myndigheten

- 1. ansvara för att beslutet verkställs,*
- 2. informera djurägaren eller någon annan som är ansvarig för djuret om beslutet, och*
- 3. informera länsstyrelsen om beslutet.*

9 §

Länsstyrelsen och Polismyndigheten får betala ut förskott av allmänna medel för kostnader som uppkommer på grund av åtgärder enligt 5 eller 6 §. Kostnaden för sådana åtgärder ska slutligt betalas av den som åtgärden har riktats mot, om det inte finns särskilda skäl för annat.

Om ett omhändertaget djur har sålts, och om kostnaden enligt första stycket slutligt ska betalas av

Länsstyrelsen får betala ut förskott av allmänna medel för kostnader som uppkommer på grund av åtgärder enligt 5 eller 6 §. Kostnaden för sådana åtgärder ska slutligt betalas av den som åtgärden har riktats mot, om det inte finns särskilda skäl för annat.

Om ett omhändertaget djur har sålts, och om kostnaden enligt första stycket slutligt ska betalas av

Bilaga 4

ägaren, får länsstyrelsen *och Polismyndigheten* ta ut kostnaden ur köpesumman. *Köpesumman ska i första hand täcka länsstyrelsens kostnader.*

ägaren, får länsstyrelsen ta ut *ersättning för* kostnaden ur köpesumman.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2025.

Följande remissinstanser har yttrat sig över Statskontorets rapport Hund under kontroll - förslag för att stärka myndigheternas verksamhet enligt tillsynslagen och viss verksamhet enligt djurskyddslagen och promemorian Komplettering till Statskontorets rapport om Hund under kontroll: Djurens rätt, Djurskyddet Sverige, Domstolsverket, Förvaltningsrätten i Luleå, Förvaltningsrätten i Växjö, Justitiekanslern, Linnéuniversitetet, Länsstyrelsen i Blekinge län, Länsstyrelsen i Dalarnas län, Länsstyrelsen i Gotlands län, Länsstyrelsen i Gävleborgs län, Länsstyrelsen i Hallands län, Länsstyrelsen i Jämtlands län, Länsstyrelsen i Jönköpings län, Länsstyrelsen i Kalmar län, Länsstyrelsen i Kronobergs län, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Länsstyrelsen i Skåne län, Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Södermanlands län, Länsstyrelsen i Uppsala län, Länsstyrelsen i Värmlands län, Länsstyrelsen i Västerbottens län, Länsstyrelsen i Västernorrlands län, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Länsstyrelsen i Västmanlands län, Länsstyrelsen i Örebro län, Länsstyrelsen i Östergötlands län, Polismyndigheten, Riksdagens ombudsmän (JO), Statens jordbruksverk, Svenska djurskyddsföreningen, Svenska hundskyddsföreningen, Svenska hästavelsförbundet, Svenska kennelklubben, Sveriges advokatsamfund, Sveriges lantbruksuniversitet och Sveriges Veterinärförbund.

Följande remissinstanser har avstått från att yttra sig över rapporten och promemorian: Länsstyrelserna i Gävleborgs och Södermanlands län.

Följande remissinstanser har inte yttrat sig över rapporten och promemorian: Hästnäringens nationella stiftelse, Lantbrukarnas riksförbund, Svenska hästavelsförbundet, Svenska Ridsportförbundet, Svensk travsport, Sveriges Kattklubbars Riksförbund och World Animal Protection Sverige.

Utöver de som fått rapporten och promemorian på remiss har yttranden inkommit från Svenska brukshundklubben och två privatpersoner.